

การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้ กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก

ศรินทร์ พิณ โกลล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม

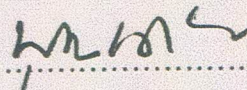
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

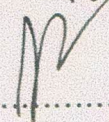
กรกฎาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

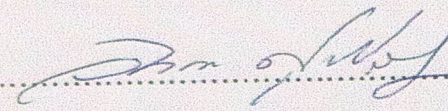
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวศิริินทร์ พิณ โกลส ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

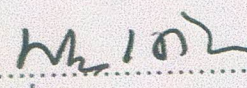
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์บุญเดิม พันรอบ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.บุญชู บุญลิขิตศิริ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

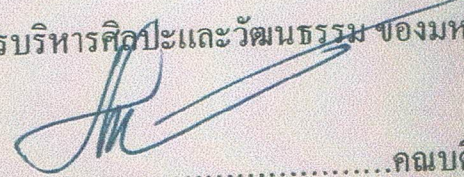

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ถัดดา สุขปรดี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์บุญเดิม พันรอบ)

..... กรรมการ
(ดร.บุญชู บุญลิขิตศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์)

คณะศิลปกรรมศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ เทพศักดิ์ ทองนพคุณ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยหวังเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ให้เกิดคุณค่าต่อผู้เข้าชม และพิพิธภัณฑ์มากที่สุดวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการให้ความช่วยเหลือแนะนำของ รศ.บุญเดิม พันรอบ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.บุญชู บุญลิขิตศิริ และรศ.ลัดดา สุขปริดี ที่กรุณาที่ให้คำแนะนำข้อคิดเห็นตรวจสอบ และแก้ไขร่างวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ผู้เขียน จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่ภายในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกทุกท่านที่ให้ความสะดวกด้านอำนวยความสะดวกและประสานงานต่าง ๆ ให้กับผู้วิจัยทุกครั้งที่ยังพิพิธภัณฑ์จนสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงอำนาจบารมีของคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่อยู่ในสากลโลก อันเป็นที่พึ่งทางจิตใจและยังทำให้ผู้วิจัยมีสติปัญญาในการจัดทำ วิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่คอย ห่วงใยและสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมาขอบคุณเมธาวิทีที่คอยเอื้อเพื่ออุปถัมภ์อำนวยความสะดวกในการ จัดทำงานวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณกลุ่มจีบ ๆ GFZ เพื่อนบุ่ม สำหรับความห่วงใยที่คอยไถ่ถาม อยู่เสมอ ขอขอบคุณเพื่อน-พี่น้องสาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม รุ่น 9 ทุกคน ที่คอย เป็นกำลังใจให้กัน คอยแนะนำข่าวสารในทุก ๆ เรื่อง และการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เสมอมา ขอขอบคุณจากใจจริง ขอขอบคุณ (อนนี่) ฝน ผู้ชักชวนมาศึกษาาระดับปริญญาโท แม้จะทำวิจัย คนละเรื่องกันแต่ก็เสมือนทำไปด้วยกันและดีใจเป็นอย่างยิ่งที่มาถึงวันนี้กันจนได้ ขอขอบคุณ ความบันเทิงจากกรุงโซลเหล่าโอปป้าที่ช่วยคลายความเครียดให้แก่ผู้วิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ ตำราทุกเล่ม บทความทุกหน้า ตลอดจนผู้เขียนหนังสือทุกคนที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยจนสามารถทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ขอขอบคุณจากใจจริง

ศรินทร์ พิณ โภศล

56920664: สาขาวิชา: การบริหารศิลปะและวัฒนธรรม; ศศ.ม. (การบริหารศิลปะและวัฒนธรรม)

คำสำคัญ: พิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้/ การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์/ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

ศิริินทร์ พิณ โสกล: การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้ กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์

ชาวบางกอก (ADMINISTRATION OF DISCOVERY MUSEUM: CASE STUDY BANGKOK

FOLK'S MUSEUM) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: บุญเดิม พันรอบ, ศศ.ม., บุญชู

บุญลิจิตศิริ, ด.ค. 134 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้ กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์

ชาวบางกอกมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ 4 ด้าน คือ ด้านอาคาร
ด้านบุคลากร ด้านจัดการข้อมูล และด้านประชาสัมพันธ์ เพื่อนำผลการวิจัยวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทาง
ในการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกและพิพิธภัณฑ์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยมุ่งเน้นให้
พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนได้อย่างแท้จริง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
เอกสารและการลงภาคสนาม โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน
ผลการวิจัยพบว่า การบริหารด้านอาคาร ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสนใจในเรื่องของความดั้งเดิม
ของพื้นที่จัดแสดงเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.53$) ซึ่งเป็นความโดดเด่นอย่างหนึ่งของพิพิธภัณฑ์ที่
ประยุกต์อาคารดั้งเดิมมาเป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อจัดแสดงให้ผู้เข้าชมได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบของ
อาคารด้านบุคลากรผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสนใจในเรื่องของบุคลากรที่มีความสามารถในการ
ให้บริการ ($\bar{X} = 4.07$) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของศักยภาพบุคลากรในด้านพิพิธภัณฑ์
ด้านจัดการข้อมูลพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสนใจเรื่องการศึกษาที่พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้
ค้นคว้าข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.20$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าชมที่มานั้นมุ่งหวังให้
พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของประวัติศาสตร์ความเป็นมาเรื่องราวทั้งทางด้านศิลปะ
วัฒนธรรม ไม่ใช่เพียงการมาเข้าชมเพื่อความบันเทิงอย่างเดียวด้านประชาสัมพันธ์พบว่าผู้เข้าชม
ให้ความสนใจเรื่องเอกสารที่เพียงพอต่อการให้บริการ ($\bar{X} = 4.28$) เพื่อเพียงพอต่อความต้องการของ
ผู้เข้าชมในการรับทราบข้อมูล

การวิจัยการบริหารดังกล่าวมานั้นจะเป็นข้อมูลที่ใช้เพื่อการพัฒนารูปแบบการบริการ
จัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นชาวบางกอกได้อย่างเหมาะสมและรวมไปถึงพิพิธภัณฑ์อื่น ๆ ได้
อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

56920664: MAJOR: ART AND CULTURAL ADMINISTRATION; M.A.
(ART AND CULTUER ANMINITRATION)

KEYWORDS: MUSEUM TO STUDY/ ADMINISTRATION OF DISCOVERY MUSEUM/
FOLK MUSEUM

CILINE PONKOSOL: ADMINISTRATION OF DISCOVERY MUSEUM: CASE
STUDY BANGKOK FOLK'S MUSEUM. ADVISORY COMMITTEE: BONNDOEM
PANROB, M.A., BUNCHOO BUNLIKKHITSIRI, Ph.D. 134 P. 2017.

The administration of discovery museum case study of the Bangkok folk's museum purpose to study and analyze the museum administration 4 aspects which are the building administration, human resources, information administration, and public relations. The samples are 120 data with in-depth interview. The studies are quantitative methods.

The results are following: the building administration is the most bevel about the classical building, \bar{X} 4.53: the human resource is the most bevel about the knowledge about service mind, \bar{X} 4.07: the information administration is the most bevel about the learning sources of cultural information, \bar{X} 4.20, and the public relation administration is the most bevel about the sufficient document for services, \bar{X} 4.28.

The administration of discovery museum case study Bangkok folk's museum is for conserving and development the folk museum in Thailand.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์	8
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	16
แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้	39
พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
การศึกษาเอกสารและงานวิจัย	53
การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากแบบสอบถาม	53
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์/ สรุปข้อมูล	55
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	56
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
	สรุปผลการวิจัย	93
	อภิปรายผล	97
	ข้อเสนอแนะงานวิจัย	101
	บรรณานุกรม	103
	ภาคผนวก	108
	ภาคผนวก ก	109
	ภาคผนวก ข	118
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	134

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4-1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	57
4-2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	58
4-3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	58
4-4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา	59
4-5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	59
4-6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเดินทางมาพิพิธภัณฑ์	60
4-7	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านอาคาร	60
4-8	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านบุคลากร	61
4-9	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านจัดการข้อมูล	62
4-10	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านประชาสัมพันธ์	63
4-11	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านอาคาร จำแนกตามเพศ	64
4-12	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านอาคาร จำแนกตามอายุ	65
4-13	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านอาคาร ตามการศึกษา	66
4-14	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านอาคาร ภูมิลำเนา	67
4-15	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านอาคาร จำแนกตามอาชีพ	68
4-16	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านอาคาร จำแนกตาม การเดินทางมาพิพิธภัณฑ์	69
4-17	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านบุคลากร จำแนกตามเพศ	70
4-18	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านบุคลากร จำแนกตามอายุ	72
4-19	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านบุคลากร จำแนกตาม การศึกษา	73
4-20	ค่าเฉลี่ยผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านบุคลากร จำแนก ตามภูมิลำเนา	74
4-21	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านบุคลากร จำแนกตามอาชีพ ...	75
4-22	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านบุคลากร จำแนกตาม การเดินทางมาพิพิธภัณฑ์	76
4-23	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านจัดข้อมูล จำแนกตามเพศ	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4-24	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านการข้อมูล จำแนกตามอายุ	78
4-25	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านจัดการข้อมูล จำแนกตาม การศึกษา	79
4-26	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านจัดการข้อมูล จำแนกตาม ภูมิลำเนา	80
4-27	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านจัดการข้อมูล จำแนกตาม อาชีพ	81
4-28	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์การจัดการข้อมูล จำแนกตาม การเดินทางมาพิพิธภัณฑ์	82
4-29	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตาม เพศ	83
4-30	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตาม อายุ	84
4-31	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตาม การศึกษา	86
4-32	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านประชาสัมพันธ์ ภูมิลำเนา	87
4-33	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามอาชีพ	88
4-34	ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตาม การเดินทาง	90

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2-1 อาคารหลังที่ 1 (ด้านหน้า)	44
2-2 แบบแปลนพิพิธภัณฑสถานชาบบางกอก	45
2-3 เครื่องใช้ครัว ในอาคารหลังที่ 1	46
2-4 อาคารหลังที่ 2	47
2-5 การจัดแสดงข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน มีทั้งเครื่องครัว อาคารหลังที่ 3	48
2-6 อาคารหลังที่ 1 ซึ่งเป็นเรือนปั้นหยา 2 ชั้น	49
2-7 ห้องนอนในอาคารหลังที่ 1	49
2-8 รางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น จากสมาคมสถาปนิกสยาม ใน พระบรมราชูปถัมภ์ ปี พ.ศ. 2551	50
2-9 รองศาสตราจารย์วราพร สุรวดี ผู้บริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานชาบบางกอก	50
ข-1 ด้านหน้า ทางเข้าพิพิธภัณฑสถาน	119
ข-2 ทางขึ้นอาคารหลังที่ 1	119
ข-3 อาคารหลังที่ 1	120
ข-4 ทางขึ้นอาคารหลังที่ 1	120
ข-5 บริเวณนอกชาน อาคารหลังที่ 1	121
ข-6 ชุดรับแขกที่ห้องรับรองแขก อาคารหลังที่ 1	121
ข-7 ตู้มุกที่ใช้จัดแสดงในอาคารหลังที่ 1	122
ข-8 ชั้นหนังสือที่ใช้เมื่อสมัยเจ้าของเดิม (คุณแม่สำอาง)	122
ข-9 ชุดเครื่องครัวที่มีโลโก้ห้างในยุคนั้น (พ.ศ. 2479)	123
ข-10 ชุดเครื่องครัวที่มีโลโก้ห้างในยุคนั้น (พ.ศ. 2479)	123
ข-11 เจ้าหน้าที่กำลังปรับนาฬิกาโบราณที่จัดโชว์ให้ตรง	124
ข-12 ทางขึ้นชั้น 2	124
ข-13 ห้องแต่งตัว พร้อมโต๊ะเครื่องแป้งตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6	125
ข-14 โถงทางเดินบนชั้น 2	125
ข-15 ห้องน้ำ	126
ข-16 ที่นั่งรับรอง บริเวณทางเข้าอาคาร	126
ข-17 โครงสร้างหน้าต่างแบบดั้งเดิม	127

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
ข-18	อาคารหลังที่ 2	127
ข-19	วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 1 อาคารหลังที่ 2	128
ข-20	วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 1 อาคารหลังที่ 2	128
ข-21	วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 2 อาคารหลังที่ 2	129
ข-22	วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 2 อาคารหลังที่ 2	129
ข-23	อุปกรณ์เครื่องมือแพทย์	130
ข-24	วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 1 อาคารหลังที่ 3	130
ข-25	วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 1 อาคารหลังที่ 3	131
ข-26	วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 1 อาคารหลังที่ 3	131
ข-27	วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 1 อาคารหลังที่ 3	132
ข-28	นิทรรศการบริเวณชั้น 2 อาคารหลังที่ 3	132
ข-29	การจัดงานกิจกรรม/ นิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก	133

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พิพิธภัณฑ์สถานหรือพิพิธภัณฑ์ เป็นอาคารหรือสถาบันที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเก็บรักษาวัตถุที่มนุษย์ทำขึ้น ทั้งในรูปแบบของโบราณวัตถุ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ และประวัติศาสตร์ โดยมีจัดแสดงให้ผู้คนสามารถเข้าชมได้ถาวร หรือจัดแสดงชั่วคราว พิพิธภัณฑ์สถานมักจะให้บริการแก่สาธารณชน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาสันตนาการ แสดงความภูมิใจของท้องถิ่น ดึงดูดนักท่องเที่ยว ปัจจุบันแนวคิดของพิพิธภัณฑ์สถาน มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้นไม่เพียงเป็นสถานที่การเก็บรักษาหรือจัดแสดงวัตถุแต่สามารถให้ประสบการณ์แก่ผู้เข้าชม เช่น พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ พิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ หรือพิพิธภัณฑ์มีชีวิต โดยมีการจัดเก็บสิ่งของประเภทต่าง ๆ จำนวนมากและจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถาน โดยทั้งแบบถาวรและชั่วคราว เพื่อการหมุนเวียนงานแสดงได้อย่างหลากหลาย (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2558)

พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติ พิพิธภัณฑ์บางแห่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญญาท้องถิ่นซึ่งสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548, หน้า 2)

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีคำว่าพิพิธภัณฑ์อย่างเดียวนั้น ยังไม่มีการบัญญัติคำว่าพิพิธภัณฑ์สถานไว้แต่อย่างไรในส่วนคำว่าพิพิธภัณฑ์ที่ยังคงใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีความหมายต่างหากจากคำว่าพิพิธภัณฑ์ที่ยังคงใช้ความหมายเดิมซึ่งพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525 ให้ความหมายของคำว่าพิพิธภัณฑ์ไว้หมายถึงสถาบันถาวรที่เก็บรวบรวมและแสดงสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสำคัญด้านวัฒนธรรมหรือด้านวิทยาศาสตร์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนและก่อให้เกิดความเพลิดเพลินใจ ต่อมาในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ผนวกรวมความหมายของคำว่าพิพิธภัณฑ์และพิพิธภัณฑ์สถานเข้าด้วยกันและให้ความหมายว่า “สถานที่เก็บรวบรวมและแสดงสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสำคัญด้านวัฒนธรรมหรือด้านวิทยาศาสตร์โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและก่อให้เกิดความเพลิดเพลินใจ”

จากคำนิยามข้างต้นที่กล่าวถึงความหมายของคำว่าพิพิธภัณฑ์นั้น แสดงให้เห็นว่าพิพิธภัณฑ์เป็นเสมือนสถานที่รวบรวมวัตถุ หลากหลายประเภท ตามแต่ทางพิพิธภัณฑ์จะจัดสรรแสดง เพื่อให้ผู้เข้าชมและไม่เพียงแต่การที่ผู้ที่มาเข้าชมพิพิธภัณฑ์จะได้เห็นศิลปะ วัตถุ หรือสิ่ง

ของต่าง ๆ ที่จัดไว้ในพิพิธภัณฑ์แต่เพียงความเพลิดเพลินเท่านั้นพิพิธภัณฑ์ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ที่รวบรวมข้อมูลความรู้ในหลายๆด้านทั้งศิลปะ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมรวมความเป็นอยู่วิถีชีวิตของท้องถิ่น เสมือนเป็นศูนย์กลางสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้ที่น่าสนใจสามารถมาศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่สำคัญ ประวัติความเป็นมาและข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ทั้งทางด้านวิชาการและการท่องเที่ยวให้กับผู้เข้าชม ซึ่งในปัจจุบันพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทยไม่ได้มีแต่พิพิธภัณฑ์ของรัฐเท่านั้นประเทศไทยยังมีพิพิธภัณฑ์ของเอกชนวัดมูลนิธิหมู่บ้านรวมทั้งพิพิธภัณฑ์ที่ไม่หวังผลกำไรมีอยู่มากมายทั่วประเทศ แต่ละหน่วยงานแต่ละพิพิธภัณฑ์ก็มีการบริหารจัดการที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมของสถานที่และรูปแบบบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ เพื่อดึงดูดให้ประชาชนหันมาเที่ยวพิพิธภัณฑ์กันมากขึ้น พิพิธภัณฑ์จึงควรต้องมีการจัดจรรรูปแบบหรือการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับพิพิธภัณฑ์นั้น ๆ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของพิพิธภัณฑ์และก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เข้าชมที่เกิดขึ้นในระหว่างการชมพิพิธภัณฑ์ เพราะผู้เข้าชมในทุกวัยที่เข้ามาเรียนด้วยตนเองทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ผ่านทางสื่อเทคโนโลยีการโต้ตอบซักถามกันระหว่างผู้เข้าชมและบุคลากรของพิพิธภัณฑ์ ได้สัมผัสกับวัตถุ สิ่งของ ได้ลองใช้ก็เสมือนได้เรียนรู้

ซึ่งในพิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่หลายแห่งนั้นก็มีการพบกับปัญหาจนทำให้ต้องพิพิธภัณฑ์บางแห่งเป็นเสมือนศูนย์จัดแสดงที่ไม่มีผู้เข้าชม ในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงมองว่าพิพิธภัณฑ์หลาย ๆ แห่งยังขาดการบริหารจัดการที่เหมาะสม บางกลุ่มคนเมื่อกล่าวถึงพิพิธภัณฑ์ก็คิดถึง การไปเดินชมพุทธรูป เทวรูป ด้วยโอโสม ของเก่า ของหายาก หรือของแปลกประหลาดเมื่อได้เข้าไปชมแล้วไม่เกิดความรู้สึกประทับใจ ไม่น่าสนใจ ที่จะต้องแวะเวียนเข้าไปชมอีกเป็นครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 หรืออีกหลาย ๆ ครั้ง พิพิธภัณฑ์เหล่านั้นก็ไม่สามารถอยู่ต่อไปได้นั้นคือปัญหาที่ปัญหาที่เกิดขึ้นกับพิพิธภัณฑ์หลาย ๆ ที่

โดยปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเนื่องจากปัจจุบันพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานครจำนวนมากต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานและบริหารจัดการจนทำให้ไม่สามารถเปิดให้บริการแก่ผู้เข้าชม ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นได้แก่ ปัญหาเรื่องสถานที่ตั้ง กล่าวคือพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของวัดหรือโรงเรียน ภายหลังจากเปิดดำเนินงานและให้บริการแก่ผู้เข้าชมได้ระยะหนึ่งปรากฏว่าทางวัดหรือโรงเรียนต้องการพื้นที่คืนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น กรุงเทพมหานครจึงจำเป็นต้องหาสถานที่และงบประมาณในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพฯ แห่งใหม่ ทำให้การดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์ต้องหยุดชะงักตลอดจนปัญหาสำคัญอีกประการคือ การขาดบุคลากรที่มีความสามารถที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งขาดการนำชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร

จัดการ เช่น กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตสัมพันธวงศ์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่เกิดความแปลกแยกและขาดความรู้สึกร่วมกับพิพิธภัณฑ์ เนื่องจาก พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเขตสัมพันธวงศ์ขาดการกระตุ้นให้คนในท้องถิ่นเข้ามาศึกษาและมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของพิพิธภัณฑ์ (เสริมฤทธิ์ เอี่ยมชนากุล, 2549, หน้า 63)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการบริหารจัดการงานด้านพิพิธภัณฑ์นั้นเป็นงานที่ละเอียด เฉพาะด้าน เป็นงานที่เคลื่อนไหวเพื่อปรับปรุงพิพิธภัณฑ์ให้ทันต่อสังคมและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ทรัพยากรภายในพิพิธภัณฑ์ไม่ว่าจะเป็นอาคารจัดแสดง ส่วนนิทรรศการทั้งภายใน ภายนอก วัตถุที่จัดแสดง สระน้ำ ต้นไม้ บุคลากรภายในพิพิธภัณฑ์ ลานนั่งทานการ ที่จอดรถ สวนหย่อม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ มีความปลอดภัย การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคาร ด้านบุคลากร ด้านจัดการข้อมูล และด้านประชาสัมพันธ์ เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่างาน บริหารทั้ง 4 ด้าน ที่กล่าวมา เป็นการจัดการพื้นฐานที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

การบริหารจัดการด้านอาคาร

โดยสภาพทางกายภาพของพิพิธภัณฑ์ซึ่งก็คือตัวอาคารหากไม่ได้รับการจัดการที่ดี ก็จะ ส่งผลให้เกิดความทรุดโทรม รวมไปถึงวัตถุที่จัดแสดงได้รับความเสียหาย เกิดความเสี่ยงต่อผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์หลายแห่งเป็นอาคารที่สร้างมานาน บางแห่งใช้ตัวอาคารเดิมที่สืบทอดมาหลายยุคสมัยเป็น ตัวพิพิธภัณฑ์ ดังนั้นในอาคารจึงควรจัดการบริหารที่เหมาะสม และหากเป็นอาคารที่อยู่อาศัย ท้องถิ่นและย่านชุมชนที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์อาคารเหล่านี้คือทรัพยากร ทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น ในยุคสมัยต่าง ๆ ด้วย มิฉะนั้นอาคารเหล่านี้จะถูกปล่อยปละละเลยให้ผุพังทรุดโทรมลงหรือถูกรื้อถอนไปทำให้ มรดกของชาติหรือของท้องถิ่นที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมหายไปจาก ประเทศไทยจนไม่สามารถจะฟื้นฟูได้อีก

การบริหารอาคารสถานที่ การดูแลควบคุม การประสานงานการใช้อาคารให้เกิด ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ดังนั้นการที่ผู้บริหารจะจัดการเกี่ยวกับการใช้ อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ จึงต้องอาศัยความร่วมมือของ ทุกฝ่าย ซึ่งผู้บริหารต้องจัดแบ่งหน้าที่ให้ถูกต้อง (บุญช่วย จินดา ประพันธ์, 2536, หน้า 107)

การบริหารอาคารสถานที่หมายถึงการรู้จักจัดหารู้จักใช้อาคารให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการดูแลรักษาการให้บริการแก่ชุมชนและรู้จักส่งเสริมทานุบำรุงอาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้คง สภาพที่ดีถูกหลักวิชาเอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุดและประหยัดที่สุดด้วย (กิติมา ปริศิฉิลก, 2532, หน้า 197)

การบริหารจัดการด้านบุคลากร

การบริหารด้านบุคลากร บุคลากรที่ดำเนินงานภายในพิพิธภัณฑ์เป็นส่วนประกอบหนึ่งที่สำคัญมาก ๆ เนื่องจากเป็นการดำเนินการที่ครอบคลุมทุกส่วนของพิพิธภัณฑ์ บุคลากรจึงควรที่จะใส่ใจและมีใจรักมรการปฏิบัติหน้าที่ ในเรื่ององค์ความรู้ความสามารถที่เพียงพอ ตัวบุคลากรเองควรมีความเข้าใจในแนวคิดของงานบริหารบุคคล รวมถึง บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบในฐานะที่แตกต่าง ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน จัดการเรื่องคน และสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ไม่ว่าจะเป็นลักษณะกระบวนการบริหารหรือในแง่ทรัพยากร การบริหาร ทั้งในด้านธุรกิจ หรือรัฐวิสาหกิจก็ตาม ความสำคัญของบุคคลและการบริหารงานบุคคลยังเป็นเพชรดวงเด่นเสมอ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2523, หน้า 3)

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นเสมือนข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแหล่งชุมชนดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าบริการด้านจัดการข้อมูล ระบบการจัดการข้อมูลที่เหมาะสมจึงเป็นส่วนประกอบหนึ่งของพิพิธภัณฑ์ที่ควรศึกษา

การบริหารจัดการด้านข้อมูล

การจัดการข้อมูลคือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นของกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยการสังเกต การจดบันทึก การสัมภาษณ์และการออกแบบสอบถามข้อมูลที่ได้มานั้นยังคงเป็นข้อมูลดิบไม่สามารถที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจในการกระทำในเชิงการจัดการและข้อมูลที่รวบรวมมามากจะไม่มีการจัดระเบียบอาจจะมี การซ้ำซ้อนของข้อมูลหรือข้อมูลชนิดเดียวกันอาจจะขัดแย้งกันได้ ดังนั้นองค์การจะต้องมีการวางแผนในการจัดการบริหารฐานข้อมูลที่ดียิ่งจะได้ประโยชน์จากข้อมูลที่จัดเรียบเรียงไว้ คำนิยามของฐานข้อมูลจึงมีความหมายถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ใช้ และสามารถที่จะนำข้อมูลนั้นออกมาใช้ร่วมกันได้โดยไม่มี การซ้ำซ้อนของข้อมูลหรือความขัดแย้งของข้อมูล (เทคโนโลยีฐานข้อมูลและการจัดการฐานข้อมูล, 2535)

การบริหารจัดการด้านประชาสัมพันธ์

ด้านการประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการดึงดูดผู้เข้าชม “การประชาสัมพันธ์ เป็นงานในระดับนโยบายที่องค์กร สถาบันทุกประเภท ต่างนำเอาการประชาสัมพันธ์ไปใช้กับองค์กรหรือสถาบันของตนอย่างกว้างขวางแพร่หลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานของตนกับประชาชน ป้องกันการเข้าใจผิด ตลอดจนการลดสาเหตุแห่งความขัดแย้งต่าง ๆ รวมทั้งการใช้การประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนนโยบายและการดำเนินงานขององค์กร สถาบัน เสริมสร้างและรักษาชื่อเสียง ความนิยม ความเชื่อถือศรัทธา และ

ความร่วมมือสนับสนุนจากประชาชนที่พึงมีต่อหน่วยงานของตน” (ระบบการบริหารจัดการงานประชาสัมพันธ์ กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2550)

จากเหตุผลข้างต้นที่กล่าวมานั้นวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการวิจัยในครั้งนี้ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาคือการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ด้านบุคลากร ด้านจัดการข้อมูล และด้านประชาสัมพันธ์ของพิพิธภัณฑชาวบางกอก เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เพื่อให้เห็นถึงแนวความคิดในบริหารจัดการพิพิธภัณฑชาวบางกอก 4 ด้าน และนำผลที่ได้จากการวิจัยเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาการบริหารจัดการพิพิธภัณฑต่อไป

โดยกรณีศึกษา คือ พิพิธภัณฑชาวบางกอก เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร หนึ่งในโครงการของทางกรุงเทพมหานครจึงมีการดำเนินการจัดตั้งพิพิธภัณฑท้องถิ่นกรุงเทพฯ เพื่อให้สังคมไทยที่ยังขาดแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิตของท้องถิ่น และภูมิกำเนิดของตนเอง ทำให้กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมขาดความเชื่อมโยง จากฐานรากของสังคมประชาชนเรียนรู้จากกระแสความนิยมและความสนใจส่วนบุคคล ขาดกระบวนการกลั่นกรองเพื่อปรับใช้ให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมนอกจากนี้ยังทำให้การพัฒนาทางสังคมขาดความต่อเนื่องและกลายเป็นสังคมที่ขาดเอกลักษณ์ของตนเองในที่สุด (สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร, 2554)

พิพิธภัณฑชาวบางกอก เขตบางรัก เป็นหนึ่งในการดำเนินงานของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้พื้นที่ท้องถิ่นเป็นแหล่งการเรียนรู้ เขตบางรัก ซึ่งเดิมทีพิพิธภัณฑชาวบางกอก เจ้าของเดิมคือ รongศาสตราจารย์วราพร สุรวดี ได้นำบ้านและทรัพย์สินที่ได้รับมรดกจากมารดาคือนางสวาง (ตันบุญเต็ง) สุรวดี มาจัดเป็นพิพิธภัณฑ รศ.วราพร ได้จัดเรียง จัดแสดงทรัพย์สินที่ได้ตกทอดมาเป็นอย่างดีเพื่อให้กับผู้สนใจได้ศึกษา และยกบ้านหลังนี้ให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่กรุงเทพมหานคร และใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งในการจัดตั้งพิพิธภัณฑท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางรัก ตามนโยบาย กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามูลเหตุหรือจุดมุ่งหมายในการจัดตั้งพิพิธภัณฑชาวบางกอก
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการในพิพิธภัณฑชาวบางกอก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านจัดการข้อมูล และด้านประชาสัมพันธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงมูลเหตุ/จุดมุ่งหมายในการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอก
2. เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอก รวมถึงพิพิธภัณฑสถานอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้พิพิธภัณฑสถานได้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชนได้อย่างแท้จริง
3. ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ อนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรม ประวัติความเป็นมาของชุมชน ที่เกี่ยวกับวิถีชีวิต ทำให้เกิดความภูมิใจในท้องถิ่น และรักษาไว้สืบไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ในการศึกษา คือ พิพิธภัณฑสถานชาวบางกอก ตั้งอยู่ บ้านเลขที่ 273 ซอยเจริญกรุง 45 ถนนเจริญกรุง เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 2.1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอก
- 2.2 ศึกษาการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากรด้านจัดการข้อมูล และด้านประชาสัมพันธ์

3. ขอบเขตด้านประชากร

- 3.1 เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานภายในพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกจำนวน 3 คน เพื่อศึกษาประวัติของพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอก
- 3.2 ผู้ที่เข้าชมพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกจำนวน 120 คน โดยการประมาณค่าจากผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกต่อวัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

พิพิธภัณฑสถาน หมายถึง สถานที่รวบรวม เก็บรักษา และจัดแสดง ของมีค่า ศิลปวัตถุ วัตถุทางวัฒนธรรม ที่มีประวัติความเป็นมา เพื่อสาธารณชนเข้าใช้บริการทั้งประโยชน์ทางการศึกษาและความเพลิดเพลินใจ

พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น หมายถึง พิพิธภัณฑสถานที่จัดขึ้นโดยกรุงเทพมหานครเพื่อจัดแสดงเรื่องราวและประวัติความเป็นมาของชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก มุ่งเน้นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงานภายในพิพิธภัณฑ์ตั้งแต่การวางแผน วิธีการปฏิบัติงาน ตลอดไปจนการควบคุมการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยพื้นที่ (อาคาร) สิ่งอำนวยความสะดวก และการจัดเก็บข้อมูล

แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง สถานที่ที่จัดกิจกรรม แสดงวัตถุ นิทรรศการ หรือบุคคลที่สามารถให้ความรู้แก่ผู้เข้าชมโดยเปิดให้สาธารณชนได้เข้าชมศึกษาเรียนรู้ถ่ายทอดให้ความรู้ในหลาย ๆ ด้านแก่ผู้เข้าชมที่สามารถให้ความรู้ให้ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน

อาคารสถานที่ หมายถึง สิ่งก่อสร้างวัตถุที่ตั้งพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกซึ่งเป็นเรือนที่จัดแสดงพิพิธภัณฑ์ซึ่งรวมถึงการดูแลการบริหารตัวอาคารการดำเนินงานด้านอาคารและการดูแลความเรียบร้อย รวมไปถึงความปลอดภัย

บุคลากร หมายถึง เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในพิพิธภัณฑ์ ชาวบางกอกเป็นบุคลากรที่มีทักษะในการดำเนินงานทั้ง ด้วยรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างดี การสื่อความหมาย มนุษย์สัมพันธ์ดี มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในพิพิธภัณฑ์เป็นอย่างดี

จัดการข้อมูลหมายถึงการดำเนินงาน กระบวนการ จัดเก็บข้อมูล การเรียบเรียง และการเข้าถึงข้อมูลของบุคลากรและบุคคลอื่น

ประชาสัมพันธ์ หมายถึง วิธีการเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อต่างๆเช่น โทรทัศน์นิตยสาร สื่อข้อมูลทางโทรศัพท์มือถือ แผ่นพับและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจถึงหลักการ แนวคิดทฤษฎี รวมไปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่ทำการศึกษา ประกอบด้วยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกนั้น กลุ่มแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ แบ่งตามหัวข้อการศึกษาได้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
3. แนวความคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้
4. ประวัติพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์

ประวัติศาสตร์นั้น เราสามารถศึกษาเรียนรู้ได้จากของโบราณสถานที่โบราณ และตำนานเรื่องเล่า โดยเฉพาะสถานที่ที่เราจะตามหารากเง้าของเรา หรือเสี้ยวแห่งประวัติศาสตร์ได้อย่างดียิ่ง นั่นคือ “พิพิธภัณฑ์” (นาคกนก, 2555, หน้า 5)

หากจะกล่าวถึงคำว่า พิพิธภัณฑ์สถานในเมืองไทยนั้น คงจะมีมากเรื่องราวและคำจำกัดความมากมายให้กล่าวถึงไม่ว่าจะเป็นทั้งในด้านการส่งเสริม การอนุรักษ์ การพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นสถานที่จกเก็บรวบรวมและจัดแสดงข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะ และรวมไปถึงข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

พิพิธภัณฑ์มีเป้าหมายในการเก็บรักษาดูแลสิ่งของที่สำคัญทั้งในด้านประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ เพื่อจัดแสดงต่อสาธารณชน พิพิธภัณฑ์ขนาดใหญ่มักจะตั้งอยู่ภายในเมืองใหญ่ที่สำคัญของโลกซึ่งมักจะมีผลงานแสดงที่หลากหลาย ในขณะที่พิพิธภัณฑ์ขนาดย่อมที่กระจายอยู่ตามทั่ว โลกมักจะจัดแสดงผลงานของท้องถิ่นนั้น หรือเฉพาะวัตถุที่เกิดจากความสนใจของเจ้าของพิพิธภัณฑ์ นอกจากนี้ภายหลังจากการเติบโตของอินเทอร์เน็ต ได้มีพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงเกิดขึ้นมากมายในลักษณะของเว็บไซต์ที่มีการจัดแสดงภาพ และเสียงให้ผู้เข้าชมได้ดูและฟัง (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2558)

พิพิธภัณฑ์สถาน คือสถาบันที่ตั้งขึ้นเพื่อรวบรวม สงวนรักษา และจัดแสดงวัตถุอันมีความสำคัญทางวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและความเพลิดเพลิน โดยรวมถึงหอศิลป์ อนุสรณ์สถานทางประวัติศาสตร์ สวนสัตว์ สวนพฤกษชาติ วนอุทยาน สถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำและสถานที่อื่น ๆ ที่จัดแสดงสิ่งมีชีวิต (นิคม มูลิกะคามะ, 2536, หน้า 13)

แต่ในปัจจุบัน ความหมายของ พิพิธภัณฑ์สถาน เป็นที่ยุติยอมรับกันตามคำจำกัดความของสภาการพิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ หรือ ICOM (International Council of Museums) ซึ่งมีสมาชิกทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วย เป็นองค์การระหว่างประเทศที่ UNESCO หรือองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้สนับสนุนให้จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2489 ICOM ได้ให้คำจำกัดความ Museum ไว้ในธรรมนูญที่แก้ไขฉบับหลังสุด ดังนี้

“พิพิธภัณฑ์สถานเป็นสถาบันถาวรที่ไม่จัดหาผลประโยชน์ ให้บริการแก่สังคม และการพัฒนาของสังคมเป็นสถานที่เปิดทั่วไปสำหรับประชาชน ทำหน้าที่รวบรวม สงวนรักษา ค้นคว้าวิจัยเผยแพร่ความรู้ และจัดแสดง โดยมีมุ่งหมายเพื่อการค้นคว้าให้การศึกษาและความเพลิดเพลิน จากวัตถุที่รวบรวมไว้เป็นหลักฐานในเรื่องมนุษย์และสิ่งแวดล้อม”

ตามความหมายข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นว่า พิพิธภัณฑ์มีหน้าที่สำคัญต่อสังคมในการสงวนรักษาหลักฐานเกี่ยวกับมนุษยชาติ และสิ่งแวดล้อมพิพิธภัณฑ์จึงมีทุกแขนงวิชาแสดงถึงอัจฉริยะของมนุษย์ในการสร้างสรรค์ทั้งด้านศิลปะและการประดิษฐ์คิดค้นทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แสดงถึงความเป็นอยู่วัฒนธรรมของมนุษยชาติ และแสดงถึงธรรมชาติเรื่องของโลก ดิน หิน แร่ สัตว์ พืชสิ่งอัศจรรย์ของธรรมชาติพิพิธภัณฑ์ได้พัฒนาจากประเภททั่วไปเป็นประเภทเฉพาะแขนงวิชาและในแต่ละประเภทแขนงวิชายังได้พัฒนาเป็นการรวบรวมและจัดแสดงเฉพาะเรื่องเฉพาะเจาะจงเรื่องเดียวสิ่งเดียวขึ้นอีกมากมาย กิจกรรมพิพิธภัณฑ์สถานในประเทศพัฒนาได้ก้าวไกลมาก

พิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่ นอกจากเป็นที่จัดแสดงวัตถุและเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาของประชาชนและ ยังมีห้องสมุดเปิดให้ประชาชนเข้าศึกษาค้นคว้า มีห้องบรรยายและฉายภาพยนตร์ เพื่อให้คนที่เมื่อการชมวัตถุที่จัดแสดง เข้าฟังการบรรยายและฉายภาพยนตร์ได้ด้วย และจัดบริการอื่น ๆ ไว้บริการ เพราะนอกจากได้อ่านเอกสารแล้วยังได้เห็นวัตถุของจริงประกอบด้วย

การเข้าไปศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ประเภทใด ๆ ในพิพิธภัณฑ์สถานย่อมเลือกศึกษาได้ตามความพอใจอย่างอิสระ ผิดกับการศึกษาที่แออัดอยู่แต่ในห้องการศึกษาในพิพิธภัณฑ์สถานจึงนำความสนุกสนานควบคู่ไปกับความรู้ ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์สถานคือการเป็นสถาบันของประชาชนเป็นศูนย์กลางของชุมชนให้บริการประชาชนทุกประเภททุกเพศทุกวัยทุกระดับ

การศึกษาเป็นสถานที่ซึ่งให้ความรู้ความสนุกเพลิดเพลินและนำพิพิธภัณฑ์ไปสู่ชุมชนทุกแห่งที่อยู่ห่างไกลหรือเรียกอีกอย่างว่าพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นพิพิธภัณฑ์ยุคใหม่จะต้องมีกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในสังคมยุคใหม่ได้มีเช่นนั้นพิพิธภัณฑ์แห่งนั้นก็จะเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ล้ำสมัย

ในการจัดการพิพิธภัณฑ์สถานจะแบ่งได้ 2 ทาง คือแบ่งตามลักษณะการบริหารและแบ่งตามลักษณะของสิ่งที่รวบรวมไว้การแบ่งตามลักษณะการบริหารจะแบ่งย่อยได้อีก 5 หน่วย คือ

1. พิพิธภัณฑ์ในสังกัดหน่วยงานรัฐบาล
2. พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสังกัดสถาบันอุดมศึกษา
3. พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสังกัดเอกชน
4. พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสังกัดโรงเรียนมัธยมและประถมศึกษา
5. พิพิธภัณฑ์สังกัดวัด

แต่หากจะแบ่งพิพิธภัณฑ์ในแขนงวิชามากกว่าแบ่งตามลักษณะการบริหาร สภาการศึกษาระหว่างชาติ หรือ Icom ได้จัดตั้งคณะกรรมการระหว่างชาติว่าด้วยพิพิธภัณฑ์สถานแขนงต่าง ๆ ได้พิจารณาถึงชนิดของพิพิธภัณฑ์แพร่หลายในปัจจุบัน ในการสัมมนาของ Unesco ที่บราซิล เมื่อ พ.ศ. 2501 ว่าด้วยเรื่อง บทบาททางการศึกษาของพิพิธภัณฑ์สถาน (The Educational Role of Museums) ได้แบ่งประเภทของพิพิธภัณฑ์ไว้ 9 ประเภท คือ (นิคม มุสิกคามะ, กุลพันธาดา จันทรโพธิ์ศรี และมณีรัตน์ ท้วมเจริญ, 2548, หน้า 22)

1. พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะ (Art museums)
2. พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะสมัยใหม่ (Modern art museums)
3. พิพิธภัณฑ์สถานโบราณคดีและประวัติศาสตร์ (Archaeology and history museums)
4. พิพิธภัณฑ์สถานชาติพันธุ์วิทยาและพื้นเมือง (Ethnology and folklore museums)
5. พิพิธภัณฑ์สถานธรรมชาติวิทยา (National science museums)
6. พิพิธภัณฑ์สถานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Museums of science and technology)
7. พิพิธภัณฑ์สถานประจำเมืองหรือท้องถิ่น (Regional museums)
8. พิพิธภัณฑ์สถานเฉพาะเรื่อง (Specialized museums)
9. พิพิธภัณฑ์สถานมหาวิทยาลัย (University museums)

ซึ่งจะเห็นได้ว่าพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานครนั้นเมื่อจำแนกตามประเภทของพิพิธภัณฑ์ที่สภาพิพิธภัณฑ์สถานระหว่างชาติกำหนดไว้ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานครจะจัดอยู่ในประเภทพิพิธภัณฑ์สถานประจำเมืองหรือท้องถิ่นที่จัดแสดงเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น และพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานครอยู่ในการดูแล

ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งหากดูการแบ่งการบริหารพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ในหมวดพิพิธภัณฑ์ในสังกัดหน่วยงานรัฐบาล

ในการดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์บทบาทและหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์คือการเป็นสถาบันของประชาชน เป็นศูนย์กลางของชุมชน ให้บริการประชาชนทุกประเภท ทุกเพศทุกวัย ทุกระดับการศึกษา เป็นสถานที่ซึ่งให้ความรู้ ความสนุกเพลิดเพลิน และนำพิพิธภัณฑ์ไปสู่ชุมชนทุกแห่งที่อยู่ห่างไกล หรือเรียกอีกอย่างว่าพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์ยุคใหม่ จะต้องมิกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในสังคมยุคใหม่ได้ มิเช่นนั้นพิพิธภัณฑ์แห่งนั้นก็จะกลายเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ล้าสมัย

โดยหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์คือการสร้างอาคารสำหรับเก็บรวบรวมวัตถุต่าง ๆ เพื่อดูแลรักษา เพื่อการศึกษาและเพื่อความเพลิดเพลิน คู่มือการปฏิบัติงานของภัณฑารักษ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร (2536, หน้า 21-29) ได้อธิบายถึงหน้าที่พิพิธภัณฑ์สถาน 8 หน้าที่ ดังนี้

1. การรวบรวมวัตถุ (Collecting) หน้าที่ประการแรกของพิพิธภัณฑ์สถานนั้นแน่นอนที่สุดว่าจะต้องรวบรวมวัตถุถ้าไม่มีการรวบรวมก็ไม่เกิดเป็นพิพิธภัณฑ์สถานขึ้น ทั้งจากการรับบริจาควัตถุจากประชาชน การรวบรวมวัตถุเกิดขึ้นจากผลการขุดค้นทางโบราณคดี การรวบรวมวัตถุโดยการจัดซื้อ

2. หน้าที่ตรวจสอบจำแนกแยกประเภทและศึกษาวิจัย (Identifying, classifying, and research) เมื่อพิพิธภัณฑ์สถานเก็บรวบรวมวัตถุใดเข้าพิพิธภัณฑ์สถานจะต้องตรวจสอบบอกได้ว่า เป็นอะไรสามารถจำแนกแยกประเภทกำหนดอายุแบบสมัยที่มาจากวัตถุจะต้องรู้ว่าเป็นศิลปวัตถุอะไรกำหนดแบบศิลปะอายุสมัยได้ในพิพิธภัณฑ์สถานธรรมชาติวิทยาสาสตร์ก็ต้องรู้ว่า ดิน หิน แร่ สัตว์ พืช ที่รวบรวมคืออะไรแหล่งกำเนิดที่ไหนหากรวบรวมวัตถุได้แล้วยังไม่สามารถตรวจสอบจำแนกตามลักษณะวัตถุได้ก็จะต้องทำการศึกษาวิจัยค้นคว้าให้ได้แบบสมัยอายุโดยวิธีการศึกษาเปรียบเทียบและวิธีทดลองตรวจสอบหรือพิสูจน์อายุทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้ข้อมูลเรื่องราวที่แน่นอน

3. การทำบันทึกหลักฐาน (Recording) การบันทึกหลักฐานก็คือการจัดทำทะเบียนวัตถุทุกชิ้นที่รวบรวมเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์เป็นหลักฐานไม่ให้เกิดสูญหายหรือทุจริตจากเจ้าหน้าที่ และเป็นหลักฐานทางวิชาการเพราะเป็นทะเบียนประวัติหลักฐานแน่นอนในเรื่องที่มาของวัตถุ การตรวจสอบจำแนกแยกประเภทกำหนดอายุสมัยซึ่งมีความสำคัญสำหรับการศึกษาค้นคว้าวัตถุที่ไม่มีประวัติเป็นหลักฐานจะไม่มีคุณค่าทางวิชาการไม่สามารถใช้อ้างอิงเป็นหลักฐานได้

4. หน้าที่ซ่อมสงวนรักษาวัตถุ (Conservation and preservation) งาน “เก็บรักษา” ได้พัฒนาไปมากในปัจจุบันและถือเป็นหน้าที่สำคัญที่พิพิธภัณฑสถานจะต้อง “สงวนรักษา” วัตถุที่รวบรวมไว้ให้คงทนถาวรไม่มีการเสื่อมสภาพในปัจจุบันความรู้ทางวิทยาศาสตร์ก้าวหน้ามาก การดูแลรักษาวัตถุของพิพิธภัณฑสถานจึงใช้หลักการและเทคนิคทางวิทยาศาสตร์ที่จะทำงาน “สงวนรักษา” และ “ซ่อมรักษา” วัตถุทุกประเภทให้คงสภาพดีตลอดไป

5. หน้าที่รักษาความปลอดภัย (Museum security) พิพิธภัณฑสถานทุกแห่งจะต้องมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความปลอดภัยเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงและมีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ทันสมัยงานรักษาความปลอดภัยต้องวางแผนตั้งแต่เริ่มสร้างอาคารทีเดียว พิพิธภัณฑสถานทุกแห่งโดยเฉพาะประเภทศิลปะต้องเน้นหนักเรื่องการรักษาความปลอดภัยเป็นพิเศษกว่าประเภทอื่น ๆ พิพิธภัณฑสถานจะต้องมั่นคงปลอดภัยเช่นเดียวกับธนาคารเป็นที่ไว้วางใจเชื่อถือของประชาชน

6. การจัดแสดง (Exhibition) งานในหน้าที่ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นงานเบื้องหลังงานจัดแสดงเป็นงานเบื้องหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งใดจัดแสดงได้ดีดึงดูดความสนใจของประชาชนได้มากก็มักจะได้รับการยกย่องสรรเสริญว่าทันสมัยน่าชมในสมัยก่อน ไม่ได้มีการให้ความสำคัญถึงเทคนิคจัดแสดงมากนักแต่เมื่อแนวคิดของพิพิธภัณฑสถานเปลี่ยนไปพิพิธภัณฑสถานต้องเป็นสถานที่ที่ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินแก่ประชาชนทุกประเภททุกวัยทุกระดับการศึกษาและแนวคิดนี้ได้เปลี่ยนแปลงงานจัดแสดงพิพิธภัณฑสถานใหม่พิพิธภัณฑสถานจะต้องจัดแสดงด้วยเทคนิคที่ดึงดูดความสนใจผู้ชมการจัดแสดงจะต้องให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินด้วย

7. หน้าที่ให้การศึกษา (Museum education) เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงก็มีการเรียกร้องให้พิพิธภัณฑสถานมีบริการเพื่อการศึกษาแก่คนทุกระดับทุกประเภททุกวัยจะมีการปรับปรุงกันอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะการจัดแสดงที่จะต้องให้ทั้ง ความรู้และความเพลิดเพลินและเหมาะสมแก่คนทุกระดับการศึกษาจะต้องมีกิจกรรมและบริการด้านการศึกษาให้เจ้าหน้าที่การศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมการศึกษาแก่ประชาชนทุกประเภทพิพิธภัณฑสถานได้พัฒนาถึงขั้นเป็นศูนย์บริการศึกษา

8. หน้าที่ทางสังคม (Social function) เมื่อกล่าวว่าพิพิธภัณฑสถานมีหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคมหมายความว่าพิพิธภัณฑสถานจะต้องเป็นสถาบันที่เปลี่ยนแปลงปรับตัวไปตามสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมดำเนินกิจกรรมตามความต้องการของสังคม (กรมศิลปากร, 2536, หน้า 21-29)

ในด้านของการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานเกิดขึ้นเพื่อสาธารณประโยชน์ดังนั้นพิพิธภัณฑสถานควรมีลักษณะที่ตอบสนองความต้องการของสังคมการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์แก่สังคม

จะต้องมีการจัดการอย่างเหมาะสมพิพธิภักข์อยู่ในฐานะผู้ดูแลสิ่งเกี่ยวกับวัฒนธรรมธรรมชาติและมรดกของผู้คนและมรดกทางธรรมชาติและมีความรับผิดชอบในกรณีที่เกิดข้อผิดพลาดพิพธิภักข์ดำเนินงานในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการที่ดีดังนั้นผู้จัดการพิพธิภักข์ควรมีความเป็นผู้นำวิสัยทัศน์และมีการแนะแนวทางส่งเสริมเพื่อพิพธิภักข์ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

พิพธิภักข์ในปัจจุบันต้องเป็นพิพธิภักข์ที่มีมาตรฐาน ทำงานเป็นระบบ และรู้จักการให้ข้อมูล นำผลิตผล และสนใจความเป็นไปของสังคม การจัดการพิพธิภักข์ต้องเข้าใจและนำหลักการร่วมสมัยไปใช้ ที่ได้จากงานวิจัยต่าง ๆ บทเรียนทางธุรกิจ และงานบริการสังคมที่ต้องใช้หลานศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย จิตวิทยา การให้ความรู้ เทคโนโลยีการสื่อสาร และการจัดการอาคารเพื่อการบริการ เป็นต้น (กมลวรรณ จันทวร, 2555, หน้า 41)

ในงานวิจัยขั้นตอนการจัดทำพิพธิภักข์ท้องถิ่น: กรณีศึกษาพิพธิภักข์พื้นบ้านวัดม่วง ได้กล่าวถึงการจัดทำพิพธิภักข์ท้องถิ่นที่ทำให้ประสบความสำเร็จได้ดังนี้

1. ความต้องการหรือไม่เห็นความสำคัญพิพธิภักข์ท้องถิ่นก็เกิดขึ้นได้ยากชาวบ้านจึงมีความสำคัญมากที่สุดทั้งในแง่เป็นแหล่งข้อมูลและที่มาของวัตถุที่จัดแสดง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นกลุ่มที่ต้องดูแลรักษาพิพธิภักข์ท้องถิ่นให้คงอยู่ตลอดไป

2. ฝ่ายวิชาการทำหน้าที่ในการศึกษาวิจัยท้องถิ่นเพื่อที่จะได้เนื้อหาในการจัดแสดงคำบรรยายประกอบเรื่องราวตลอดจนการกำหนดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้กลุ่มนี้อาจประกอบด้วยชาวบ้านที่มีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีได้แก่พระสงฆ์ครูอาจารย์หรือนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาภายในท้องถิ่น

3. ภัณฑารักษ์ทำหน้าที่จัดทำทะเบียนวัตถุทำความสะอาดวัตถุซ่อมแซมวัตถุที่เสียหายตลอดจนคัดเลือกวัตถุที่จะจัดแสดงโดยประสานงานกับฝ่ายวิชาการในส่วนของงานภัณฑารักษ์นี้อาจอาศัยความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายในท้องถิ่นที่มีความรู้เรื่องนี้ (สุนย์มานุษยวิทยาสีรินทร, 2539, หน้า 124-128)

ในการบริหารจัดการพิพธิภักข์มีสิ่งที่จะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น 9 ประการ ดังนี้

1. โครงสร้างการจัดการ (Management structure) สิ่งสำคัญในการจัดการก็คือการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับโครงสร้างของพิพธิภักข์ภายใต้การอนุมัติและการสนับสนุนกระบวนการพื้นฐานนี้สิ่งที่มีประโยชน์มากเช่นเดียวกับการจัดทำรูปแบบของพิพธิภักข์ใหม่โครงสร้างการบริหารจัดการมักเป็นพื้นฐานของการลงมือปฏิบัติเช่นแผนผังง่ายๆหรือชาร์ตการบริหารจัดการที่แสดงลำดับการมอบหมายหน้าที่และการแลกเปลี่ยนหรือส่งต่อข้อมูล

2. การทำงานเป็นทีม (Team work) ระบบการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานและโครงสร้างมุ่งที่จะทำให้เกิดผลการดำเนินงานที่เป็นไปตามกฎหมายเกิดหลักการบริหารจัดการแนวคิดทางธุรกิจ และเกิดการพัฒนาด้านใดก็ตามที่เป็นที่เข้าใจกัน โดยกว้างขวางว่านอกจากความสนใจในการบริหารจัดการและโครงสร้างการบริหารของพิพิธภัณฑสถานแล้วการส่งเสริมทัศนคติด้านการดำเนินงานเป็นทีมสนับสนุนให้มีการสื่อสารระหว่างกันในองค์กรและยอมรับในเป้าหมายเดียวกันของคนในองค์กรนั้นเป็นสิ่งจำเป็นดังนั้นการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานที่ดีจะต้องมีการทำงานเป็นทีม การพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถาบันและการจัดให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีมจะทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย

3. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Public responsibility) พิพิธภัณฑสถานควรมีการจัดทำเอกสารโดยบางส่วนอาจมาจากกฎข้อบังคับหรือเอกสารอื่น ๆ เพื่อแสดงว่าพิพิธภัณฑสถานดำเนินไปอย่างถูกกฎหมายและดำรงสถานภาพทางการเงินที่ดีและควรยืนยันด้วยว่าพิพิธภัณฑสถานไม่ได้เกิดขึ้นเพื่อที่จะแสวงหาผลกำไรให้แก่เจ้าของพิพิธภัณฑสถาน (ยกเว้นพิพิธภัณฑสถานเอกชน) แต่เป็นไปเพื่อการบริการแก่สังคม

4. พันธกิจ (Mission statement) เป็นที่เข้าใจกัน โดยทั่วไปว่าสิ่งที่จะเป็นพื้นฐานของพันธกิจของพิพิธภัณฑสถานอาจมาจากชื่อของพิพิธภัณฑสถานเอง โดยทั่วไปพิพิธภัณฑสถานจะสมารถและมีบทบาทที่ถูกกำหนดโดยรัฐหรือผู้มีอำนาจจากกล่าวได้ว่าภารกิจพื้นฐานของพิพิธภัณฑสถานเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ศิลปะหรือวิทยาศาสตร์ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัตถุอย่างใดก็ตามที่เป็นที่เข้าใจกันว่าภารกิจของพิพิธภัณฑสถานจำเป็นต้องมีการจำกัดความถึงขอบเขตของสิ่งที่สะสมและการวิเคราะห์พรรณนาบทบาทและลักษณะเฉพาะของพิพิธภัณฑสถานพันธกิจของพิพิธภัณฑสถานควรจะเรียบง่ายอธิบายว่าเป็นพิพิธภัณฑสถานเกี่ยวข้องกับอะไรทำอะไรบ้างบริหารจัดการอย่างไรสะสมอย่างไรดำเนินงานที่ไหนสะสมที่ไหนและเหตุใดจึงสะสมพันธกิจควรมีการทบทวนและรับรองอย่างเป็นทางการและสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ในภายหลัง

5. นโยบาย (Policies) พันธกิจเป็นเอกสารพื้นฐานของทุกพิพิธภัณฑสถานในฐานะเป็นการประกาศวัตถุประสงค์แต่ก็มีความสำคัญมากขึ้นอีกหากพิจารณาการให้คำจำกัดความของทั้ง 2 ส่วน คือนโยบายการดำเนินงานและนโยบายระยะยาวหรือแผนการพัฒนานโยบายได้ทำให้เกิดกรอบหรือโครงสร้างการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรซึ่งก็คือภารกิจนั่นเอง นโยบายขององค์กรจำนวนมากอาจถูกวางไว้อย่างหลวม ๆ เช่น รัฐบาลหรือมหาวิทยาลัยถูกวางนโยบายโดยรัฐ (ในกรณีของพิพิธภัณฑสถานของรัฐหรือของมหาวิทยาลัย)

6. การบริหารจัดการทางการเงิน (Financial management) พิพิธภัณฑสถานส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการเงินของรัฐและมีกฎหมายการบัญชีคอยควบคุมให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมและมีผู้มีอำนาจ

ของรัฐเป็นผู้ตัดสินใจการปฏิบัติงานด้านการเงินให้เป็นไปตามกฎหมายผู้มีอำนาจอาจจะมิวิสัยทัศน์ทางการเงินที่แตกต่างกันมีพิพธิภัณฑ์จำนวนไม่มากนักที่สามารถดำเนินงานควบคุมทิศทางทางการเงินได้ด้วยตนเองหากไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของจำนวนเงินงบประมาณและที่มาของงบประมาณพิพธิภัณฑ์ทั้งหมดต่างก็มีภาระทางการบัญชีในการคำนวณงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรกระบวนการพัฒนางบประมาณการจัดการกองทุนแผนทางการเงินได้ถูกนำมาใช้กันโดยทั่วไปในการจัดการทางการเงินในขณะที่แนวทางถูกสร้างหรือถูกกำหนดโดยผู้มีอำนาจรัฐการดำเนินงานก็ต้องอาศัยผู้จัดการพิพธิภัณฑ์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

7. จริยธรรมกับการบริหารจัดการพิพธิภัณฑ์ (Museum ethics and management) มีประเด็นทางจริยธรรมบางประการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของพิพธิภัณฑ์การจัดการและการบริหารเงินงบประมาณรวมทั้งทรัพยากรเช่นการสะสมแน่นอนว่ามีกฎหมายมารองรับให้มีการรับผิดชอบดังกล่าวอย่างไรก็ตามประเด็นความรับผิดชอบทางจริยธรรมก็ไม่ได้ถูกจำกัดว่าจะทำแค่ในประเทศใดประเทศหนึ่งเพื่อที่จะให้พิพธิภัณฑ์แต่ละแห่งเป็นที่ยอมรับว่าเป็นหน่วยงานที่มีจริยธรรมทุก ๆ พิพธิภัณฑ์ควรมีนโยบายการบริหารจัดการทางการเงินซึ่งถูกกำหนดขึ้นโดยผู้มีอำนาจรัฐในการนำเงินงบประมาณมาใช้วัตถุประสงค์ทางธรรมชาติวัตถุประสงค์ซึ่งสามารถซื้อ-ขายได้และกระบวนการควบคุมงบประมาณควรเก็บรักษานบันทึกการใช้จ่ายทรัพยากรงบประมาณและปรับปรุงงบประมาณทุกครั้งด้วยความโปร่งใสสิ่งเหล่านี้เป็นแนวทางที่ดีที่สุดที่จะหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดปัญหาและข้อเคลือบแคลงสงสัย

8. การวางแผน (Planning) การวางแผนพิพธิภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพควรจะเป็นกิจกรรมแบบองค์รวม ซึ่งรวมเอาภาพรวมของประวัติศาสตร์พิพธิภัณฑ์ ภารกิจ การสะสม เจ้าหน้าที่ สิ่งอำนวยความสะดวก งบประมาณ การสนับสนุน สังคม/ ชุมชน ผู้เยี่ยมชม สถานะทางสังคม ท้องถิ่น และอุปสรรคภายในและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รวมทั้งศักยภาพทางสังคมในการที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางของพิพธิภัณฑ์ในอนาคตกระบวนการวางแผนนี้ทำให้พิพธิภัณฑ์ประเมินค่านิยมใหม่และดำเนินการกิจให้สำเร็จวางวิธีการจัดแสดงนิทรรศการและให้บริการผู้เยี่ยมชมมีความเชื่อมโยงกันอย่างแนบแน่นระหว่างกระบวนการวางแผนกับการตลาดเพราะว่าการวางแผนจะต้องมาก่อนการตลาดและการวิเคราะห์การตลาดของพิพธิภัณฑ์เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวางแผน

9. การสรุปความเห็น (Concluding comments) งานพิพธิภัณฑ์เป็นการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากสาธารณะผูกโยงอยู่กับความรับผิดชอบอันมากมายผู้บริหารระดับสูงรวมถึงผู้จัดการพิพธิภัณฑ์ต้องมีความรับผิดชอบในงานพิพธิภัณฑ์ที่ดำเนินการอยู่ความไม่ไว้วางใจอาจเกิดขึ้นได้โดยมีสาเหตุมาจากหน้าที่การบริหารจัดการที่มีขอบเขตกว้างขวางและกิจกรรมทางพิพธิภัณฑ์

ที่หลากหลายเทคโนโลยีการเมืองกิจกรรมทางสังคมมีความจำเป็นในฐานะที่สามารถใช้เป็นแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์ตามที่มีการเรียกร้องผู้จัดการพิพิธภัณฑ์จะต้องเป็นตัวแทนสาธารณะสนับสนุนให้เกิดการบริการควรเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพิพิธภัณฑ์และสามารถรักษาทรัพยากรอันสำคัญได้โดยเฉพาะพิพิธภัณฑ์ที่เก็บรักษาวัตถุจำนวนมากผู้ดำเนินงานพิพิธภัณฑ์จำเป็นต้องมีทักษะทางวิชาการและการจัดการในการสนับสนุนภารกิจของพิพิธภัณฑ์ในขณะที่ต้องมีทักษะทางการสื่อสารที่เยี่ยมยอดรับผิดชอบหน้าที่ในการอธิบายเนื้อหาหลักเนื้อหารองในเชิงวิเคราะห์ซึ่งเป็นที่เข้าใจยากสำหรับคนทั่วไปให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

อาจจะสรุปได้ว่าพิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่ไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อให้บริการแก่ประชาชนและสังคม เป็นที่รวบรวม เก็บรักษา วัตถุมีคุณค่า สร้างความรู้ ให้กับผู้เข้าชม และยังเป็นส่วนในการสร้างความภาคภูมิใจและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง ในสิ่งที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ ไม่ใช่เพื่อแต่มีวัตถุอย่างเดียวนั้นที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์รวมไปถึงสิ่งที่มีชีวิต ที่จะรวมสร้างให้เกิดเป็นแหล่งศึกษาข้อมูลทางด้านวิชาการและสร้างสีสันให้เกิดความเพลิดเพลินในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่พิพิธภัณฑ์ต้องจัดการบริการจัดการพิพิธภัณฑ์ที่ดีและเหมาะสมกับสถานที่ บุคลากร วัตถุประสงค์ของพิพิธภัณฑ์ ที่ได้จากการจัดการที่ดีนั้นย่อมส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของพิพิธภัณฑ์สืบไป

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

การบริหารและการบริหารจัดการมีแนวคิดมาจากธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคม ซึ่งจะต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม โดยจะต้องมีผู้นำกลุ่มและมีแนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อย ซึ่งอาจเรียกว่าผู้บริหารและการบริหารตามลำดับ ดังนั้นที่ใดมีกลุ่มที่นั้นย่อมมีการบริหาร

เมื่อก้าวถึงคำว่าการบริหารส่วนใหญ่่มักจะนึกถึงการบริหารราชการคำศัพท์ที่ใช้มี 2 คำ คือการบริหาร (Administration) นิยมใช้กับการบริหารราชการหรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบายศัพท์อีกคำหนึ่งคือการจัดการ (Management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชนหรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามคำว่าบริหารกับคำว่าจัดการใช้แทนกันได้มีความหมายเหมือนกัน (สมคิด บาง โม, 2546, หน้า 60)

คำว่า การบริหาร (Administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Administatrac” หมายถึง ช่วยเหลือ (Assist) หรืออำนวยการ (Direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “Minister” ซึ่งหมายถึง การรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรีสำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า Administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่าง ๆ ส่วนคำว่า การจัดการ

(Management) นิยมใช้ในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อมุ่งแสวงหา กำไร (Profits) หรือกำไรสูงสุด (Maximum profits) สำหรับผลประโยชน์ที่จะตกแก่สาธารณะ ถือเป็นวัตถุประสงค์รองหรือเป็นผลพลอยได้ (By product) เมื่อเป็นเช่นนี้จึงแตกต่างจาก วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหน่วยงานภาครัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการสาธารณะทั้งหลาย (Public services) แก่ประชาชน การบริหารภาครัฐทุกวันนี้หรืออาจเรียกว่าการบริหารจัดการ (Management administration) เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจมากขึ้นเช่น การนำแนวคิดผู้บริหารสูงสุด (Chief executive officer: CEO) มาปรับใช้ในวงราชการ การบริหารราชการด้วยความรวดเร็วการลดพิธีการที่ไม่จำเป็น การลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการและการมุ่งใจด้วยการให้รางวัลตอบแทน เป็นต้น นอกเหนือจากการที่ภาครัฐได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจเข้ามารับสัมปทานจากภาครัฐ เช่น ให้สัมปทานโทรศัพท์มือถือ การขนส่ง เหล้า บุหรี่ อย่างไรก็ตามภาคธุรกิจก็ได้ทำประโยชน์ให้แก่ สาธารณะหรือประชาชนได้เช่นกัน เช่นจัดโครงการคืนกำไรให้สังคมด้วยการลดราคาสินค้า ขายสินค้าราคาถูกลงหรือการบริจาคเงินช่วยเหลือสังคม เป็นต้น(แนวคิดและความหมายของ การบริหารและการบริหารจัดการ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2545)

ความหมายของการบริหารจัดการนั้นมีผู้กล่าวแสดงความเห็นไว้มาก ดังนั้นจึงจะหยิบยก มาบางส่วนเพื่อให้เข้าใจความหมายของการบริหารจัดการยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใด อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน การบริหาร หมายถึงศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆ ได้รับการกระทำ จนเป็นผลสำเร็จกล่าวคือผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติแต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว (ภาวิดา ธาราศรีวิสุทธิ และวิบูลย์ ไตวณะบุตร, 2542, หน้า 6)

สถาบันสังคมที่จัดตั้งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว วัด โรงเรียนและองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชนจึงต้องอำนวยความสะดวกหรือบริการเพื่อประโยชน์สุขของสมาชิก และความเจริญของ สังคมโดยดำเนินการกิจการตามที่สังคมมอบหมาย ด้วยการจัดตั้ง “องค์การบริหาร” ที่เหมาะสมกับ ลักษณะของกิจกรรมนั้น ๆ ดังนั้นสังคมกับองค์การบริหาร จึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจแยกจากกันได้ เช่น ศาสตราจารย์วิลเลียม ซิฟฟิน (William S. Siffin) ได้กล่าวไว้ว่า “หากปราศจากองค์การบริหารแล้ว สังคมก็จะมีปัญหาปราศจากสังคมแล้วมนุษย์ก็ไม่อาจจะดำรงชีวิตอยู่ได้” (วิจิตร ศรีสอาน, 2523, หน้า 4)

การบริหารและการจัดการมีความหมายแตกต่างกันเล็กน้อยโดยการบริหารจะสนใจและ สัมพันธ์กับการกำหนดนโยบายไปลงมือปฏิบัตินักวิชาการบางท่านให้ความเห็นว่าการบริหารใช้ใน ภาครัฐส่วนการจัดการใช้ในภาคเอกชนอย่างไรก็ดีในตารางหรือหนังสือส่วนใหญ่ทั้ง 2 คำนี้มี

ความหมายไม่แตกต่างกันสามารถใช้แทนกันได้และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป (สุรัสวดี ราชกุลชัย, 2543, หน้า 3)

การบริหารบางครั้งเรียกว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงาน หรือ การปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของและหน่วยงานเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานเพราะการบริหารจัดการเป็นการวางแผน วางรูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสม เพื่อให้กิจกรรมดำเนินได้อย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่หากไม่มีการวางแผนงานที่ดีการดำเนินงานอาจจะล่าช้าหรือล้มเหลวได้

สรุปได้ว่าการบริหารหมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกันโดยอาศัยกระบวนการ และทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์ สูงสุดผู้บริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีและหลักการบริหารเพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม จึงพูดได้ว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ คือผู้ที่สามารถประยุกต์เอาศาสตร์การบริหารไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

“การบริหารนิยมใช้กับการบริหารราชการ หรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบายซึ่งมีศัพท์บัญญัติ ว่า รัฐประศาสนศาสตร์ (Public administration) และคำว่าจัดการ (Management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชนหรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ สมพงษ์ เกษมสิน (2523, หน้า 5-6) ยังให้ความหมายการบริหารไว้ว่าการบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ ดังนี้

1. การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
2. การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบ
3. การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
4. การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
5. การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล
6. การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคลกล่าวคือ ความร่วมมือ (Collective mind) จะก่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (Group cooperation) อันจะนำไปสู่พลังของกลุ่ม (Group effort) ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์
7. การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล
8. การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์
9. การบริหารไม่มีตัวตน (Intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

“การบริหาร คือ กระบวนการการทำงานให้สำเร็จโดยใช้บุคคลอื่น บุคคลจะไม่ใช้ผู้บริหารถ้าหากว่าไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการของการทำงานให้สำเร็จโดยใช้บุคคลอื่นเพื่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพในฐานะของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องเข้าใจและสามารถใช้แนวความคิดกิจกรรมองค์การที่ส่งเสริมการบริหารบุคคลได้ด้วย” (สมยศ นาวิกาน, 2540, หน้า 14)

“การจัดการคือ กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์การ การตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการ และความมุ่งหวังในด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การควบคู่ไปด้วย องค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้” (พยอม วงศ์สารศรี, 2548, หน้า 67)

ลักษณะของงานบริหารจัดการ 3 ด้าน คือ

1. ในด้านที่เป็นผู้นำหรือหัวหน้างานงานบริหารจัดการ หมายถึงภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์การ
2. ในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำ งานบริหารจัดการ หมายถึงการจัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์การ และการประสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
3. ในด้านของความรับผิดชอบ งานบริหารจัดการ หมายถึง การต้องทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยการอาศัยบุคคลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน (ธงชัย สันติวงษ์, 2543, หน้า 21-22)

จึงสรุปได้ว่าการบริหารจัดการกระบวนการวางแผนการดำเนินงานที่กลุ่มบุคคลภายในองค์การ ร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุตามแผนการดำเนินงาน เป็นกลไกที่สำคัญให้ระบบในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากไม่มีการวางแผนหรือรูปแบบการบริหารไว้ อาจทำให้การดำเนินงานล้มเหลวหรือต้องใช้ระยะเวลานานกว่าที่ควรในทางกลับกันหากมีการวางแผนงานและโครงสร้างที่ดีไว้ การปฏิบัติงานก็จะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลที่ดีต่อองค์กร

องค์ประกอบของการบริหารจัดการ

1. การวางแผน (Planning) เป็นกิจกรรมอันดับแรกที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องมีการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ เตรียมการไว้ล่วงหน้า เช่น มีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินธุรกิจ เช่น จะขยายกิจการลงทุนสร้างโรงงานใหม่ เพิ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบและรัดกุม
2. การจัดองค์การ (Organizing) เพื่อให้เป้าหมายของธุรกิจที่วางแผนไว้ล่วงหน้าประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารจะมีการจัดโครงสร้างองค์การ มีการแบ่งงาน มอบหมายงาน จัดพนักงานใน

การปฏิบัติงานต่าง ๆ ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อให้การประสานงานระหว่างหน่วยงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การนำ (Leading) หมายถึง การสั่งการ การชี้แนะของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานตามคำสั่งหรือคำชี้แนะของผู้บังคับบัญชา เพื่อให้การทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้นภาวะผู้นำ การจูงใจ การติดต่อสื่อสาร จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึง

4. การควบคุม (Controlling) เป็นกิจกรรมขั้นสุดท้ายของกระบวนการบริหาร เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผล ปัจจุบันเกณฑ์การประเมินผลที่ธุรกิจใช้กันมากก็คือการใช้ Benchmark กับกิจการคู่แข่งชั้นที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน

ดังนั้นการบริหารจัดการจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินงาน เพราะหากไม่มีระบบหรือรูปแบบการบริหารที่ดีและเหมาะสม จะทำให้การดำเนินงานล้มเหลวหรือต้องใช้เวลาานกว่าที่ควร จึงจะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในทางกลับกันหากมีการวางแผนการบริหารที่มีโครงสร้างและระบบที่ดี ย่อมต้องส่งผลให้การปฏิบัติงานสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

และดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่แล้วว่า การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการพิพธิภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้ กรณีศึกษาพิพธิภัณฑ์ชาวบางกอกนั้น เป็นการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ ด้านอาคาร ด้านบุคลากร ด้านจัดการข้อมูล และด้านประชาสัมพันธ์ ดังนั้นจึงของยกทฤษฎีการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบดังนี้

การบริหารจัดการด้านอาคาร

ในฐานะที่อาคาร/สิ่งก่อสร้าง (Building) เป็น “ทรัพยากร” หรือเปรียบเป็น “การบริการ” รูปแบบหนึ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองต่อระบบ/กลไกทางเศรษฐกิจและสังคมในระบบทุนนิยมนั้นก่อให้เกิดประเภทของอาคารที่ให้บริการในรูปแบบที่แตกต่างกันไปเพื่อตอบรับกับกระบวนการของมนุษย์ให้บรรลุซึ่งหน้าที่หรือความต้องการทั้งทางกายภาพเศรษฐกิจและสังคม สังคมในระบบทุนนิยมนั้นอาคาร/ สิ่งก่อสร้างจึงเปรียบได้กับทรัพยากรที่เป็น “ทุน” รูปแบบหนึ่ง ดังนั้นความพยายามในการใช้บริการรูปแบบนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโครงสร้างด้านเศรษฐกิจและสังคมจึงเกิดตามมาเมื่อกล่าวถึงอาคาร/ สิ่งก่อสร้างที่สามารถเป็นแหล่งผลิตพลังงานได้ปริมาณมากกว่าความต้องการในการบริโภคพลังงานในการใช้งานอาคารหรือสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายทั้งในขั้นตอนการก่อสร้างและขั้นตอนการใช้งานอาคาร (Building operation) ได้มากกว่าอาคารทั่ว ๆ

ไป และยังสามารถทำให้ผู้ใช้/อาศัยในอาคารนั้นๆมีคุณภาพชีวิตที่ดีแนวคิดดังกล่าวถึงแม้ว่าจะเป็นมุมมองของโลกในลักษณะ“พื้นที่ในอุดมคติ (Utopia)” (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร, 2542, หน้า 162)

การบริหารจัดการทรัพยากรอาคารนั้นเป็นการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างงานที่ทำและสถานที่ทำงานดังนั้นการประกอบอาชีพและการศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรอาคารจึงเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายด้านเช่นทรัพยากรมนุษย์งานสถาปัตยกรรมงานวิศวกรรมและการตกแต่งภายในทำให้สามารถแยกออกมาเป็นขั้นตอนที่สัมพันธ์กันคือการวางแผนการดูแลรักษาการจัดการสินทรัพย์เพื่อสนับสนุนประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานและความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ใช้อาคาร ผู้บริหารจัดการทรัพยากรอาคารนั้นสามารถทำงานทั้งในองค์กรของภาครัฐและเอกชนเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรอาคารให้นำไปสู่เป้าหมายหลักขององค์กรนั้นซึ่งเป้าหมายหลักนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องอยู่ในรูปแบบของเงินกำไรขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์กรที่แตกต่างกัน เช่นสถานศึกษามีเป้าหมายหลักในการสร้างสรรค์บัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ ผู้บริหารจัดการทรัพยากรอาคารจึงได้มีการพัฒนาบทบาทตามลำดับจากผู้บริหารจัดการทั่วไปแต่เดิมที่ทำหน้าที่บริหารจัดการอาคารด้วยไปสู่ผู้บริหารจัดการทรัพยากรอาคารที่สามารถปรับเข้าสู่วิถีการทำธุรกิจมีส่วนในการสร้าง/ วางแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสทางธุรกิจและกระแสทางวัฒนธรรม (วิจิตรบุษบา มารมย์, 2545, หน้า 232)

งานที่จะเกิดขึ้นจากการบริหารจัดการทรัพยากรอาคารนั้นมีขอบเขตที่กว้างขวางแต่สามารถระบุลักษณะสำคัญของงานได้ 3 ลักษณะคือการวางแผนกลยุทธ์การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานหรือการปรับเปลี่ยนรูปแบบของพื้นที่ในการทำงานการดูแลรักษางานระบบของอาคารจะเห็นได้ว่าการประกอบอาชีพการบริหารจัดการทรัพยากรอาคารมีขอบเขตงานที่หลากหลายนั้นจะมีความแตกต่างไปตามลักษณะบทบาท/ อำนาจในการตัดสินใจลักษณะองค์กรเป้าหมายขององค์กรความซับซ้อนของเทคโนโลยีอาคารจำเป็นต้องอาศัยบุคคลที่มีความชำนาญและมีความสามารถในการสื่อสารและทำงานเป็นทีมได้ดีเพื่อประสิทธิภาพในการทำงานในการบริหารจัดการทรัพยากรอาคารนั้นการสื่อสารความสามารถในการเสนอแผนงานเป็นปัจจัยสำคัญหลักในการประกอบอาชีพเพื่อความสามารถในการเสนองานให้เป็นที่เชื่อถือของทีมงาน (วิจิตรบุษบา มารมย์, 2545, หน้า 236)

การบริหารทรัพยากรอาคารหรือเรียกอีกอย่างว่าการบริหารทรัพยากรกายภาพ (Facility management) หมายถึง กระบวนการบริหารและจัดการทรัพยากรกายภาพเพื่อให้ทำงานตอบสนองความต้องการและกิจกรรมขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงานเพิ่มผลผลิตและความสามารถในการแข่งขันขององค์กร (เสรีชัย โชติพานิช, 2549, หน้า 19)

การบริหารจัดการทรัพยากรกายภาพในประเทศไทยไม่ใช่เรื่องใหม่งานด้านอาคารสถานที่เป็นงานใกล้ตัวแต่คนส่วนใหญ่มักมองข้ามเนื่องจากขาดความเข้าใจในความสำคัญของงานด้านอาคารสถานที่จึงเป็นเหตุให้อาคารสถานที่ขาดการดูแลรักษาอย่างที่ควรจะเป็นส่งผลให้ผู้ใช้อาคารสถานที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากอาคารได้อย่างเต็มที่และคุ้มค่า (เสริชย์ โชติพานิช, 2553, หน้า 35)

การศึกษาหลักของการบริหารจัดการเป็นการพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการวางแผนงานซึ่งประกอบด้วยนโยบายขององค์กรเงื่อนไขทางธุรกิจข้อจำกัดของบุคลากรและทรัพยากรผลประโยชน์ของผู้ลงทุนและการยอมรับของชุมชน โดยรอบเพื่อนำมาพัฒนาระบบบริหารจัดการ โครงการซึ่งการบริหารจัดการทรัพยากรเป็นการผสมผสานระหว่างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการออกแบบการก่อสร้างการซ่อมบำรุงและการใช้อาคารสถานที่ไว้ด้วยกันและยังต้องมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันด้วย (บัณฑิต จุลาสัย และเสริชย์ โชติพานิช, 2547, หน้า 26)

การบริหารจัดการอาคารไม่ใช่แค่การบริหารจัดการระบบอาคารเพียงอย่างเดียวแต่เป็นกระบวนการที่ทำงานสัมพันธ์กันระหว่าง 3 ปัจจัย คือผู้ใช้อาคาร (People) กระบวนการทำงาน (Process) และอาคารสถานที่ (Place) ซึ่งทั้งสามปัจจัยจะต้องทำงานอย่างสอดคล้องกันเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร (วิจิตรบุษบา มารมย์, 2545)

จากแนวคิดข้างต้นการบริหารจัดการอาคารเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรภายในองค์กรให้สามารถตอบสนองต่อการใช้งานและเอื้อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้และเจ้าของอาคาร โดยการคำนึงถึงผู้ใช้อาคารสถานที่และกระบวนการทำงานเป็นหลักโดยในขั้นตอนการปฏิบัติงานมีการศึกษาวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักในการสร้างองค์การศึกษาความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดจนศึกษาทรัพยากรและประเมินศักยภาพและข้อจำกัดของอาคารเพื่อนำไปสู่การวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

บัณฑิต จุลาสัย และเสริชย์ โชติพานิช (2547) ได้อธิบายหลักการและขั้นตอนการทำงานบริหารจัดการไว้ดังนี้

1. หลักการของการบริหารจัดการประกอบไปด้วยสิ่งหลักๆที่ต้องคำนึงถึง 3 อย่าง คือ คำนึงถึงผู้ใช้ คำนึงถึงอาคารสถานที่ และคำนึงถึงกระบวนการทำงานขององค์กร
2. ขั้นตอนการทำงานบริหารจัดการประกอบไปด้วยการทำความเข้าใจจุดประสงค์และเป้าหมายหลักขององค์การศึกษาความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของผู้ใช้งานศึกษาทรัพยากรเพื่อประเมินศักยภาพและข้อจำกัดของอาคารสรุปเป้าหมายของการบริหารจัดการทำแผน

การบริหารที่สามารถแก้ไขปัญหาได้และพัฒนาองค์การให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้จัดทำแผนปฏิบัติการและการทดลองปฏิบัติตลอดจนการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อนำข้อผิดพลาดมาแก้ไขและใช้ประกอบการพัฒนาแผนการบริหารตามลักษณะงานของการบริหารจัดการสถานที่ ทั้งการวางแผน ควบคุม ประเมินผลรวมทั้งการจัดระบบฐานข้อมูลและตรวจสอบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ที่กล่าวมาการบริหารจัดการอาคารสถานที่ จึงต้องมีบุคลากรและทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์มาดำเนินในทุกๆด้านเพื่อตอบสนองต่อการใช้งานของอาคาร ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดเหมาะสมสอดคล้องต่อการดำเนินการให้มากที่สุด

ยิ่งไปกว่านั้นการบริหารงานด้านอาคารพิพิธภัณฑสถานแม้จะไม่มีกำหนด กฎเกณฑ์มาตรฐานไว้แต่ผู้ที่ปฏิบัติงานภายในพิพิธภัณฑสถานต้องตระหนักถึงความสำคัญและความละเอียดอ่อนของตัวอาคารสถานที่ ซึ่งเป็นอาคารนับ 100 ปี ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งถึงคุณค่าของอาคาร

อาคารอนุรักษ์ คืออาคารเก่าที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม สมควรได้รับการบูรณะและอนุรักษ์ โดยหน่วยงานที่เป็นกำลังหลักในการส่งเสริมคือ คณะกรรมการอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรม สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีกิจกรรมมอบรางวัลด้านการอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นองค์ประธานการมอบรางวัลอาคารอนุรักษ์ดีเด่น อย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 (วิกิพีเดีย, 2559)

หลักเกณฑ์ในการอนุรักษ์อาคาร

1. การป้องกันการเสื่อมสภาพของอาคาร (Protection) โดยการกำจัดปัญหาที่ก่อให้เกิดการเสื่อมสภาพของอาคารนั้น ๆ เช่น การป้องกันความชื้นที่ก่อให้เกิดเชื้อราหรือตัวทำลายเนื้อวัสดุ การป้องกันมลภาวะทางอากาศที่อาจมีผลต่อสภาพของอาคาร
2. การคงสภาพอาคาร (Preservation) เป็นการรักษาสภาพอาคารให้คงอยู่ในสภาพเดิมด้วยเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เป็นวิธีการที่ช่วยลดปัญหาการเสื่อมสภาพของอาคาร
3. การเสริมสภาพอาคาร (Consolidation) เป็นการเพิ่มวัสดุหรือโครงสร้างให้มั่นคงโดยใช้การและวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิม
4. การปฏิสังขรณ์ (Restoration) การทำให้อาคารกลับไปอยู่ในสภาพที่เหมือนกับสภาพดั้งเดิมของอาคารทั้งนี้จะต้องอยู่บนพื้นฐานของการใช้วัสดุดั้งเดิมการปฏิสังขรณ์โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์
5. การปรับปรุงอาคารเก่ามาใช้ใหม่ (Rehabilitation) เป็นการซ่อมแซมปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอาคารเก่าเพื่อตอบสนองประโยชน์ใช้สอยในปัจจุบัน โดยอาคารยังคงประโยชน์ใช้สอยเดิมหรืออาจเป็นประโยชน์ใช้สอยใหม่ก็ได้

6. การสร้างองค์ประกอบเลียนแบบของเดิม (Reproduction) เป็นการสร้างองค์ประกอบที่สำคัญของอาคารหรือส่วนที่สูญหายไปของอาคารขึ้นมาใหม่เพื่อให้อาคารนั้นยังคงมีความสวยงามอย่างเดิมซึ่งองค์ประกอบเหล่านั้นอาจเสื่อมสลายด้วยมลภาวะหรือปัญหาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

7. การสร้างขึ้นมาใหม่ (Reconstruction) เกิดขึ้นในกรณีที่อาคารเสื่อมสลายลงจากอุบัติเหตุทางธรรมชาติก็อาจมีการสร้างขึ้นมาใหม่โดยหลักในการสร้างนั้นจะต้องสร้างขึ้นตามหลักฐานเดิมที่มีอยู่หรืออาจมีการสร้างในพื้นที่หรือตำแหน่งใหม่โดยวิธีการสร้างใหม่นี้จะทำให้คุณค่าสำคัญ ๆ ของอาคารเสียหายได้ (วรรณพร เสียงประ, 2554, หน้า 8)

ซึ่งคั้งแนวความคิดข้างต้นบ่งบอกได้ว่าอาคารจัดเป็นทรัพยากรสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องได้รับการดูแล การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

การบริหารด้านบุคลากร

การบริหารงานบุคลากร เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับบุคคล เริ่มตั้งแต่ การสรรหาบุคคลมาทำงาน การบำรุงรักษาและการสร้างเสริมกำลังใจในการทำงาน การพัฒนาบุคคล และการจัดบุคคลให้พ้นจากงาน เป็นต้น การบริหารงานบุคคลเป็นงานที่มีส่วนในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพอย่างมาก เช่นกัน เพราะในการสรรหาบุคคลมาทำงาน ถ้าสรรหาบุคคลที่มี ความรู้ ความสามารถและความถนัด มีการพัฒนาให้เก่งยิ่งขึ้นไป ย่อมส่งผลให้พิพธิภัณฑ์ที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ถือว่ามีส่วนในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ นั่นเอง

ทรัพยากรมนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งทุกอย่างจนกระทั่งกลายเป็นผลผลิต หรือการบริการตามแต่ละประเภทขององค์การ ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จและการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์การ โดยทั่วไปมนุษย์แต่ละคนมีลักษณะหลากหลายแตกต่างกันในด้าน ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ซึ่งจะเป็้องค์ประกอบที่ทำหน้าที่ในการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ให้้องค์การบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการให้มนุษย์สามารถสร้างสรรค์งานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยคุณภาพทางการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ (พะยอม วงศ์สารศรี, 2538, หน้า 2)

ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะกระบวนการบริหารหรือในแง่ทรัพยากร การบริหาร ทั้งในด้านธุรกิจ หรือรัฐวิสาหกิจก็ตาม ความสำคัญของบุคคลและการบริหารงานบุคคลยังเป็นเพชรดวงเด่นอยู่เสมอ การบริหารงานบุคคลเป็นหัวใจของการบริหารไม่ว่าหน่วยงานประเภทใด หากการบริหารบุคคลบกพร่อง หน่วยงานนั้นจะเจริญก้าวหน้าได้ยากเพราะเหตุว่า บุคคลเป็นผู้ปฏิบัติงาน ผลงานจะดีจะเล็ยอยู่ที่บุคคลที่ทำงานนั้น ถ้าบุคคลได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานชั่วไม่ดี ไม่มีกำลังใจ ไม่มีสมรรถภาพผลงานก็จะบกพร่องแต่ถ้าการบริหารงานบุคคลได้รับความสำเร็จ บุคคลทุกฝ่ายจะร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ (กัญญา สาทร, 2519)

การบริหารงานบุคคลไว้ว่าหมายถึงการปฏิบัติการที่เกี่ยวกับตัวบุคคลที่ทำหน้าที่ในองค์การหนึ่งนับตั้งแต่การสรรหาคนเข้าทำงานการคัดเลือกการบรรจุแต่งตั้งการโอนการย้ายการฝึกอบรมการพิจารณาความดีความชอบการเลื่อนตำแหน่งการเลื่อนเงินเดือนการปกครองบังคับบัญชาการดำเนินการทางวินัยการให้พ้นจากงานทั้งนี้การบริหารดังกล่าวเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและใช้บุคคลเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์แก่องค์การ (อุทัย หิรัญโต, 2539, หน้า 2)

การบริหารบุคลากรหมายถึงการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายด้านบุคลากรการสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถให้เพียงพอในการดำเนินงานขององค์การการบำรุงรักษาส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรเหล่านั้นให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายขององค์การ (สมาน อัสวภูมิ, 2545, หน้า 59)

ภารกิจของผู้บริหารทุกคน (และของผู้ชำนาญการด้านบุคลากรโดยเฉพาะ) ที่มุ่งปฏิบัติในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับบุคลากรเพื่อให้ปัจจัยด้านบุคคลขององค์การเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดตลอดเวลาซึ่งจะส่งผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์การ (ธงชัย สันติวงษ์, 2543, หน้า 112)

ดังนั้นการบริหารบุคคลมีความสำคัญและเป็นปัจจัยที่จะทำให้หน่วยงานดำเนินกิจการได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เพราะถือว่าความสำเร็จต่าง ๆ เกิดจากบุคคลในหน่วยงานเป็นสำคัญผู้บริหารองค์กรทุกคนสมควรต้องมีความรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงหลักการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้สามารถบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลแก่องค์การ

หลักและระบบบริหารงานบุคคล

เป็นการบริหารทรัพยากรเพื่อใช้คนให้เหมาะสมกับงาน โดยมีเป้าหมายของการบริหารงานบุคคล คือการได้มาซึ่งมีความรู้ความสามารถเหมาะสม ตามความต้องการของหน่วยงาน หลักการทั่วไปของการบริหารงานบุคคล หมายถึง การกระทำใด ๆ ของฝ่ายบริหารที่จะทำให้บุคคลสองฝ่ายในหน่วยงาน คือฝ่ายบริหาร และฝ่ายปฏิบัติ เกิดความเข้าใจในหน้าที่ บทบาท และความสัมพันธ์ของงานจนมีแนวคิดที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยยึดความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงานเป็นหลัก เป้าหมายของการบริหารงานบุคคล คือ การดำเนินงานขององค์การบรรลุเป้าหมาย ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสบความสำเร็จในการทำงาน และพัฒนาวิชาชีพของบุคลากร ระบบการบริหารงานบุคคล มี 2 ระบบ ประกอบด้วย

1. ระบบอุปถัมภ์ หมายถึง ระบบที่มีการให้ตำแหน่งในหน่วยงานเป็นรางวัลแก่ผู้ภักดีต่อผู้บริหาร โดยไม่จำกัดขอบเขต เป็นระบบดั้งเดิม โดยมีแหล่งกำเนิดมาจากจีนโบราณ มักใช้การสืบทอดทางสายเลือด รวมไปถึงการนำสิ่งของมาแลกตำแหน่งลักษณะที่สำคัญ คือ

- 1.1 ไม่คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ
- 1.2 ไม่เปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเลือกสรร
- 1.3 มักมีอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของหน่วยงาน

2. ระบบคุณวุฒิ หมายถึง ระบบที่มีการคัดเลือกคนดี คนมีความรู้ ความสามารถ โดยการสอบแข่งขันเกิดจากความพยายามที่จะแก้ไขข้อบกพร่องของระบบอุปถัมภ์โดยเป็นระบบการบริหารบุคคลที่อาศัยความรู้ ความสามารถของบุคคลเป็นหลัก ไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ส่วนตัว มีลักษณะสำคัญดังนี้

2.1 หลักความสามารถเป็นการถือความสามารถของบุคคลเป็นสำคัญ เพื่อให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ และต้องสามารถใช้ความรู้มาปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมได้อย่างเต็มที่

2.2 หลักความเสมอภาคเป็นการให้โอกาสที่เท่าเทียมกัน แก่บุคคลทั้งในการเข้าสู่งานเป็นราชการและอยู่ในระหว่างการเป็นข้าราชการ ซึ่งเป็นแนวคิดตามหลัก ประชาธิปไตยที่ให้สิทธิเสมอภาคแก่บุคคลภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยถือว่าทุกคน จะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคด้วยคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ที่อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน

2.3 หลักความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งต้องได้รับการยอมรับ และคุ้มครองตามกฎหมาย คือจะไม่ถูกปลดออกหรือไล่ออกจากงานโดยไม่มีเหตุที่พิสูจน์ได้ หลักการนี้ มุ่งให้ข้าราชการเกิดความมั่นคงถาวรในอาชีพ และเกิดความรู้สึกมั่นคงที่จะแสวงหาความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ของตน โดยไม่ต้องคำนึงถึงเหตุผลส่วนตัวหรือทางการเมือง

2.4 หลักความเป็นกลางทางการเมืองคือการที่ข้าราชการประจำ ต้องเป็นกลางทางการเมืองและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามนโยบายของรัฐบาลอย่างเต็มความสามารถ โดยไม่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใด แต่ยังคงสิทธิทางการเมืองเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2548, หน้า 64)

ปรัชญาการบริหารทรัพยากรมนุษย์

โดยปกติมนุษย์จะตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นตามความคิด ความเชื่อ และค่านิยมที่อยู่ในตัวของเขา โดยมีแนวความคิดที่เป็นพื้นฐานว่าสิ่งที่เลือกทำเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุด ซึ่งสิ่งที่เป็นพื้นฐานของความคิดก็คือ ปรัชญาประจำตัวนั่นเอง การบริหารทรัพยากรมนุษย์ก็เช่นกัน ผู้บริหารหรือผู้จัดการก็จะต้องมีปรัชญาการบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นแนวทางในการปฏิบัติปรัชญาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ประกอบด้วย

1. หลักคุณธรรม คือหลักคุณธรรมหรือระบบคุณธรรมใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคลทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ หลักคุณธรรมประกอบด้วย 4 หลักใหญ่ คือ

1.1 หลักความเสมอภาค คือ เสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่คำนึงถึงผิวพรรณ เชื้อชาติ เพศ ฯลฯ

1.2 หลักความสามารถการบริหารคนหมู่มากต้องมีวิวิธความสามารถ ซึ่งปัจจุบัน เปลี่ยนมาเป็นหลักผลงาน และหลักสมรรถนะ

1.3 หลักความเป็นกลาง หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงฝ่ายใด ข้าราชการ เป็นกลไกรัฐ ต้องทำงานตามนโยบายของรัฐบาล แต่บางครั้งถูกมองว่ารับใช้หรือเข้าข้างฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง ซึ่งอาจมีผลกระทบกับความมั่นคงในอาชีพราชการ

1.4 หลักความมั่นคง หมายถึง การรับรองการเป็นอาชีพ มีทางก้าวหน้า มีค่าตอบแทน และสวัสดิการที่เหมาะสม มีเกียรติและศักดิ์ศรี

2. หลักสมรรถนะ คือ ใช้คนให้ตรงกับความรู้ความสามารถ โดยการศึกษาและกำหนด ความรู้ความสามารถที่ต้องการสำหรับตำแหน่งต่าง ๆ แล้วนำไปสรรหาพัฒนาให้ได้บุคคลที่ เหมาะสมมาดำรงตำแหน่ง

3. หลักผลงาน คือ การบริหารโดยยึดผลงานเป็นหลัก หมายความว่า จะให้คุณให้โทษ ใครให้ดูที่ผลงาน ตรงนี้มาจากภาคธุรกิจ ถามว่าราชการยึดผลงานอย่างเดียวได้ไหม คำตอบคือคง ไม่ได้ จะต้องมียปัจจัยอื่น ๆ หรือแม้แต่ทางธุรกิจเหมือนกันต้องมองทั้ง Input ที่ใส่เข้าไปใน การทำงาน Output ที่เกิดขึ้น รวมทั้งทัศนคติ และวิธีการทำงานของเขา ต้องโปร่งใส แต่อย่างไร ก็ตาม ก็ให้เน้นผลงาน ให้ยึดผลงานเป็นหลัก

4. หลักการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ คือ ให้ร่วมกันรับผิดชอบ เวลาถามว่าใคร เป็น HR Manager ใครเป็น Personnel Manager ถ้าเป็นยุคก่อนคำตอบคือ หัวหน้าการเจ้าหน้าที่ แต่ คำตอบยุคนี้คือผู้บริหารนั่นเอง หรือ Line Manager นั่นเอง ที่เป็น HR Manager ในตัวเอง ต้องรู้หลัก ต้องบริหารได้

5. หลักคุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of work life) คือ ในการทำงานมี Work Life กับ Home Life ทำอย่างไรให้สมดุลกัน (Balance)

เป้าหมายของการบริหารทรัพยากรมนุษย์

เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มี 4 วัตถุประสงค์หลัก คือ สรรหา พัฒนา รักษาไว้ใช้ประโยชน์

1. สรรหา คือ หากคนดีคนเก่งเข้ามาทำงาน การสรรหาประกอบด้วย การสรรหาแบบตั้งรับ หรือแบบตั้งเดิม และการสรรหาเชิงรุก

2. พัฒนา คือ รับเข้ามาแล้วพัฒนาให้เป็นคนดี คนเก่งยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก การที่จะพัฒนาให้ เก่งขึ้นไปอีกต้องรู้ว่าเขาเป็นใคร เข้าใจความถนัด มีจุดแข็งจุดอ่อนอย่างไร ก็ต้องไปทำสิ่งทีเรียกว่า

Career Planning ทำ IDP หรือ Individual Development Plan ระบบพัฒนาเป็นเรื่องที่จำเป็นในการสร้างคน ต้องพัฒนาอย่างทั่วถึงทั้งองค์กร พัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

3. รักษาไว้ คือ รักษาไว้ให้อยู่กับเราเป็นเรื่องการจัดการทางก้าวหน้าในอาชีพ การมีค่าตอบแทนที่เหมาะสม การสร้างความพึงพอใจและเป็นผู้รักองค์กร

4. ใช้ประโยชน์คือ การใช้คนให้ตรงกับงาน ให้ความเป็นอิสระและมีส่วนร่วม ให้ทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ

ภารกิจ 10 ประการ ของการบริหารทรัพยากรมนุษย์

หลักวิชาหรือศาสตร์ในเรื่องการบริหารทรัพยากรมนุษย์ อาจจำแนกได้เป็น 10 กลุ่มภารกิจ ดังนี้

1. โครงสร้างองค์กร (Organization structure) จะเกี่ยวกับการออกแบบขององค์กรและการจัดระบบงานในองค์กรซึ่งในราชการไทยปัจจุบัน มีคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ คือ กพร. จะช่วยดูแลเกี่ยวกับการจัดตั้งปรับปรุงองค์กร

โครงสร้างองค์กร คือ แผนภูมิแสดงตำแหน่งทั้งหมดในองค์กร แสดงความสัมพันธ์ของอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน หรือแสดงความเชื่อมโยงทั้งแนวดิ่งและแนวนอนของตำแหน่งทั้งหมด รูปแบบของการจัดองค์กรรวมและของฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคลเองก็ขึ้นกับปัจจัยภายในและภายนอกหลายอย่าง และไม่จำเป็นต้องเหมือนกันในทุกองค์กรนอกจากนี้การจัดทำโครงสร้างองค์กร จะสามารถระบุได้ว่าตำแหน่งใดในองค์กรมีหน้าที่อะไรต่อไปซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการออกแบบกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กรให้สอดคล้องต่อโครงสร้างองค์กรไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างอำนาจหน้าที่ โครงสร้างการบังคับบัญชา และโครงสร้างอัตรากำลัง เพื่อให้การกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกันและไม่เป็นอุปสรรคในการการปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละบทบาทภารกิจของทรัพยากรบุคคล

2. การวางแผนกำลังคนและการสรรหาบุคลากร (Workforce planning and recruitment) เกี่ยวข้องกับ

2.1 ทรัพยากร อาจใช้วิธีเกลี้ยตำแหน่ง หรือเกลี้ยคนไปทำงานที่เหมาะสม

2.2 การรักษาผู้อยู่ในช่วงวัยกำลังจะเกษียณอายุไว้ในองค์กร จะถ่ายทอดอย่างไรหรือจะรักษาเขาไว้ได้อย่างไร

2.3 เป็นการพิจารณาว่าขนาดขององค์กรควรมีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ หรืออาจว่าจ้างจากภายนอก

2.4 การรักษากำลังคนในสาขาที่ขาดแคลนหรือหายากไว้ในองค์กร จะต้องมี การสรรหาในเชิงรุก และการเพิ่มพูนแรงจูงใจ

3. การฝึกอบรม การพัฒนา และการจัดการความรู้ (HRM–training and development/ Knowledge management) กลุ่มนี้สอดคล้องกับการบริหารทรัพยากรบุคคล คือ สรรหา พัฒนา รักษา ใ้ใช้ประโยชน์ และเพิ่มเรื่อง Knowledge Management-KM เข้าไป ยุคปัจจุบันพูดถึงการบริหารองค์ความรู้ การจัดการความรู้ เนื่องจากความรู้ทุกด้านไม่ใช่เฉพาะด้าน HR เท่านั้น ความรู้ในแต่ละด้านมีการเคลื่อนตัวไปเร็วมาก บางเรื่องเคลื่อนตัวไปจนกระทั่งความรู้เดิมที่มีอยู่ใช้ไม่ได้เลย จึงต้องสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อเป็นคุณค่าหลักในการทำงาน

4. การวางแผนทดแทนตำแหน่ง/ การหมุนเวียนงาน (Succession plan/ Staff rotation) การบริหารทรัพยากรบุคคลในองค์กรควรมีการวางแผนทดแทนตำแหน่ง หรือพูดง่าย ๆ คือ มีแผนสืบทอดตำแหน่งหรือการสร้างตัวตายตัวแทนนั่นเอง โดยจะต้องมีการพิจารณาผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ เครื่องมือที่ช่วยในการวางแผนทดแทนตำแหน่ง ก็คือฐานข้อมูลกำลังคน (Talent inventory HR database) มีการบริหารจัดการผู้ที่มีความรู้ความสามารถ (Talent management)

5. การบริหารผลการปฏิบัติงาน (Performance management: PM) เป็นการบริหารทรัพยากรบุคคลโดยยึดผลงานเป็นหลัก มีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้ทำงานบรรลุเป้าหมาย

6. การกำหนดภารกิจอย่างมีเป้าหมายและการวัดผลงานบุคคล (Individual KPI) หลักเบื้องต้นของการบริหารผลการปฏิบัติงานนั้นใช้กับองค์กร กล่าวคือ องค์กรต้องมีเป้าหมายว่าต้องทำอะไรให้เสร็จในระดับไหน มีคุณภาพอย่างไร จากนั้นก็นำมาใช้กับบุคคล มีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานรายบุคคล และนำผลไปใช้ในการให้ทุนให้โทษ ตลอดจนการพัฒนาบุคคล

7. การบริหารค่าตอบแทนและสวัสดิการ (Pay administration) ต้องคำนึงถึงความเสมอภาคภายนอก (External equity) และความเสมอภาคภายใน (Internal equity) รวมถึงต้องใช้กลไกตลาด (Market mechanism) เข้ามาพิจารณาด้วย

8. การสื่อสารความรู้ความเข้าใจทั่วทั้งองค์กร ถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารด้านทรัพยากรบุคคล (HR Manager) ที่ต้องสื่อสารเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในองค์กรให้ทั่วถึง โดยเฉพาะเรื่องสิทธิประโยชน์ ทางก้าวหน้าหรือเงื่อนไขในการทำงาน

9. คุณภาพให้บริการ ถือเป็นหน้าที่ของ HR Manager ด้วยที่ต้องให้ความสำคัญต่อลูกค้าหรือผู้รับบริการและเน้นย้ำหลักการเรื่องนี้ต่อผู้ปฏิบัติงานทั่วทั้งองค์กร

10. การพัฒนาและใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้องค์กรทันสมัยและใช้ข้อมูลบนฐานเดียวกันในการบริหารงาน (दन्य तेहनपुष, 2545, หน้า 93)

พิพิธภัณฑท์ทั่วไปจะต้องมีบุคลากรที่จะสามารถปฏิบัติงานทุกอย่างได้ครบถ้วนเพื่อให้ภารกิจสำเร็จลุล่วงได้โดยสมบูรณ์ซึ่งเมื่อพิจารณาตามภารกิจต่าง ๆ แล้วจะเห็นได้ว่างานของพิพิธภัณฑท์นั้นครอบคลุมวิชาการต่างๆหลายด้านอย่างไรก็ตามพิพิธภัณฑท์แต่ละแห่งจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กแตกต่างกันออกไปจำนวนบุคลากรก็มีข้อจำกัดแตกต่างกันดังนั้นบางพิพิธภัณฑท์อาจใช้บุคลากรหนึ่งคนสำหรับหลายหน้าที่เพื่อให้สมดุลกับงบประมาณที่มีจำกัดหากเป็นเช่นนั้นการคัดเลือกและพัฒนาบุคลากรก็จำเป็นต้องกระทำอย่างละเอียดถี่ถ้วนมากกว่าพิพิธภัณฑท์อื่น ๆ

การพัฒนาบุคลากร

บุคลากรคือทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อหน่วยงานดังนั้นการพัฒนาบุคลากรหรือการพัฒนามนุษย์ หมายถึง กระบวนการที่จัดทำขึ้นเพื่อให้บุคลากรได้เรียนรู้ ปรับทัศนคติในการทำงานและให้มีความชำนาญในการปฏิบัติงานมากขึ้น

คณีย์ เทียนพุด (2545, หน้า 26) ได้ให้ความหมายของ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง การดำเนินงานที่จะส่งเสริมให้พนักงานมีความความสามารถ ทัศนคติ และประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและพร้อมที่จะรับผิดชอบในตำแหน่งที่สูงขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาพนักงานมิได้มีวัตถุประสงค์เพียง เพื่อให้พนักงานมีความรู้ความชำนาญในงานปัจจุบันเท่านั้น แต่มีความมุ่งหมาย เพื่อให้พนักงานได้ก้าวหน้าและเติบโตต่อไปในอนาคตด้วย

ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะครอบคลุมใน 3 เรื่องด้วยกันคือ การฝึกอบรม การศึกษา และการพัฒนา

ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร มี 6 ประการ ได้แก่

1. ช่วยทำให้ระบบ และวิธีการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นมีการติดต่อประสานงานดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะการพัฒนาบุคคลจะช่วยเร่งเร้าความสนใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีความสำนึกรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
2. ช่วยทำให้เกิดการประหยัด ลดความเสี่ยงเปลืองของวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะเมื่อบุคคลใดได้รับการพัฒนามาเป็นอย่างดีแล้วย่อมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง
3. ช่วยลดระยะเวลาของการเรียนรู้งานให้น้อยลง อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดความเสียหายต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำงานแบบลองถูกลองผิดอีกด้วย
4. ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าหน่วยงานต่าง ๆ ในการตอบคำถามหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของตน ในกรณีที่มิบุคลากรเข้าทำงานใหม่ หรือเข้ารับตำแหน่งใหม่ในหน่วยงาน

5. ช่วยกระตุ้นบุคลากรต่าง ๆ ให้ปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ทั้งนี้เพราะโดยทั่วไปแล้ว เมื่อมีการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรก็ตาม มักจะคำนึงถึงความรู้ความสามารถที่บุคคลนั้นจะสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ได้รับการเลื่อนขึ้นได้ ซึ่งผู้ที่ได้รับการพัฒนาแล้ว ย่อมมีโอกาสมากกว่าผู้ที่มิได้เข้ารับการพัฒนา

6. ช่วยทำให้บุคคลนั้น ๆ มีโอกาสได้รับความรู้ ความคิดใหม่ ๆ ทำให้เป็นคนทันสมัยทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ (กุลชน ธนาพงศธร, 2532, หน้า 169)

นอกจากนี้รูปแบบวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นก็มีรูปแบบที่หลากหลายในการพัฒนาการเลือกใช้รูปแบบใด เวลากับบุคคลระดับใด ต้องพิจารณาอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

โดยขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร มี 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การสำรวจความต้องการ
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาบุคลากร
3. การกำหนดรูปแบบในการพัฒนาบุคลากร
4. การดำเนินการพัฒนา
5. การประเมินผล

จากแนวคิดที่กล่าวมานั้นเป็นส่วนประกอบในการบริหารบุคลากรที่แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานด้านบุคลากรนั้นมีความสำคัญต่อองค์กรเช่นใด พิพธิภักษ์ก็เช่นกันหากไม่มีการบริการจัดการด้านบุคลากรที่เหมาะสมอาจส่งผลต่อตัวพิพธิภักษ์ในหลายๆส่วนที่สัมพันธ์กันได้

การบริหารการจัดการข้อมูล

ข่าวสารข้อมูลกลายเป็นปัจจัยสำคัญของทุก ๆ องค์กร ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้บุคลากรจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีต่อระบบสารสนเทศ การจัดการข้อมูล จึงเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของเทคโนโลยีข่าวสารเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การจัดการและบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จนั้น การตัดสินใจที่ถูกต้อง รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ถือเป็นหัวใจของการทำธุรกิจในยุคปัจจุบัน ดังนั้นการจัดการข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องจะช่วยให้องค์กรอยู่รอดได้ในการแข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ

มนุษย์เริ่มคิดค้นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดิบต่างๆเข้าด้วยกันโดยขบวนการต่าง ๆ เช่น การบันทึกไว้ที่ผนังถ้ำ ไบลาน กระดาษ Electronic File หรือ ระบบฐานข้อมูล เป็นต้น โดยในระยะเริ่มแรกมีการเก็บรวบรวมในแฟ้มข้อมูล ระบบสารสนเทศรุ่นแรก ๆ มักจะเป็นการเก็บในรูปแบบแฟ้มเอกสาร ที่แยกเป็นหมวดหมู่โดยมีพนักงานรับผิดชอบกับข้อมูลนั้น ๆ ต่อมาได้มีการคิดค้น

เครื่องคอมพิวเตอร์ขึ้นเพื่อช่วยในการประมวลผลที่รวดเร็วแม่นยำ ทำให้ระบบ สารสนเทศสมัยใหม่ เริ่มเกิดขึ้นนับแต่นั้นเป็นต้นมา เนื่องด้วยความสามารถที่สูงมากในการประมวลผลของคอมพิวเตอร์ ทำให้การเก็บรวบรวมและการประมวลผลโดยใช้คอมพิวเตอร์ สามารถสร้าง ระบบสารสนเทศ สมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพในชีวิตประจำวัน มนุษย์ มีการติดต่อสื่อสารกันในรูปแบบของ สื่อ มัลติมีเดียตลอดเวลา “ข้อมูลสารสนเทศ” จึงมีความแตกต่างไป จากที่เราคุ้นเคย กล่าวคือ ข้อมูล ไม่ใช่เป็นแต่เฉพาะตัวหนังสือแต่ยังรวมไปถึงข้อมูลในรูปแบบของ มัลติมีเดียทุกรูปแบบอีกด้วย และข้อมูลสารสนเทศก็ไม่ใช่เฉพาะในคอมพิวเตอร์เท่านั้น ปัจจุบันข้อมูลสารสนเทศอยู่ทุกหน ทุกแห่ง ตัวอย่างที่เห็นชัดของชีวิตประจำวันคือ เริ่มกันตั้งแต่เราตอกบัตรลงเวลาในเครื่องลงเวลา ตอนเช้าเดินเลยไปที่โต๊ะทำงานเปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ตรวจจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ภายในองค์กร หรือ Voice Mail ในระบบโทรศัพท์รุ่นใหม่ ตลอดจนการซื้อสินค้าที่มีการใช้แถบบาร์โค้ด ที่เรารู้จักกันเมื่อต้องจ่ายเงิน พนักงานขายเพียงนำสินค้าลากผ่านเครื่องอ่าน หรือระบบ EDI (Electronic data interchange) ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูล การซื้อของ ทั่วโลกผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จะเห็นได้ว่าปัจจุบันมนุษย์ได้นำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้สามารถเกิดประโยชน์อย่างเอกอนันต์ เพื่อที่จะบรรจุข้อมูล สารสนเทศเหล่านี้ลงในระบบสารสนเทศรุ่นใหม่

ระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพจะมีหน้าที่หลัก ๆ ดังต่อไปนี้

1. การเก็บรักษาข้อมูล ระบบฐานข้อมูลจะช่วยให้การเก็บรักษาข้อมูลเป็นระบบระเบียบ มีการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล ซึ่งจะให้ผู้จัดเก็บทำงานได้สะดวกมากขึ้น และป้องกันความผิดพลาด ได้

2. การนำข้อมูลไปใช้ ข้อมูลนี้เป็นหัวใจของระบบฐานข้อมูลเลยทีเดียว ระบบฐานจะ ทำให้การดึงข้อมูลออกมาใช้สะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การสรุปข้อมูลและประมวลผล ต่าง ๆ จะทำได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะทำได้ง่ายขึ้น จะทำให้สามารถนำข้อมูลไปประกอบการตัดสินใจได้ เช่น การเก็บข้อมูล ใบสั่งของจากลูกค้า ถ้าเราเก็บโดยไม่มีระบบเช่นเก็บสำเนาใบเสร็จทั้งหมดไว้ เราก็จะมีเพียง หลักฐานว่าใครสั่งอะไรไปบ้างเท่านั้น แต่ถ้ามีการเก็บลงระบบฐานข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อใช้ คอมพิวเตอร์เข้าช่วย เราจะสามารถดึงข้อมูลสรุปต่าง ๆ ออกมาใช้ได้ เช่น สามารถรวบรวมได้ว่า ลูกค้ารายนี้ สั่งอะไรบ้าง สินค้ารายการนี้ถูกส่งไปเท่าไร เหลืออีกเท่าไร ฯลฯ

3. การแก้ไขข้อมูลเป็นอีกความสามารถหนึ่งที่ระบบฐานข้อมูลจะช่วยให้ทำงานสะดวก ขึ้นยกตัวอย่างเช่นจากข้อที่แล้วตัวอย่างใบสั่งของถ้าลูกค้ามีการเปลี่ยนหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อเรา ก็สามารแก้ไขได้โดยไม่ต้องเข้าไปแก้ไขในใบสั่งของแต่ละใบ เป็นต้น (ภูมิ เหลืองงามิกร, 2553, หน้า 3)

ซึ่งจากหน้าที่ของระบบฐานข้อมูลจะทำให้เห็นว่า การเก็บข้อมูลอย่างมีระบบกับไม่มีนั้น มีความสามารถและประโยชน์ใช้สอยต่างกันมาก ซึ่งก็คงจะทำให้เห็นประโยชน์ของฐานข้อมูลเด่นชัดขึ้น

การสร้างและใช้ระบบฐานข้อมูลในองค์กร ได้พัฒนามาเป็นลำดับ ช่วยในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากยุคสมัยก่อน มาเป็นยุคปัจจุบันที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น พอจำแนกข้อดีที่ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างฐานข้อมูลไว้ที่ส่วนกลาง ดังต่อไปนี้

1. ความซ้ำซ้อนกันของข้อมูล (Data redundancy)

จากลักษณะการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้ไฟล์ธรรมดาในสมัยก่อน กล่าวคือการจัดเก็บข้อมูลในลักษณะเพิ่มข้อมูลนั่นเอง จะทำให้ข้อมูลชนิดเดียวกัน หรือเรื่องเดียวกันถูกเก็บไว้หลาย ๆ แห่ง ผู้ใช้แต่ละคน แต่ละกลุ่มจะต้องมีไฟล์ส่วนตัวเอาไว้ ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้ข้อมูลชนิดเดียวกันถูกเก็บไว้หลาย ๆ ที่ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนกันของข้อมูล การนำข้อมูลทั้งหมดมาเก็บไว้ที่เดียวกันเป็นฐานข้อมูลจะช่วยลดปัญหาความซ้ำซ้อนกันของข้อมูลได้ แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาในลักษณะเช่นนี้ได้ทุกกรณีเพราะมีบางกรณีมีความจำเป็นที่จะต้องเก็บข้อมูลไว้หลายที่ได้ อย่างไรก็ตามการใช้ระบบฐานข้อมูลจะทำให้เราสามารถควบคุมการเกิดความซ้ำซ้อนได้ เหตุผลอีกประเด็นหนึ่งก็คือการนำข้อมูลทั้งหมดเก็บบันทึกไว้ที่สื่อบันทึกข้อมูล ณ ส่วนกลางจะทำให้ลดการสูญเปล่าของเนื้อที่สื่อบันทึกข้อมูล

2. ความขัดแย้งกันของข้อมูล (Data inconsistency)

ถ้ามีการเก็บข้อมูลไว้หลาย ๆ แห่ง หรือหลาย ๆ ที่ ปัญหาที่จะต้องตามมาแน่นอน ก็คือข้อมูลเกิดความขัดแย้งกัน เนื่องจากการแก้ไขข้อมูลเดียวกัน ทำไม่เหมือนกันทุก ๆ แห่ง หรือแก้ไขไม่ครบทุกตำแหน่งนั่นเอง จะทำให้ข้อมูลในส่วนที่ไม่ได้แก้ไขเกิดข้อผิดพลาดขึ้น ดังนั้นถ้าจะต้องเก็บข้อมูลไว้หลาย ๆ ที่ ก็จะต้องคอยดูแลข้อมูลในทุก ๆ ตำแหน่งให้ตรงกับความเป็นจริงหรือถูกต้องเสมอ เรียกว่า Data Validity แต่ถ้ามีการแก้ไขไม่ครบทุกตำแหน่งก็จะทำให้ข้อมูลที่ควรจะมีเหมือนกันแต่กลับมีค่าที่แตกต่างกัน ดังนั้นถ้าเป็นไปได้ก็ไม่ควรสร้างฐานข้อมูลเรื่องเดียวกันไว้หลาย ๆ ที่ จะช่วยแก้ปัญหานี้ได้

3. การใช้ข้อมูลร่วมกันได้

ในการประมวลผลแบบฐานข้อมูลนั้น เป็นการจัดเก็บข้อมูลรวมไว้ด้วยกันที่ส่วนกลาง ถ้าต้องการเรียกใช้ข้อมูลใดก็สามารถเรียกใช้ได้จากส่วนกลางที่เก็บข้อมูลไว้ โดยไม่จำเป็นต้องสร้างข้อมูลเพิ่มเติมขึ้นมาเพื่อเฉพาะงานหรือเฉพาะกิจอีก ใช้ข้อมูลจากส่วนกลางอย่างเดียว เช่น การใช้ข้อมูลประวัตินิติสัมพันธ์ร่วมกันที่ส่วนกลาง ดังนั้นทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นคณะใดก็ตามสามารถ

เรียกใช้ได้ทุกคณะ หรือแม้แต่ข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่สามารถใช้ร่วมกันได้ก็สามารถทำได้ในกรณีเดียวกันกับประวัตินิติศาสตร์

4. การสร้างมาตรฐานเดียวกันกับข้อมูล

การเก็บข้อมูลไว้ต่างที่กันในที่ต่าง ๆ ย่อมยากต่อการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทำให้ลักษณะหลาย ๆ อย่างของข้อมูลแตกต่างกันไปตามลักษณะสิ่งแวดล้อมของข้อมูล ดังนั้นถ้าสร้างมาตรฐานเดียวกัน เป็นไปในลักษณะเดียวกัน เนื่องจากในระบบข้อมูลที่ส่วนกลาง ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารฐานข้อมูล จะต้องคอยดูแล และกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการกระทำกับข้อมูล การจัดเก็บให้เป็นไปในลักษณะเดียวกัน เช่น โครงสร้างของข้อมูล ประเภทข้อมูล เป็นต้น

5. การควบคุม การบริหารข้อมูล

ในกรณีที่ไม่ได้รวมข้อมูลทุกอย่างไว้ที่ส่วนกลางย่อมทำให้ยากต่อการจัดการ การบริหาร และการควบคุมข้อมูลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันได้เนื่องจากข้อมูลกระจายกันไปตามหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ได้รวมไว้ที่ส่วนกลาง และหน่วยงานย่อยเหล่านั้นย่อมปฏิบัติงานตามที่หน่วยงานตนต้องการเท่านั้นไม่ได้คาดหวังว่าหน่วยงานอื่น ๆ จะใช้อย่างไร เนื่องจากข้อมูลนั้นหน่วยงานตนสร้างขึ้นเอง และไม่ได้ประสานกันว่าหน่วยงานอื่นต้องการส่วนใดบ้าง ซึ่งเป็นการยากในการประสานเนื่องจากข้อมูลย่อมเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาที่หน่วยงานต้องการ

6. ความเป็นอิสระของข้อมูล

เมื่อยุคระบบแฟ้มข้อมูล ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยจะเรียกว่า ไฟล์ข้อมูล (Data file) จะเกิดจากการทำงานของโปรแกรมที่ผู้พัฒนาโปรแกรมสร้างขึ้นมา โดยข้อมูลต่าง ๆ จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการทำงานของโปรแกรม ดังนั้นจะกล่าวได้ว่าข้อมูลต่าง ๆ ต้องขึ้นอยู่กับโปรแกรมเท่านั้นไม่ว่าจะเกิดข้อมูลใหม่ แก่ไขข้อมูลเก่า หรือการกระทำแบบอื่น ๆ กับข้อมูลก็ตาม โดยถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงลักษณะข้อมูลที่สร้างขึ้นมา ก็ต้องเปลี่ยนแปลงโดยแก้ไขที่ตัวโปรแกรมแล้วทำการประมวลผล โปรแกรมนั้นก็จะได้ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไปตามต้องการ

ดังนั้นอาจจะสรุประบบการจัดการข้อมูล ไม่อยู่ในวงแคบเหมือนสมัยก่อนที่มักจะมีแต่ตัวอักษรบนกระดาษอีกต่อไป ทำให้วิทยาการด้านนี้มีการพัฒนาการที่รวดเร็วตามกระแสความต้องการ หัวใจหลักของระบบสารสนเทศรุ่นใหม่ดังกล่าวคือ ระบบฐานข้อมูลที่เก็บข้อมูลทั้งหมดไว้ และมีระบบจัดการข้อมูลเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นศาสตร์การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการฐานข้อมูลจึงเป็นสิ่ง จำเป็นอย่างยิ่งในยุค โลกาภิวัตน์

การบริหารงานประชาสัมพันธ์

คำว่า การประชาสัมพันธ์ เป็นคำที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมากในปัจจุบัน ทั้งในหน่วยงานองค์กร สถาบันต่าง ๆ และในหมู่สาธารณชนทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากงานประชาสัมพันธ์กำลังได้รับ

ความสนใจและยอมรับจากประชาชนทั่วไป ในฐานะที่การประชาสัมพันธ์เป็นงานเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความหมายของการประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากคำนิยามความหมายจะช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจถึงกรอบและพัฒนาการทางความคิดรวมทั้งขอบเขตภาระหน้าที่ของวิชาชีพในมุมมองของนักวิชาการและนักประชาสัมพันธ์ซึ่งได้รับการยอมรับในวิชาชีพการประชาสัมพันธ์ก็ยิ่งช่วยลดความสับสนและความเข้าใจที่ไขว้เขวระหว่างการประชาสัมพันธ์กับกิจกรรมการสื่อสารประเภทอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

การประชาสัมพันธ์คือวิธีการของสถาบันอันมีแผนการและการกระทำที่ต่อเนื่องกันในอันที่จะสร้างหรือยังให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มประชาชนเพื่อให้สถาบันและกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจและให้ความสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกันอันจะเป็นประโยชน์ให้สถาบันนั้น ๆ ดำเนินงานไปได้ผลดีสมความมุ่งหมายโดยมีประชาคมติเป็นแนวบรรทัดฐานสำคัญด้วย (สะอาด ตันศุภผล อ้างถึงใน วิรัช ลภีรัตนกุล, 2553, หน้า 18-19)

การประชาสัมพันธ์คือการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างองค์การสถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องเพื่อหวังผลในความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชน (วิรัช ลภีรัตนกุล, 2553, หน้า 21)

การประชาสัมพันธ์ คือ สร้างความรู้ความเข้าใจเผยแพร่และชี้แจงสร้างความนิยมนให้สาธารณชนได้รับรู้ถึงบทบาทนโยบายเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งสาธาณชนนั้นประกอบด้วยสมาชิกขององค์กรและประชาชนนอกรองค์กร เพื่อสร้างชื่อเสียงและป้องกันชื่อเสียงขององค์กรและสร้างความสัมพันธ์อันดีให้องค์กรเป็นที่รู้จักได้รับความไว้วางใจยกย่องศรัทธาโดยการแสดงเจตนารมณ์ที่ถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคม เพื่อแสวงหาความร่วมมือและการสนับสนุนจากประชาชนถ้ามีการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มประชาชนมีความรู้ความเข้าใจก็ย่อมได้รับความร่วมมือและสนับสนุนฉะนั้นการตรวจสอบและประเมินผลความคิดเห็นของประชาชนย่อมมีความสำคัญต่อองค์กร (ลักษณะ สตะเวทิน, 2540, หน้า 121)

วัตถุประสงค์ทั่วไปของการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับองค์กร
2. เพื่อสร้างความนิยมชมชอบ เลื่อมใสศรัทธาจากประชาชน พนักงาน ฯลฯ
3. เพื่อป้องกันแก้ไขความเข้าใจผิดความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น
4. เพื่อดำเนินการรักษาความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลุ่มต่าง ๆ ไม่ให้เสื่อมคลายและเกิด

ความเชื่อถือตลอดเวลา

5. เพื่อกระตุ้นเพิ่มพูนความสัมพันธ์เพิ่มขวัญกำลังใจในหมู่ประชาชนพนักงานหุ้นส่วน ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่มอยู่ตลอดเวลา

6. เพื่อให้บริการด้านสาธารณประโยชน์ผลประโยชน์ที่เป็นธรรมแก่สังคม

7. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจเชื่อถือได้จากประชาชนยืนยันความมั่นคงแก่พนักงาน และประชาชน (วิจิตร อวระกุล, 2541, หน้า 63)

ความหมายของการประชาสัมพันธ์ ได้รับการแปลความหมายและตีความออกไปกันอย่างกว้างขวาง โดยสรุปนั้น “การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กรกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อหวังผลในความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชน” แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น เราอาจต้องทำความเข้าใจในเรื่องขององค์ประกอบพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีอยู่ 4 ประการด้วยกัน ได้แก่

1. การประชาสัมพันธ์เป็นพื้นฐานของการจัดการ

องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญอันดับแรกของการประชาสัมพันธ์ที่ดี คือ เป็นพื้นฐานของการจัดการ หรืออาจเรียกว่า ปรัชญาสังคมแห่งการจัดการ (Social philosophy of management) ซึ่งการจัดการนั้นหมายถึงกิจกรรมที่กำหนดแบ่งสรรการใช้ทรัพยากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์กร และโดยที่การประชาสัมพันธ์เป็นภาระหน้าที่ของฝ่ายจัดการที่จะต้องประเมินถึงท่าทีและความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งการกำหนดและดำเนินนโยบายขององค์กร โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและยอมรับในองค์กร ฉะนั้น การประชาสัมพันธ์จึงกระทำขึ้นเพื่อสร้างสรรค์ความนิยมนิยมขององค์กร และถือเป็นภาระหน้าที่หรือความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารระดับสูง ซึ่งการประชาสัมพันธ์จะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหารระดับสูงมีความรู้ความเข้าใจและซาบซึ้งถึงความสำคัญของประชาสัมพันธ์เป็นอย่างดี

ดังนั้น ปรัชญาสังคมแห่งการจัดการ นี้ จึงนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญสิ่งแรกของการประชาสัมพันธ์ที่ดี องค์กรใด ๆ พึงยึดถือปฏิบัติโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นเบื้องต้นก่อนสิ่งอื่นใดทั้งหมด การดำเนินการตอบสนองผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ไม่ควรจะละเลยหรือมองข้ามไปเสีย หากองค์กรกระทำหรือดำเนินการในสิ่งที่สวนทางกับความต้องการหรือผลประโยชน์ของประชาชนแล้ว องค์กรนั้นก็ไม้อาจดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงถาวร

อย่างไรก็ตาม การที่องค์กรจะได้บรรลุถึงหลักปรัชญาสังคมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมนี้ จะทำให้ประชาชนเป็นฝ่ายได้รับประโยชน์อย่างมากหลายด้าน ซึ่งเป็นธรรมาคาที่

ประชาชนในแต่ละกลุ่มเป้าหมายย่อมมีความต้องการ ความจำเป็น และผลประโยชน์ที่แตกต่างกันออกไป ทั้งกลุ่มประชาชนภายในองค์กร กลุ่มประชาชนเป้าหมาย และกลุ่มประชาชนทั่วไป

2. การประชาสัมพันธ์เป็นการแสดงออกในด้านนโยบาย

ตามที่กล่าวมาแล้ว การประชาสัมพันธ์เป็นการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการด้านการบริหาร ดังนั้น การจัดการด้านการประชาสัมพันธ์ที่ดีจึงต้องเริ่มจากฝ่ายบริหารระดับสูง และเกี่ยวพันลงมาถึงองค์กรและคนในองค์กร องค์กรทุกแห่งย่อมต้องมีนโยบายในการดำเนินงานของตน ซึ่งจะถูกกำหนดขึ้นเป็นแนวทางในการปฏิบัติ นโยบายจะครอบคลุมถึงหน้าที่ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และจะเป็นสิ่งกำหนดความรับผิดชอบเบื้องต้นของฝ่ายบริหาร ซึ่งการพิจารณากำหนดนโยบายย่อมสะท้อนถึงผลประโยชน์ที่องค์กรพึงจะให้ต่อส่วนรวม การตัดสินใจนโยบายจึงควรที่จะมุ่งที่ประชาชนและผู้บริโภคเป็นหลักมากกว่าที่จะพะวงแต่มุ่งต่อองค์กร

การตัดสินใจในเรื่องนโยบายทางการประชาสัมพันธ์ขององค์กร นับเป็นเรื่องสำคัญที่สุดเรื่องหนึ่ง ทั้งนี้เพราะนโยบายการประชาสัมพันธ์ขององค์กร ย่อมจะมีวัตถุประสงค์ระบุไว้ด้วยข้อความรัดกุมและสะท้อนให้เห็นถึงแนวปรัชญาที่องค์กรยึดถืออยู่และใช้ปฏิบัติต่อประชาชนทั่วไป โดยปกติบริษัทธุรกิจทั่วไปแทบทุกแห่ง นอกจากจะมีนโยบายทั่วไปด้านการประชาสัมพันธ์ที่เป็นนโยบายเฉพาะอีกด้วย ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติเฉพาะต่อกลุ่มเป้าหมาย เช่น พนักงาน ผู้ถือหุ้น ชุมชน ตัวแทนจำหน่าย หน่วยงานภาครัฐ และสื่อมวลชน เป็นต้น นโยบายเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน นี้ จะได้รับรู้ถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนในแต่ละกลุ่มพึงจะได้รับ ซึ่งบริษัทได้พยายามดำเนินการอยู่เพื่อให้บรรลุถึงปรัชญา สังคม และวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้น ๆ เช่นเดียวกับหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานด้านความมั่นคง ซึ่งมีวัตถุประสงค์และมีนโยบายในการสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนในอีกลักษณะหนึ่งซึ่งแตกต่างไปจากบริษัทธุรกิจ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความสามารถในการดำรงอยู่น้อยกว่ามาก แต่คงยังมีผลกระทบในความเชื่อมั่นและความจงรักภักดีของประชาชนในระยะยาวเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นแล้ว การกำหนดนโยบายที่ไม่เอื้อประโยชน์ให้กับประชาชนเป็นหลักและชัดเจน ยังคงมีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานในด้านอื่น ๆ อีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของงบประมาณดำเนินการในหน้าที่รับผิดชอบ ทั้งนี้เนื่องจากการประชาสัมพันธ์อันเป็นการกระทำที่มุ่งปฏิบัติไปสู่ประชาชนย่อมมีผลกระทบต่อความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนต่าง ๆ เสมอ

3. การประชาสัมพันธ์เป็นการกระทำที่มีผลต่อเนื่องจากนโยบายที่เหมาะสม

องค์ประกอบพื้นฐานประการที่ 3 ของการประชาสัมพันธ์นั้น เกิดจากการกระทำที่ส่งผลมาจากการดำเนินนโยบายที่เหมาะสมของฝ่ายบริหาร เพราะการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพจะเริ่มต้นจากนโยบายการบริหารงานที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน ซึ่งจะสะท้อน

ให้เห็นถึงปรัชญาสังคมของการบริหาร ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ คือปรัชญาแห่งการกระทำในสิ่งที่ประชาชนชอบ และกระทำไปในวิถีทางที่ประชาชนชื่นชอบ เช่น นโยบายกำหนดให้สร้างความสัมพันธ์อันดีในหมู่ข้าราชการชั้นผู้น้อยและลูกจ้าง ก็อาจแสดงออกด้วยการบริหารงานที่มีความยุติธรรม มีการให้รางวัลอย่างเหมาะสมและเท่าเทียมกัน หรือการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีให้กลุ่มเป้าหมายมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นต้น

การปฏิบัติตามนโยบายขององค์กรนั้น ถือเป็นความรับผิดชอบของสมาชิกทุกคนในองค์กร จึงนับเป็นสิ่งจำเป็นที่สมาชิกในองค์กรจะต้องทำความเข้าใจกับนโยบายขององค์กรให้กระจ่างชัด และสามารถแสดงออกด้วยการกระทำตามวัตถุประสงค์ของนโยบายเหล่านั้น

4. การประชาสัมพันธ์คือการติดต่อสื่อสาร

การติดต่อสื่อสารนับเป็นพฤติกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่ง มีความเกี่ยวข้องและแทรกแซงอย่างกว้างขวางต่อพฤติกรรมของมนุษย์ อะไรก็ตามที่ชักนำข่าวสารไปสู่ผู้รับได้นั้นคือการสื่อสาร ดังนั้นการติดต่อสื่อสารจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กร หากองค์กรขาดการสื่อสารองค์กรก็ไม่สามารถจะคงอยู่ได้ ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานประการที่ 4 จึงเป็นการสื่อสาร องค์กรทำการติดต่อสื่อสารไปยังกลุ่มประชาชน และคอยประเมินผลจากการสังเกตปฏิกิริยาตอบสนองของประชาชนที่มีต่อองค์กร แต่อย่างไรก็ตาม การประชาสัมพันธ์จะต้องมีการติดต่อสื่อสารจากองค์กรไปยังกลุ่มประชาชน ฝ่ายบริหารขององค์กรย่อมจะต้องเปิดเผย อธิบาย ปกป้อง หรือสนับสนุนนโยบายขององค์กรเพื่อธำรงไว้ซึ่งความเข้าใจและยอมรับนับถือจากประชาชน การประชาสัมพันธ์จึงมิใช่เพียงแต่เป็นปรัชญาสังคมที่แสดงออกถึงนโยบายและการกระทำตามนโยบายเท่านั้น แต่ว่าการประชาสัมพันธ์ยังเป็นการสื่อสารปรัชญาดังกล่าว ไปสู่กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องด้วย (กองวิชาการ กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ, 2550)

วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ โดยทั่วไปมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญพอสรุปได้ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อสร้างความนิยมให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน ความนิยม (Good will) จากประชาชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานและความอยู่รอดขององค์กร จึงมีความเป็นในการสร้างความนิยมให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนหรือกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วยการปลูกกระตุนเพื่อสร้างและดำรงไว้ซึ่งความเชื่อถือและศรัทธา จากประชาชน ให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใสในนโยบายและการดำเนินกิจการต่าง ๆ ขององค์กร ทำให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปด้วยความสะดวกราบรื่น และบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร
2. เพื่อปกป้องและรักษาชื่อเสียงขององค์กร ชื่อเสียงขององค์กรนับเป็นสิ่งสำคัญมากหน่วยงานบางแห่งยอมที่จะสูญเสียผลประโยชน์มหาศาลไปเพื่อแลกกับชื่อเสียงของหน่วยงานนั้น

เพราะชื่อเสียงขององค์กรย่อมเกี่ยวพันกับภาพลักษณ์ขององค์กรด้วย หากมีชื่อเสียงไปในทางลบ ภาพลักษณ์ขององค์กรนั้น ๆ ย่อมเป็นไปได้ในทางลบเช่นกัน ประชาชนอาจเกิดความรังเกียจ ซึ่งจึงไม่เอื้ออำนวยให้ความร่วมมือกับองค์กรนั้นได้ ดังนั้นองค์กรทุกแห่งจึงต้องพยายามปกป้องและรักษาชื่อเสียงของตนไว้ให้ดีที่สุด จะต้องมีกำหนัดดำเนินงานที่ซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา และมีความประพฤติที่ดี รวมทั้งจะต้องมีการแสดงออกถึงความมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ โดยทั่วไปอาจแบ่งตามลักษณะงานกว้าง ๆ ได้ 2 ประเภท ได้แก่

3.1 การประชาสัมพันธ์ภายใน (Internal public relations) คือ การสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีกับกลุ่มบุคคลภายในองค์กรให้เกิดมีความรักใคร่ ถนอมเกื้อหนุน สามัคคีในหมู่เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ และความจงรักภักดีต่อหน่วยงาน ซึ่งมีความสำคัญมากเนื่องจากหากการประชาสัมพันธ์ภายในยังไร้ประสิทธิภาพ ก็จะมีผลสะท้อนไปกับการสร้างความสัมพันธ์ภายนอกด้วยสำหรับสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ภายใน นั้น อาจเป็นแบบซึ่งหน้า (Face to face) หรืออาจใช้สื่อสิ่งพิมพ์ภายในองค์กรต่าง ๆ

3.2 การประชาสัมพันธ์ภายนอก (External public relations) คือ การสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีกับประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ ประชาชนทั่วไป และประชาชนที่องค์กรมีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้นำท้องถิ่น ลูกค้า รวมทั้งชุมชนละแวกใกล้เคียง เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ นี้ เกิดความรู้ ความเข้าใจในตัวองค์กรและให้ความร่วมมือกับองค์กรด้วยดี (กองวิทยากร กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ, 2550)

ปัจจุบันประชาชนจำนวนมากยังขาดแคลนข่าวสารต่าง ๆ จากพิพิธภัณฑ์ทำให้ไม่ทราบถึงวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานขององค์กร ก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างพิพิธภัณฑ์และผู้เข้าชม การประชาสัมพันธ์จะช่วยลดช่องว่างเหล่านี้ และเป็นช่วยเชื่อมพิพิธภัณฑ์กับผู้เข้าชมให้ใกล้กันยิ่งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข่าวสารข้อมูล สารสนเทศ แหล่งความรู้ทางวิชาการ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (กรมสามัญศึกษา, 2544, หน้า 6)

คำริ บุญชู (2548) กล่าวว่า “แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสารความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการ ได้คิดเองปฏิบัติเอง

สร้างความรู้ด้วยตนเอง ตามอรรถาธิบายและต่อเนื่องจนเกิดกระบวนการเรียนรู้และสุดท้ายเป็นบุคคล
แห่งการเรียนรู้”

จากความหมายของแหล่งการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่าเป็นสถานที่ ที่มีข้อมูล
ความรู้ทางด้านวิชาการที่เป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อให้ผู้ที่สนใจ ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้

1. เป็นแหล่งการศึกษาตามอรรถาธิบาย
2. เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. เป็นแหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้า และการแสวงหาความรู้

ด้วยตนเอง

4. เป็นแหล่งส่งเสริมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ
5. เป็นแหล่งส่งเสริมความรู้ความคิด วิทยาการ และประสบการณ์

วัตถุประสงค์ของการจัดแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน

1. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีแหล่งข้อมูล ข่าวสารความรู้ วิทยาการ
และส่งเสริม ประสบการณ์ที่กว้างขวางหลากหลาย
2. เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. จัดระบบและพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ และแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ เป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่าง

ต่อเนื่อง (กรมสามัญศึกษา, 2545, หน้า 8)

เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นสำคัญ
เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ และสื่อต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้ในห้องเรียนและชีวิตประจำวัน ได้เป็นอย่างดี
เกิดคุณลักษณะใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และรักการเรียนรู้
ตลอดชีวิต การศึกษาค้นคว้าดังกล่าวสามารถศึกษาได้จากแหล่งการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและ
ท้องถิ่น ดังนั้นสถานศึกษาต้องจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ทุกรูปแบบและหลากหลาย พร้อมทั้งแนะนำ
ผู้เรียนให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ ให้เกิดประโยชน์

การแบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546, หน้า 8-9) ได้จำแนกประเภท
แหล่งการเรียนรู้ไว้ 2 แบบ คือ

1. จัดตามลักษณะของแหล่งการเรียนรู้

1.1 แหล่งการเรียนรู้ตามธรรมชาติ เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะหาความรู้ได้จากสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ ตำรากรวด หิน ทราย ชายทะเล เป็นต้น

1.2 แหล่งการเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเทคโนโลยีทางการศึกษาที่อำนวยความสะดวกแก่นุชนุษย์ เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดประชาชน สถาบันการศึกษา สวนสาธารณะ ตลาด บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย สถานประกอบการ เป็นต้น

1.3 บุคคล เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ถ่ายทอดความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม การสืบสานวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งด้านประกอบอาชีพ ตลอดจนนักคิด นักประดิษฐ์ และผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. จัดตามแหล่งที่ตั้งของแหล่งการเรียนรู้

2.1 แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน เดิมมีแหล่งการเรียนรู้หลัก คือ ครู อาจารย์ ต่อมามีการพัฒนาเป็นห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องจริยธรรม ห้องศิลปะ ตลอดจนอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เช่น ห้องอาหาร สนาม ห้องน้ำ สวนดอกไม้ สวนสมุนไพร แหล่งน้ำในโรงเรียน เป็นต้น

2.2 แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นครอบคลุมทั้งด้านสถานที่และบุคคล ซึ่งอาจอยู่ในท้องถิ่นใกล้เคียงโรงเรียน ท้องถิ่นที่โรงเรียนพาผู้เรียนไปเรียนรู้ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ชายทะเล สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ทุ่งนา สวนผัก สวนผลไม้ วัด ตลาด ร้านอาหาร ห้องสมุดประชาชน สถานีตำรวจ สถานีอนามัย คนตรีพื้นบ้าน การละเล่นพื้นเมือง แหล่งทอผ้า เทคโนโลยีชาวบ้าน เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน แหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545, หน้า 19) ได้จำแนกแหล่งการเรียนรู้ไว้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคลหรือปราชญ์ชาวบ้าน (Local wisdom) ประกอบด้วยบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งมีความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขาวิชาชีพ บางท่านอาจเป็นผู้มีทักษะ ความชำนาญ ในแต่ละสาขาวิชาชีพ บางท่านเป็นปราชญ์ชาวบ้าน บางท่านเป็นอดีตข้าราชการที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้าน บางท่านเป็นผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่น และบุคลากรในสถานศึกษาเอง ก็มีทั้งความชำนาญ ความรู้หรืออาชีพเสริมรายได้ที่ทำอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักการภารโรง ตลอดจนผู้เรียน รุ่นพี่หรือผู้เรียนชั้นที่โตกว่า ซึ่งสามารถนำมาเชื่อมโยงบูรณาการในการศึกษาได้

2. แหล่งการเรียนรู้ประเภทสถานที่ เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วทั้งในสถานศึกษา และท้องถิ่น เป็นสถานที่สำหรับค้นคว้าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งอาจเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ตามธรรมชาติแล้ว หรือเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2548, หน้า 43) ได้แบ่งประเภทของแหล่งการเรียนรู้ไว้ 2 ประเภท คือ

1. แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องอินเตอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์โสตทัศนศึกษา ศูนย์สื่อการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน สวนพฤกษศาสตร์ สวนวรรณคดี สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนหนังสือ สวนธรรมชาติ เป็นต้น

2. แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น ห้องสมุดประชาชน ห้องพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ศูนย์กีฬา วัด ครอบครัว ท้องถิ่น สถานประกอบการ องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก

พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก หรือพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางรัก จัดเป็นพิพิธภัณฑ์สถานเฉพาะเรื่อง (Specialized museums) เป็นหนึ่งใน แหล่งท่องเที่ยว มุมมองใหม่ในบางกอกได้จัดตั้งขึ้นตามวัตถุประสงค์และความตั้งใจของอาจารย์วรภาพ สุรวดี ผู้เป็นเจ้าของ ต้องการจะจัดบ้านและทรัพย์สิน มรดกที่ได้จากมารดา คือ นางสอาง สุรวดี (ต้นบุญเล็ก) ให้เป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อ ให้เยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษาเมื่ออาจารย์วรภาพจัดสิ่ง ของได้ทำเรื่องยกบ้านหลังนี้ ให้เป็นสมบัติของกรุงเทพมหานคร หลังจากนั้นกรุงเทพมหานครก็ได้จัดทำบ้านดังกล่าวให้เป็นโครงการนำร่องสนองนโยบายการมีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นของแต่ละเขต โดยรูปแบบการจัดแสดงเป็นอาคารและวัตถุซึ่งบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบางกอกที่มีฐานะปานกลางในช่วงก่อนและหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งข้าวของ เครื่องใช้ที่นำมาแสดงส่วนใหญ่จะเป็นของใช้ที่เจ้าของบ้านได้ใช้งานจริง

เนื้อหาในการจัดแสดงจึงแสดงให้เห็นถึงประวัติความเป็นมาของชีวิตชาวบางกอก (กรุงเทพฯ ในยุคก่อน) และความเป็นมาของเขตบางรักที่มีการผสมผสานวัฒนธรรมหลายชนชาติ ทั้งไทยจีนฝรั่งและเขมรมีวิวัฒนาการและอิทธิพลจากตะวันตกต่อการปฏิรูปประเทศสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวกับภูมิหลังของชุมชนเช่นกุศลสถานอาสนวิหารอัสสัมชัญ โบสถ์สี่สัสมันชิวส์ โรงพยาบาลเลิดสินวัดมหาพฤฒารามวรวิหารวัดพระศรีมหาอุมาเทวีโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน แพลตแห่งแรกของไทยและสโมสรแห่งแรกในไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นย่านที่พำนักของ

บุคคลสำคัญเช่นหลวงประดิษฐมนูธรรมศร.ป้วยอึ้งภากรณ์.สุลักษณ์ศิวัรักษ์เป็นต้นพิพิธภัณฑ์
ชาวบางกอกมีลักษณะเป็นบ้านพักอาศัยที่เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของชาวบางกอก
ที่มีฐานะปานกลางในช่วงก่อนและหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2480-2500) (วิกิพีเดีย
สารานุกรมเสรี, 2558)

กรุงเทพมหานครตั้งอยู่บนที่ราบภาคกลางบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา
กรุงเทพมหานครประกอบด้วยฝั่งกรุงเทพมหานครและฝั่งธนบุรี(ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของ
แม่น้ำเจ้าพระยา) มีพัฒนาการมาจากย่านหนึ่งหรือตำบลหนึ่งริมแม่น้ำเจ้าพระยาตอนใกล้อ่าวไทย
ที่เรียกว่า “บางกอก” บางกอกอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาใกล้อ่าวไทย เป็นบริเวณที่ลำนน้ำเจ้าพระยาไหล
คดเป็นรูปเกือกม้ากล่าวคือเมื่อไหลจากทิศเหนือผ่านจังหวัดนนทบุรี มาถึงสถานีรถไฟบางกอกน้อย
ก็ไหลวกไปทางตะวันตก ปัจจุบันเรียกคลองบางกอกน้อย พอถึงบางระมาดก็ไหลวกลงใต้ ปัจจุบัน
เรียกคลองบางระมาดถึงวัดนวลนรดิศ และวกมาทางตะวันออก ปัจจุบันเรียกคลองบางกอกใหญ่
เมื่อมาถึงวัดอรุณราชวรารามก็วกไหลเรื่อยลงไปทางทิศใต้จนออกทะเลที่ปากแม่น้ำ การที่ลำนน้ำ
เจ้าพระยาเดิมไหลคดเป็นรูปโค้งเกือกม้านั้นเอง เป็นเหตุให้สองฟากแม่น้ำคดโค้งนี้กลายเป็นที่ดอน
จากการที่แม่น้ำนำโคลนดินตะกอนจากที่ต่าง ๆ ทางเหนือมาทับถมทุกปีในฤดูน้ำหลาก จึงทำให้
เหมาะแก่การเพาะปลูก เพราะเป็นดินดีอุดมสมบูรณ์ และเหมาะแก่การสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย
นานเข้าก็กลายเป็นชุมชนเล็ก ๆ แล้วขยายใหญ่ขึ้นเรียกกันทั่วไปว่า “ย่านบางกอก” “บางกอก”
ที่ปัจจุบันอยู่สองฝั่งคลองบางกอกน้อย-บางกอกใหญ่ มีหลักฐานชัดเจนว่าเป็นชุมชนเก่าแก่ที่สุด
ของกรุงเทพมหานคร (วราพร สุรวดี, ม.ป.ป., หน้า 2)

ในพื้นที่บางกอกดั้งเดิมนั้น เป็นแหล่งการค้าและพาณิชย์กรรม ของชนหลายเชื้อชาติ
ซึ่งชาวต่างชาติที่เข้ามาทำการค้าในเมืองไทยนั้นก็ได้อเข้ามาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ทั้งเอเชีย เช่น
จีน มลายู อินเดีย เปอร์เซีย เป็นต้น ชาวตะวันตก เช่น โปรตุเกส ฮอลันดา อังกฤษ และฝรั่งเศส จึงมี
แหล่งการค้าและสินค้านค้าจากต่างประเทศหลากหลายชนิด และถือเป็นความแปลกใหม่สำหรับ
ชาวบางกอกในสมัยนั้น

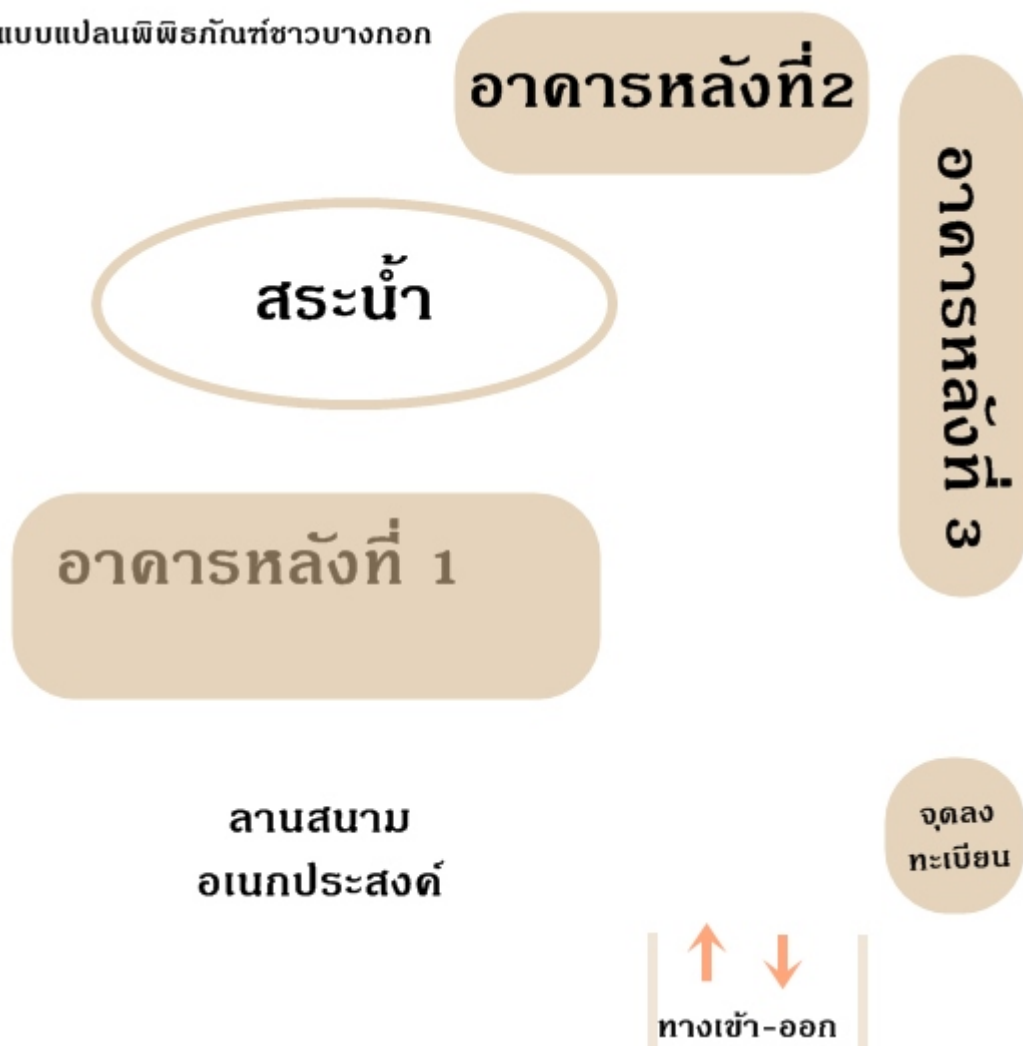
การอาศัยร่วมกันในชุมชนนั้นของชาวบางกอกเอง รวมทั้งการมีชนชาติอื่นอาศัยร่วมกัน
นั้น จึงนำไปสู่วิถีชีวิตของชาวบางกอกที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา ค่านิยม ประเพณี พิธีกรรม
อาชีพ การแต่งกาย การเดินทาง ความเป็นอยู่ต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เราไม่สามารถพบเห็นได้ในปัจจุบัน

ภาพที่ 2-1 อาคารหลังที่ 1 (ด้านหน้า)

เนื่องจากที่กล่าวมาเป็นช่วงเวลาที่ผ่านมาไม่ต่ำกว่าหลายสิบปี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวกรุงเมื่อหลายสิบปีก่อนหากจะเคยได้ยินก็คงจากรื่องเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่เล่าสู่กันฟังเพียงเท่านั้น และคงทำได้เพียงนึกภาพประกอบตาม ซึ่งหลายครั้งเราเองก็คงนึกถึงวิถีชีวิตเมืองกรุงเมื่อหลายสิบปีก่อนได้ไม่เท่าความเป็นจริง แต่หากจะสามารถเห็นภาพวิถีชีวิตเก่า ๆ แบบนั้นให้เราได้สัมผัสกันอีกครั้ง ผ่านตัวอาคารสถานที่ ข้าวของเครื่องใช้และภาพถ่ายต่าง ๆ ที่อยู่ภายใน “พิพิธภัณฑสถานชาวบางกอก” หรือที่มีอีกชื่อหนึ่งว่า “พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางรัก” ที่ตั้งอยู่ในซอยเจริญกรุง 43 เขตบางรัก ซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครก็ได้จัดทำบ้านดังกล่าวให้เป็นพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นของแต่ละเขต โดยรูปแบบการจัดแสดง เป็นอาคารและวัตถุซึ่ง บอกเล่า เรื่องราวเกี่ยวกับ สภาพ ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบางกอกที่มีเมื่อหลายสิบปีก่อนมาจัดแสดง ซึ่งข้าวของ เครื่องใช้ที่นำมาแสดงส่วนใหญ่จะเป็นของใช้ที่เจ้าของบ้านได้ใช้งานจริงรวมทั้งตัวของเรือนที่จัดเป็นพิพิธภัณฑสถานนั้นก็เอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรมที่มีการอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดีโดยภายในพิพิธภัณฑสถานแบ่งอาคารออกเป็น 3 เรื่อง

แบบแปลนพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก

ภาพ 2-2 แบบแปลนพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก

อาคารหลังที่ 1 เป็นอาคารที่ครอบครัวยุโรปเคยใช้อาศัยอยู่เมื่อในอดีตลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลมาก จากตะวันตกซึ่งเป็นที่นิยมในยุคนั้นเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น หลังคาทรงปั้นหยา มุงกระเบื้องว่าวสีแดงผนังอาคาร สร้างด้วยไม้ทาสีเลียนแบบผนังก่ออิฐถือปูน ฝีมือช่างชาวจีนเป็นผู้ก่อสร้างที่เรียกกันว่าทรงปั้นหยาขลุ่ยลาย โดยลดลวดลายที่ชายคาออก ภายในอาคารหลังนี้จะประกอบไปด้วยห้องต่าง ๆ ดังนี้

1. ห้องรับแขก มีเปียโนคู่ใจจากคุณแม่ของอาจารย์นอกจากนี้ยังมีชุดรับแขก ตู้ใส่เครื่องแก้วเจียรระโนแบบต่าง ๆ เช่น แก้วไวน์ แก้วมาตินี่ ขวดใส่ไวน์ จัดแสดงไวน์ตัวอย่างสวยงาม
2. ห้องอาหาร ภายในมีโต๊ะรับประทานอาหาร 6-8 ที่นั่ง บนโต๊ะจัดแสดงชุด Dinner Set แบบฝรั่ง และภาชนะลายครามแบบจีน เครื่องเคลือบสีเขียวไข่กา รูปแบบต่างๆ

3. ห้องหนังสือ ส่วนหนึ่งจะเป็นหนังสือของคุณหมอฟรานซิส สามีคุณสาวงค์ ซึ่งเป็นตำราทางการแพทย์เกี่ยวกับการรักษาโรคต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษ และหนังสือเรียนภาษาอังกฤษของคุณแม่และลูก ติดกับห้องนี้ คือห้องน้ำ และ โถส้วมแบบโบราณ

4. โถงชั้นล่างมีเครื่องเล่นแผ่นเสียงขนาดใหญ่ของคุณหมอฟรานซิส ด้านตรงข้ามเป็นตู้มุกจากเมืองจีน

5. ห้องนอนคุณยายอินซึ่งตั้งอยู่ชั้นสองของอาคาร ประกอบไปด้วยเตียงไม้โบราณแบบฝรั่งมีเสาหมั่ง โต๊ะเครื่องแป้งพร้อมตลับเครื่อง แก้วสำหรับใส่เครื่องสำอาง และขวดน้ำหอมแบบต่าง ๆ ซึ่งมีอายุอยู่ในรัชกาลที่ 6 นอกจากนี้ยังมีพระพุทธรูปบูชาสมัยอยุธยาตอนปลายและสมัยรัตนโกสินทร์

6. ห้องแต่งตัวแบบยุโรป มีโต๊ะเครื่องแป้งอ่างล้างหน้า เครื่องใช้ของผู้ชายที่ใช้ในการโกนหนวด โต๊ะเครื่องแป้งมีกระจกประดับทั้ง 3 ด้าน เป็นแบบศิลปะโคโค และหุ่นปูนพลาสเตอร์รูปคุณหมอฟรานซิสซึ่งอาจารย์ศิลป์ พีระศรี เป็นผู้ปั้น

7. ห้องนอนใหญ่ เป็นห้องนอนของพี่สาวอาจารย์วราพรมีตู้เสื้อผ้าบานใหญ่เข้าชุดกับโต๊ะแต่งตัวและเตียงขนานใหญ่

ภาพที่ 2-3 เครื่องตู้โชว์ ในอาคารหลังที่ 1

อาคารหลังที่บ้านหลังนี้เดิมปลูกที่ทุ่งมหาเมฆ ซอยงามคูหลี่ เป็นอาคารไม้ 2 ชั้น สร้างจำลองขึ้นมาให้ใกล้เคียงกับหลังเดิม จุดประสงค์ที่สร้างบ้านหลังนี้ในตอนแรก คือ เพื่อใช้ชั้นล่างเป็นคลินิกคุณหมอฟรานซิสคริสเตียน บ้านหลังนี้ สร้างยังไม่ทันเสร็จคุณหมอก็ป่วยเสียชีวิต ต่อมา

อาจารย์จึงได้รื้อบ้านที่ทุ่งมหาเมฆ มาจัดสร้างไว้ที่นี่ โดยจัดสร้างโดยย่อส่วนลงตามพื้นที่ที่มีจำกัด ตกแต่งบ้านด้วยข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ของคุณหมอ ชั้นบนจะเป็น ห้องนอน

ภาพที่ 2-4 อาคารหลังที่ 2

อาคารหลังที่ 3 ชั้นล่างเป็นการจัดแสดงข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน มีทั้งเครื่องครัว เครื่องเขียน เครื่องมือช่างเครื่องมือเครื่องใช้ใน งานหัตถกรรม ฯลฯ ของอาจารย์วราพรชั้นบนแสดง ภาพรวมของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพเขตบางรัก สายสัมพันธ์ไทย-ตะวันตก อิทธิพลชาติตะวันตกต่อประเทศไทย ชุมชนนานาชาติ บทบาทของชุมชนตะวันตกที่มีต่อการปฏิรูป ประเทศ สถานที่สำคัญของบางรัก แรกมีในสยาม แรกมีในบางรัก และคนเด่นบางรัก

ภาพที่ 2-5 การจัดแสดงข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน มีทั้งเครื่องครัว อาคารหลังที่ 3

พิพิธภัณฑสถานชาบบางกอกเป็นอาคารอายุกว่า 70 ปี มีจุดเด่นอยู่ที่อาคารหลังที่ 1 ซึ่งเป็นเรือนปั้นหยา 2 ชั้น ที่สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480 คุณแม่ได้แบบมาจากเค็ดตาลีอกบ้านของหลวงบูรกรรมโกวิท (สถาปนิกผู้มีชื่อเสียงในยุคนั้น) ลักษณะของบ้านเป็นสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก ตัวบ้านเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น แต่ทาสีเลียนแบบผนังก่ออิฐถือปูน โดยฝีมือช่างชาวจีน หลังคาทรงปั้นหยา มุงกระเบื้องว่าสีแดง มีการลดทอนลดทอนลดทอนที่ชายคาออก เรียกกันว่า “ทรงปั้นหยารุ่นปลาย” ซึ่งได้รับความนิยมมากในยุคนั้น ใช้งบประมาณการก่อสร้าง 2,400 บาท นอกจากนี้ยังมีบ้านที่ยกมาจากทุ่งมหาเมฆในภายหลัง ห้องแถว 8 ห้อง และเรือนไม้ใต้ถุนสูง ทั้งหมดแวดล้อมด้วยต้นไม้ใหญ่ น้อย บรรยากาศรมรื่นและเย็นสบาย และได้รับรางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น จากสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปี พ.ศ. 2551

ภาพที่ 2-6 อาคารหลังที่ 1 ซึ่งเป็นเรือนปั้นหย่า 2 ชั้น

ภาพที่ 2-7 ห้องนอนในอาคารหลังที่ 1

ภาพที่ 2-8 รางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น จากสมาคมสถาปนิกสยาม
ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปี พ.ศ. 2551

ภาพที่ 2-9 รองศาสตราจารย์รศ. สุรวดี ผู้บริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการจัดการพิพิธภัณฑ์ ดังต่อไปนี้

สุจารีย์ จรัสดวง (2552) เรื่อง “การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร” เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ศึกษา เปรียบเทียบการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ภายในฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรี จากการศึกษาคัดเลือกกรณีศึกษา จำนวน 4 แห่ง คือ เขตวังทองหลาง เขตพญาไท เขตบางขุนเทียน และเขตบางกอกใหญ่ ถึงรูปแบบการดำเนินงานและการบริหารจัดการว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร โดยศึกษาถึงปัจจัยในการดำเนินงานที่ทำให้การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น กรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาพัฒนาเป็นแนวทาง ในการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์กรุงเทพมหานครหรือพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นอื่น ๆ ที่เหมาะสม โดยเน้น การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินงานเป็นสำคัญ เพื่อให้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น กรุงเทพมหานครเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนและเยาวชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ปฎิวดี เปาริก (2557) เรื่อง “การจัดการอนุรักษ์และพัฒนาวัดนิเวศธรรมประวัติ ราชวรวิหาร อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องการอนุรักษ์ และพัฒนาความสำคัญต่างๆของนิเวศธรรมประวัติราชวรวิหาร เพื่อเป็นข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เผยแพร่และส่งเสริมการท่องเที่ยวมายังนิเวศธรรมประวัติราชวรวิหารได้ รวมทั้งสารสนเทศของ นิเวศธรรมประวัติราชวรวิหาร และแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาของนิเวศธรรมประวัติ ราชวรวิหาร

อิทธิวัฒน์ พัดเชื้อ (2557) เรื่อง “การบริหารนิทรรศน์รัตนโกสินทร์เพื่อการเรียนรู้ตลอด ชีวิต” ศึกษาในเรื่องของการบริการของการบริหารนิทรรศน์รัตนโกสินทร์ ซึ่งนิทรรศน์ รัตนโกสินทร์ คือศูนย์การเรียนรู้และแหล่งรวบรวมข้อมูลความรู้ทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ และ วัฒนธรรมของยุครัตนโกสินทร์ที่สมบูรณ์แบบที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย วัตถุประสงค์หลักใน การสร้างนิทรรศน์รัตนโกสินทร์นั้น มุ่งหมายจะให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้แห่งใหม่สำหรับ เยาวชนที่สนใจในเรื่องประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมของกรุงรัตนโกสินทร์โดยเป็นสถานที่ ครอบครัวยุคใหม่และชุมชนใกล้เคียง สามารถเรียนรู้ประวัติของถิ่นฐานที่ตั้งชุมชน ดั้งนั้นเพื่อจะให้นิทรรศน์รัตนโกสินทร์เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนทุกเพศทุกวัย จึงได้ทำการศึกษา เกี่ยวกับการบริหารนิทรรศน์รัตนโกสินทร์ ทั้งทางด้านการบริหารอาคาร การบริหารบุคลากร และการบริหารการให้บริการ ของนิทรรศน์รัตนโกสินทร์

บุญเดิม พันรอบ (2559) เรื่อง “การวิจัยเพื่อศึกษาวัฒนธรรมจีนที่ศาลเจ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศึกษาการวิจัยเพื่อศึกษาวัฒนธรรมจีนที่ศาลเจ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อศึกษาแนวความคิด ความสำคัญของวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีนประเภทสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม ภาษาและวรรณกรรมที่ศาลเจ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสำหรับเป็นแหล่งการเรียนรู้เพื่อการท่องเที่ยวใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือศาลเจ้าจำนวน 51 แห่ง โดยในการบริหารจัดการศาลเจ้านั้นได้นำการบริหารจัดการ แบบพิพิธภัณฑ์มาใช้ เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยวมาก รูปแบบ การปรับตัวการบริหารจัดการเพื่อการท่องเที่ยวจึงเป็นประเด็นสำคัญที่นำศึกษาอย่างยิ่งโดยเฉพาะ การจัดการบริหารแบบพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์คือสถานที่เก็บรวบรวมศิลปวัตถุที่มีค่า ส่วนใหญ่มักอยู่ในชุมชนใหญ่ การจัดแสดงมักจะใช้สารสนเทศแบบทันสมัยเพื่อเป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้เข้าชมให้ มากที่สุด การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ขึ้นอยู่กับสายงานของภาครัฐบาลที่ทำหน้าที่กำกับดูแล ต่อจากนั้นก็เป็นที่หน้าที่ของผู้บริหารสูงสุดทำหน้าที่จัดการพิพิธภัณฑ์ให้อยู่รอดได้ด้วยการวางแผนกลยุทธ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อศึกษาการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานเพื่อการเรียนรู้ กรณีศึกษาพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอก เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการศึกษาและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ ใช้การสัมภาษณ์ร่วมกับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยและนำข้อมูลที่ได้อมาศึกษาผล โดยกำหนดขั้นตอนวิจัยดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์/ สรุปข้อมูล

การศึกษาเอกสารและงานวิจัย

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการประกอบแนวทางการดำเนินงานวิจัยศึกษาการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานเพื่อการเรียนรู้ ณ พิพิธภัณฑสถานชาวบางกอก และนอกจากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัยนี้เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการจัดการพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอก คือเป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจในประวัติของพิพิธภัณฑสถานกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในพื้นที่กรณีศึกษาจำนวน 3 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน การบริหารจัดการ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ

การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถาน จำนวน 120 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบบังเอิญ ระหว่างช่วงเวลาที่ผู้วิจัยลงพื้นที่ เดือนมีนาคม ถึง พฤษภาคม พ.ศ. 2559 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานตลอดจนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานและการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ ศึกษาถึงการประวัติความเป็นมาพิพิธภัณฑชาวมังกรเพื่อนำมาประกอบการสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เข้าชมพิพิธภัณฑชาวมังกรได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับผู้เข้าชมพิพิธภัณฑชาวมังกรเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยกำหนดคำถามเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นลักษณะแบบเลือกตอบ

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ
5. ภูมิลำเนา
6. การเดินทางมาชมพิพิธภัณฑ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลในด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริหารจัดการพิพิธภัณฑชาวมังกรจำนวน 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านอาคารสถานที่
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านจัดการข้อมูล
4. ด้านประชาสัมพันธ์

ลักษณะของเครื่องมือ

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองทั้งหมดลักษณะเนื้อหาแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เพศอายุ

สถานภาพระดับการศึกษาอาชีพแบบสอบถามเป็นลักษณะแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลในด้านความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการพิพิธภัณฑชาวมังกรแบ่งระดับการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50-5.00	หมายถึง	สูงมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50-4.49	หมายถึง	สูง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50-3.49	หมายถึง	พอใช้
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50-2.49	หมายถึง	น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง น้อยที่สุด
(บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 22)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยเอกสารที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ หนังสือด้านการบริการจัดการ การบริหารพิพิธภัณฑ์ บทความ ประวัติพิพิธภัณฑ์ ชาวบางกอก
2. เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่กรณีศึกษา เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและการดำเนินงาน การบริหารด้านต่าง ๆ โดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน
3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม
4. เก็บข้อมูลแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้คือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในเขตพื้นที่กรณีศึกษาซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบบังเอิญจำนวน 120 คน โดยใช้ประมาณการจากจำนวนผู้มาเยี่ยมชมวันละประมาณ 120 คน

การวิเคราะห์/ สรุปข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บได้ใช้โปรแกรม SPSS โดยใช้สถิติเชิงสำรวจ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยความถี่ ร้อยละ เพื่อนำไปใช้ในการนำเสนอข้อมูลแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เสนอเป็นแบบร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลในด้านความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกในการวิเคราะห์แปลผลตามลำดับของปัญหานั้นเสนอเป็น ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้ กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก วัดอุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาประวัติความและ วัดอุประสงค์ในการทำพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกและการบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก 4 ด้าน คือด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านจัดการข้อมูล และด้านประชาสัมพันธ์ โดยขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้อยู่ที่พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก ตั้งอยู่ บ้านเลขที่ 273 ซอยเจริญกรุง 45 ถนนเจริญกรุง เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาในการศึกษาข้อมูลออกดังนี้ เริ่มต้นด้วยการศึกษาประวัติความเป็นมาและสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่นชาวบางกอก ซึ่งเป็นที่ตั้งของ พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก และศึกษาประวัติความเป็นมา มูลเหตุในการจัดตั้งของพิพิธภัณฑ์ ชาวบางกอกทั้งจากตำราและการลงภาคสนามสอบถามกับเจ้าหน้าที่ภายในพิพิธภัณฑ์ จากนั้นจึงได้ ทำการจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจผู้เข้าชมถึงการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านจัดการข้อมูล และด้านประชาสัมพันธ์

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ครั้งนี้ทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ แนวคิดเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์แนวความคิดเกี่ยวกับ แหล่งเรียนรู้ประวัติพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก ซึ่งในส่วนนี้ถือเป็นข้อมูลเสริมที่มีความสำคัญต่อการวิจัยมาก

เมื่อผู้วิจัยได้ทำตามขั้นตอนการวิจัยครบจึงมาถึงการลงพื้นที่สำรวจ โดยใช้การเก็บข้อมูล จากกลุ่มเข้าชมพิพิธภัณฑ์ในช่วงเดือนมีนาคม ถึง พฤษภาคม พ.ศ. 2559 จำนวน 120 ชุด ซึ่งก็ได้รับ กลับมาครบตามจำนวนที่แจกไป ผู้วิจัยจะนำเสนอผลวิเคราะห์ที่ได้ เป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคาร ด้านบุคลากร ด้านจัดการข้อมูล และด้านประชาสัมพันธ์

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกศึกษา 4 ด้าน โดย แยกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน ซึ่งเป็นผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก ช่วงเดือนมีนาคม ถึง พฤษภาคม พ.ศ. 2559 ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ การเดินทางมาพิพิธภัณฑ์ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างด้านเพศ

จากผลการวิเคราะห์พบว่าคนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.5 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 47.5 ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าการเข้าชมพิพิธภัณฑ์นั้นเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายอาจจะเนื่องด้วยว่าความสนใจในด้านของพิพิธภัณฑ์ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและเน้นการศึกษา รายละเอียดเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ซึ่งเพศหญิงอาจจะมีความสนใจในส่วนนี้มากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	57	47.5
หญิง	63	52.5
รวม	120	100

2. กลุ่มตัวอย่างด้านอายุ

จากผลการวิเคราะห์พบว่าคนส่วนใหญ่ตอบแบบสอบถามมีอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็น ร้อยละ 56.6 และอายุ 31 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 43.3 ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ฯ เป็นผู้ที่มียุ่ต่ำกว่า 30 ปี ซึ่งในวัยนี้เป็นวัยของนักเรียน นักศึกษาก็สอดคล้องกับช่วงเวลาและความสนใจ เพราะช่วงเวลาที่เปิดพิพิธภัณฑ์นั้นตรงกับช่วงเวลาทำงานของคนวัยทำงาน แต่ในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา อาจจะสามารถจัดทัศนศึกษาเพื่อการเรียนรู้ ในช่วงเวลานี้จึงส่งผลให้การสำรวจครั้งนี้ ผู้เข้าชมเป็นกลุ่มคนอายุต่ำกว่า 30 ปี

ตารางที่ 4-2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	68	56.6
31 ปี ขึ้นไป	52	43.3
รวม	120	100

3. กลุ่มตัวอย่างด้านระดับการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์พบว่าคนส่วนใหญ่ที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 60 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 40 ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าผู้เข้าชมปริญญาตรีขึ้นไป อาจจะสืบเนื่องจากความสนใจและช่วงเวลาที่สามารถเข้าชมพิพิธภัณฑ์ จึงทำให้ผู้เข้าชมในระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปจึงสามารถมาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ได้ตามเวลาที่เอื้ออำนวย

ตารางที่ 4-3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	48	40
ปริญญาตรีขึ้นไป	72	60
รวม	120	100

4. กลุ่มตัวอย่างด้านภูมิลำเนา

จากผลการวิเคราะห์พบว่าคนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเป็นกรุงเทพฯ และปริมณฑลคิดเป็นร้อยละ 65 และมาจากจังหวัดอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 35 ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าผู้ที่มาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่นั้นเป็นชาวกรุงเทพฯ และปริมณฑล อาจจะเนื่องจากพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกสถานที่ตั้งนั้นอยู่ที่กรุงเทพฯ จึงทำให้ผู้เข้าชมส่วนใหญ่เป็นชาวกรุงเทพฯ

ตารางที่ 4-4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	78	65
จังหวัดอื่น ๆ	42	35
รวม	120	100

5. กลุ่มตัวอย่างด้านอาชีพ

จากผลการวิเคราะห์พบว่าผู้เข้ามามีส่วนใหญ่นักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 55.8 และเป็นผู้มีอาชีพรับราชการ พนักงานบริษัท เจ้าของกิจการ รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 44.2 ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าผู้ที่มีความสนใจเข้าชมพิพิธภัณฑ์นั้นเป็นวัยของนักเรียน นักศึกษา อาจจะเป็นด้วยสาเหตุของการศึกษาหาความรู้เพื่อเติม เกี่ยวข้องกับการการศึกษาและ/ หรือความสนใจส่วนบุคคล ที่สามารถนำไปประกอบการศึกษา/ ค้นคว้าข้อมูล

ตารางที่ 4-5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/ นักศึกษา	67	55.8
รับราชการ/ พนักงานบริษัท/ เจ้าของกิจการ/ รับจ้าง	53	44.2
รวม	120	100

6. กลุ่มตัวอย่างด้านการเดินทางมาพิพิธภัณฑ์

จากผลการวิเคราะห์พบว่าคนส่วนใหญ่เดินทางมายังพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกแบบเป็นกลุ่มคณะคือมากับเพื่อนหรือครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 78.3 และเดินทางมาชมพิพิธภัณฑ์เพียงคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 21.7 ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าผู้ที่สนใจเข้าชมพิพิธภัณฑ์จะนัดหมายกันเป็นหมู่คณะเพื่อมาเข้าชมมากกว่าเข้าเดินทางมาคนเดียว

ตารางที่ 4-6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเดินทางมาพิพิธภัณฑ์

การเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คนเดียว	26	21.7
เพื่อน/ ครอบครัว	94	78.3
รวม	120	100

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกทั้ง 4 ด้าน

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่

เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านอาคาร พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก (1) ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง (2) การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง (3) สภาพอาคารโดยรวม ซึ่งสรุปได้ว่าความสนใจของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ด้านอาคารสถานที่นั้น เป็นเรื่องของความดั้งเดิมในพื้นที่จัดแสดง ผู้เข้าชมอยากเห็นสภาพก่อนที่ยังคงสมบูรณ์ เป็นเอกลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ รองลงมาเป็นการตกแต่งพื้นที่จัดแสดงและ สภาพอาคารโดยรวม ซึ่งทั้ง 3 ข้อ มีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่งเพื่อความดั้งเดิมที่ผู้เข้าชมให้ความสนใจจะไม่น่าเป็นเช่นนั้นถ้าการจัดพื้นที่แสดงไม่เอื้ออำนวยและสภาพอาคารมีความชำรุด ดังนั้นในการบริหารจัดการด้านอาคารนั้นจะเน้นการให้ความสำคัญด้านใดด้านหนึ่งคงไม่ได้เพราะทุกส่วนของอาคารมีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง

ตารางที่ 4-7 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านอาคาร

รายการ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ระยะทางในการเข้าถึง	3.42	0.90	10	ปานกลาง
2. ความสะดวกในการเดินทาง	3.46	0.89	9	ปานกลาง
3. ขนาดของพิพิธภัณฑ์	3.50	0.93	8	สูง
4. ขนาดพื้นที่จัดแสดง	4.03	0.78	5	สูง
5. การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง	4.18	0.94	2	สูง
6. ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง	4.53	0.63	1	สูงมาก
7. ความปลอดภัย	4.03	0.78	6	สูง
8. ความสะอาดเรียบร้อย	4.13	0.84	4	สูง

ตารางที่ 4-7 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑชาวมางกอกด้านอาคาร (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
9. ป้ายบอกทาง	3.88	0.87	7	ปานกลาง
10. สภาพอาคารโดยรวม	4.14	0.80	3	สูง
เฉลี่ย	3.93	0.84		สูง

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการด้านบุคลากร

เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑชาวมางกอกด้านบุคลากรพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑฯให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความรู้ความสามารถในการให้บริการ ความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร และความสามารถการตอบคำถาม ซึ่งวิเคราะห์สิ่ง que ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑฯให้ ความสนใจนั้นเป็นด้านของข้อมูลต่างที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑฯ บุคลากรที่อยู่ภายในพิพิธภัณฑฯต้องสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้อง หรือสื่อสารให้ผู้เข้าชมเข้าใจสถานที่จัดแสดงส่วนต่าง ๆ และวัตถุประสงค์ของการจัดแสดงได้คั้งนั้นในการบริหารจัดการด้านบุคลากรจึงควรมุ่งเน้นในด้าน ข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ให้ครบถ้วนและถูกต้อง

ตารางที่ 4-8 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑชาวมางกอกด้านบุคลากร

รายการ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ความเหมาะสมในการแต่งกาย	3.60	0.84	5	สูง
2. ความพร้อมในการให้บริการ	3.55	0.85	6	สูง
3. ความรู้ความสามารถในการให้บริการ	4.07	0.84	1	สูง
4. การกำหนดภาระหน้าที่	3.43	0.84	9	ปานกลาง
5. ลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่	3.39	0.83	10	ปานกลาง
6. ความรอบรู้ ในเนื้อหาของบุคลากร	3.87	0.81	2	สูง
7. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	3.78	0.84	4	สูง
8. ความสามารถการตอบคำถาม	3.87	0.82	3	สูง
9. การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของเนื้อหา	3.49	0.91	7	ปานกลาง
10. จำนวนบุคลากร	3.48	0.79	8	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.65	0.84		สูง

3. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการด้านการจัดการข้อมูล

เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านการจัดการข้อมูลพบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เป็นแหล่งเรียนรู้ค้นคว้าข้อมูลทาง ศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น และเนื้อหาการจัดนิทรรศการหลากหลาย ซึ่งสรุปได้ ว่าผู้เข้าชมให้ความสนใจด้านการจัดการข้อมูลในส่วนของความเป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูล ทั้งข้อมูล ด้านศิลป วัฒนธรรม ข้อมูลท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ทางพิพิธภัณฑ์ควรจัดการระบบข้อมูลให้ดีขึ้น ประสิทธิภาพเพราะเมื่อผู้เข้าชมมารับข้อมูลเหล่านี้ไป หากผู้เข้าชมไม่ได้รับความสะดวกและ อาจส่งผลให้ข้อมูลคลาดเคลื่อน รวมไปถึงข้อมูลที่จะระบุในการสื่อสารอื่น ๆ ได้รับผลกระทบ ไปด้วย

ตารางที่ 4-9 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านจัดการข้อมูล

รายการ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ความเหมาะสมของเนื้อหา	3.93	0.85	5	สูง
2. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา	3.85	0.93	6	สูง
3. ความต่อเนื่องของเนื้อหา	4.00	0.86	4	สูง
4. ความเข้าใจในเนื้อหา	3.84	0.86	7	สูง
5. ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้	3.38	0.90	10	ปานกลาง
6. เอกสารประกอบการเข้าชม	3.58	0.86	9	สูง
7. ป้ายบริการข้อมูล	3.78	0.96	8	สูง
8. เนื้อหาการจัดนิทรรศการหลากหลาย	4.13	0.84	3	สูง
9. เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น	4.17	0.84	2	สูง
10. เป็นแหล่งเรียนรู้ค้นคว้าข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม	4.20	0.84	1	สูง
เฉลี่ย	3.89	0.87		สูง

4. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการด้านประชาสัมพันธ์

เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เอกสารเพียงพอให้บริการ ข้อมูลที่น่าสนใจ ถูกต้อง/ ครบถ้วน และแผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอนอ่านแล้วเข้าใจง่าย ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า

ผู้ที่มาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสนใจกับเอกสารที่ทางพิพิธภัณฑ์จัดเตรียมให้หากเอกสารไม่เพียงพออาจทำให้ผู้เข้าชมเห็นว่าพิพิธภัณฑ์ไม่การเต็มความพร้อม และรองลงมาคือความถูกต้องในเนื้อหา และการจัดแสดงเนื้อหาต้องมีความน่าสนใจและดึงดูดให้ผู้เข้าชมเกิดความสนใจ แม้จะเพียงคู่มือเอกสารประชาสัมพันธ์การทำให้เกิดการสนใจและอยากเข้าชมพิพิธภัณฑ์

ตารางที่ 4-10 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านประชาสัมพันธ์

รายการ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ช่องทางการประชาสัมพันธ์หลากหลาย	3.46	0.88	10	ปานกลาง
2. การประชาสัมพันธ์ในโซเชียลเน็ตเวิร์ค	3.49	0.94	9	ปานกลาง
3. ช่องทางการประชาสัมพันธ์เหมาะสม	3.68	0.89	4	สูง
4. ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์น่าสนใจ	3.59	0.79	8	สูง
5. แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอนอ่านแล้วเข้าใจง่าย	3.89	0.85	3	สูง
6. ข้อมูลที่นำเสนอถูกต้อง/ ครบถ้วน	3.98	0.84	2	สูง
7. เอกสารเพียงพอให้บริการ	4.28	0.77	1	สูง
8. เรื่องที่ประชาสัมพันธ์สอดคล้องกับช่วงเวลา	3.64	0.81	6	สูง
9. ความทันสมัยของข่าวสาร	3.56	0.89	7	สูง
10. ความน่าสนใจของสื่อประชาสัมพันธ์	3.66	0.93	5	สูง
เฉลี่ย	3.72	0.86		สูง

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก โดยศึกษา 4 ด้าน โดยแยกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านอาคาร จำแนกตามเพศ จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านอาคารจำแนกตามเพศ พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เพศชายให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง ความสะอาดเรียบร้อย และสภาพอาคารโดยรวม ในส่วนของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เพศหญิง ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง และสภาพอาคารโดยรวม ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงนั้นต่างให้ความสนใจในเรื่องของความดั้งเดิมของสถานที่จัดแสดง

ก็สืบเนื่องจากพิพิธภัณฑชาวมังกรกอนันต์บ้านพักอาศัยในช่วงหลายสิบปีก่อนและนำมาจัดเป็นพิพิธภัณฑผู้เข้าชมก็จึงอยากมาชมความดั้งเดิมของสถานที่ ในส่วนของ 3 อันดับท้าย เพศชาย คือ ขนาดของพิพิธภัณฑ ความสะดวกในการเดินทาง และระยะทางในการเข้าถึง เพศหญิงคือ ความสะดวกในการเดินทาง ระยะทางในการเข้าถึง และขนาดของพิพิธภัณฑ ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า ทั้ง 3 อันดับของทั้งเพศชายและเพศหญิงเป็นเรื่องเดียวกัน ต่างกันเพียงลำดับ เพศชายจะให้ความสนใจในด้านของระยะทางในการเข้าถึงเป็นอันดับสุดท้ายในขณะที่เพศหญิงไม่ได้มองในเรื่องของขนาดพิพิธภัณฑ

ตารางที่ 4-11 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑด้านอาคาร จำแนกตามเพศ

รายการ	ชาย (n=57)				หญิง (n=63)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ระยะทางในการเข้าถึง	3.44	0.82	10	ปานกลาง	3.40	0.98	9	ปานกลาง
2. ความสะดวกในการเดินทาง	3.51	0.93	9	ปานกลาง	3.46	0.89	8	ปานกลาง
3. ขนาดของพิพิธภัณฑ	3.72	0.96	8	สูง	3.30	0.85	10	สูง
4. ขนาดพื้นที่จัดแสดง	4.04	0.73	4	สูง	4.03	0.82	6	สูง
5. การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง	3.91	1.01	6	สูง	4.43	0.82	2	สูง
6. ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง	4.56	0.60	1	สูง	4.49	0.67	1	สูง
7. ความปลอดภัย	3.98	0.83	5	สูง	4.06	0.74	5	สูง
8. ความสะอาดเรียบร้อย	4.16	0.86	2	สูง	4.10	0.82	4	สูง
9. ป้ายบอกทาง	3.74	0.77	7	ปานกลาง	4.00	0.93	7	ปานกลาง
10. สภาพอาคารโดยรวม	4.04	0.89	3	สูง	4.24	0.71	3	สูง
เฉลี่ย	3.91	0.84		สูง	3.95	0.82		สูง

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑด้านอาคาร จำแนกตามอายุ

จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑชาวมังกรกอนันต์จำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑชาวมังกรกอนันต์ด้านอาคารจำแนกตามอายุ พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑฯ ในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง ขนาดพื้นที่จัดแสดง และการตกแต่งพื้นที่จัดแสดง และในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปี ขึ้นไป ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง สภาพอาคารโดยรวม และความปลอดภัย ซึ่งสรุปได้ว่า

ผู้เข้าชมทั้ง 2 ช่วงอายุ ให้ความสนใจกับความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดงเป็นอันดับ 1 รองลงมาช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ให้ความสนใจด้านขนาดพื้นที่จัดแสดง แต่ช่วงอายุ 30 ปีขึ้นไปนั้นให้ความสนใจด้านสภาพอาคารโดยรวม ซึ่งอาจวิเคราะห์ว่าในวัยต่ำกว่า 30 ปี เป็นวัยเด็กอยู่ซึ่งหากขนาดของพิพิธภัณฑ์มีจำกัดอาจเกิดความเบื่อในการเดินชม ทางตรงกันข้ามช่วงวัย 30 ปีขึ้นไปนั้นจะให้ความสนใจสภาพอาคาร ในส่วนของ 3 อันดับท้าย ในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ได้แก่ ป้ายบอกทาง ระยะเวลาในการเข้าถึง และความสะดวกในการเดินทางและในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปีขึ้นไป ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทาง ขนาดของพิพิธภัณฑ์ และระยะเวลาในการเข้าถึง ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า ระยะเวลาในการเข้าถึงและความสะดวกในการเดินทางนั้นทั้ง 2 ช่วงอายุ ให้ความสนใจน้อยที่สุดอายุจะสืบเนื่องจากการเดินทางมาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ข้างบางกอกนั้นแม้ระยะเวลาการเข้าถึงจำเป็นต้องเดินแต่ก็สามารถเห็นวิถีชีวิตของชุมชนในปัจจุบันก่อนจะเข้าไปสู่พิพิธภัณฑ์ที่มีการนำเสนอถึงความเป็นมาของชุมชน ซึ่งทำให้เห็นถึงความแตกต่างในช่วงเวลาของแหล่งชุมชน

ตารางที่ 4-12 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านอาคาร จำแนกตามอายุ

รายการ	ต่ำกว่า 30 ปี (n=68)				30 ปี ขึ้นไป (n=52)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ระยะเวลาในการเข้าถึง	3.69	0.78	9	สูง	3.06	0.94	10	ปานกลาง
2. ความสะดวกในการเดินทาง	3.57	0.85	10	สูง	3.31	0.92	8	ปานกลาง
3. ขนาดของพิพิธภัณฑ์	3.76	0.88	7	สูง	3.15	0.87	9	สูง
4. ขนาดพื้นที่จัดแสดง	4.16	0.75	2	สูง	3.87	0.79	7	สูง
5. การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง	4.13	0.99	3	สูง	4.25	0.88	4	สูง
6. ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง	4.59	0.63	1	สูงมาก	4.44	0.64	1	สูง
7. ความปลอดภัย	3.84	0.80	6	สูง	4.27	0.69	3	สูง
8. ความสะอาดเรียบร้อย	4.13	0.84	4	สูง	4.12	0.83	5	สูง
9. ป้ายบอกทาง	3.72	0.80	8	สูง	4.02	0.91	6	ปานกลาง
10. สภาพอาคารโดยรวม	3.94	0.83	5	สูง	4.40	0.69	2	สูง
เฉลี่ย	3.95	0.81		สูง	3.89	0.82		สูง

3. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านอาคาร จำแนกตามการศึกษา จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านอาคารจำแนกตามการศึกษา พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ในช่วง

การศึกษาพบว่าปริญญาตรี ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ขนาดของพิพิธภัณฑสถาน ความปลอดภัย และระยะทางในการเข้าถึง และในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปีขึ้นไป ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ ขนาดพื้นที่จัดแสดง ความสะอาดเรียบร้อยจัดแสดง และความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าทั้ง 2 ระดับการศึกษา ให้ความสนใจในด้านของขนาดพิพิธภัณฑสถานเหมือนกันอาจจะสืบเนื่องจากทั้ง 2 ระดับการศึกษา มองว่าขนาดของพิพิธภัณฑสถานควรมีความเหมาะสมใจการจัดแสดงเพราะหากขนาดเล็กไปการเดินทางใช้เวลาไม่มากผู้เข้าชมอาจจะรู้สึกเหมือนไม่ได้รับข้อมูลที่ควรแต่หากอาคารมีขนาดใหญ่เกินไปการเดินทางในพื้นที่กว้าง ๆ ก็อาจจะทำให้เกิดความอ่อนล้าและเหนื่อยในการเดินทาง ส่วน 3 อันดับท้าย จากแบบสำรวจในช่วงการศึกษาพบว่าปริญญาตรี คือ ความสะดวกในการเดินทาง สภาพอาคาร โดยรวม และการตกแต่งพื้นที่จัดแสดง ในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปีขึ้นไป คือ ระยะทางในการเข้าถึง การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง และการตกแต่งพื้นที่จัดแสดง

ตารางที่ 4-13 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานด้านอาคาร ตามการศึกษา

รายการ	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n =52)				ปริญญาตรีขึ้นไป (n =48)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ระยะทางในการเข้าถึง	3.85	0.93	3	ปานกลาง	3.27	0.56	8	ปานกลาง
2. ความสะดวกในการเดินทาง	3.63	0.83	8	ปานกลาง	3.44	0.87	5	ปานกลาง
3. ขนาดของพิพิธภัณฑสถาน	3.93	0.82	1	สูง	4.25	0.84	1	สูง
4. ขนาดพื้นที่จัดแสดง	3.69	0.85	6	สูง	3.10	0.69	10	สูง
5. การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง	3.59	0.85	10	สูง	3.13	0.74	9	สูง
6. ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง	3.84	0.82	4	สูง	3.90	0.80	3	สูง
7. ความปลอดภัย	3.91	0.79	2	สูง	3.67	0.87	4	สูง
8. ความสะอาดเรียบร้อย	3.82	0.79	5	สูง	3.92	0.86	2	สูง
9. ป้ายบอกทาง	3.65	1.02	7	ปานกลาง	3.29	0.70	7	ปานกลาง
10. สภาพอาคารโดยรวม	3.62	0.85	9	สูง	3.31	0.67	6	สูง
เฉลี่ย	3.91	0.84		สูง	3.59	0.82		สูง

4. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานด้านอาคาร จำแนกตามภูมิฐานะ จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกด้านอาคารจำแนกตามภูมิฐานะ พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานในมีภูมิฐานะ

กรุงเทพฯ/ ปริมาณทำให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง ความสะอาดเรียบร้อย และการตกแต่งพื้นที่จัดแสดง และในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง สภาพอาคารโดยรวม และการตกแต่งพื้นที่จัดแสดง ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า อันดับที่ได้รับความสนใจคือ ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง นั้นแสดงให้เห็นว่าไม่ว่าผู้เข้าชมจะเป็นชาวกรุงเทพฯเองหรือชาวต่างจังหวัดก็อยากเป็นความดั้งเดิมของอาคารที่สร้างเมื่อ 70 ปีก่อน และยังเห็นตรงกันในด้านการตกแต่งพื้นที่จัดแสดง ผู้วิจัยคาดว่า การที่ผู้เข้าชมให้ความสนใจการตกแต่งพื้นที่จัดแสดงนั้นอยากให้เกิดความดั้งเดิมของพื้นที่และอาคารไว้เพื่อให้สอดคล้องกับผลวิเคราะห์ในข้อ 1 คือความดั้งเดิมของอาคารในส่วน 3 อันดับท้าย พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑที่มีภูมิลำเนากรุงเทพฯ/ ปริมาณ ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทาง ขนาดของพิพิธภัณฑ และระยะทางในการเข้าถึง และในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด ได้แก่ ขนาดของพิพิธภัณฑ ระยะทางในการเข้าถึง ความสะดวกในการเดินทาง ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าทั้ง 3 อันดับ จากทั้ง 2 กลุ่ม นั้น คำตอบเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ โดยที่กลุ่มประชากรจาก กรุงเทพฯให้ความสนใจด้าน ระยะทางในการเข้าถึงเป็นอันดับสุดท้าย อาจจะเนื่องด้วยชาวกรุงเทพฯรู้เส้นทางในการเดินทางในกรุงเทพฯ อยู่ ดังนั้นเรื่องระยะทางแต่ในส่วนของกลุ่มผู้เข้าชมจากต่างจังหวัดนั้นให้ความสนใจด้านความสะดวกในการเดินทางเป็นอันดับท้าย

ตารางที่ 4-14 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑด้านอาคาร ภูมิลำเนา

รายการ	กรุงเทพฯ/ ปริมาณ (n =72)				ต่างจังหวัด (n =48)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ระยะทางในการเข้าถึง	3.47	0.93	10	ปานกลาง	3.33	0.86	9	ปานกลาง
2. ความสะดวกในการเดินทาง	3.71	0.96	8	สูง	3.08	0.61	10	ปานกลาง
3. ขนาดของพิพิธภัณฑ	3.58	0.88	9	สูง	3.38	0.98	8	สูง
4. ขนาดพื้นที่จัดแสดง	4.11	0.78	5	สูง	3.92	0.77	6	สูง
5. การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง	4.26	0.84	3	สูง	4.13	0.98	3	สูง
6. ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง	4.43	0.71	1	สูง	4.67	0.48	1	สูงมาก
7. ความปลอดภัย	4.08	0.82	6	สูง	3.94	0.73	5	สูง
8. ความสะอาดเรียบร้อย	4.29	0.78	2	สูง	3.88	0.87	7	สูง
9. ป้ายบอกทาง	3.81	0.85	7	สูง	3.98	0.89	4	สูง
10. สภาพอาคารโดยรวม	4.13	0.84	4	สูง	4.17	0.75	2	สูง
เฉลี่ย	3.99	0.84		สูง	3.85	0.79		สูง

5. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านอาคาร จำแนกตามอาชีพ

จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านอาคารจำแนกตามอาชีพพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ในวัยเรียนคือนักเรียน นักศึกษา ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง สภาพอาคารโดยรวม และการตกแต่งพื้นที่จัดแสดง และในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ในวัยทำงาน รัฐบาล พนักงาน ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง ความสะอาดเรียบร้อย การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าทั้ง 2 กลุ่ม ประชากรนั้นให้ความสำคัญในด้านความดั้งเดิมของสถานที่จัดแสดง และการตกแต่งพื้นที่จัดแสดง ซึ่งทั้ง 2 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กันผู้เข้าชมอาจจะไม่รู้สึกลงถึงบรรยากาศและการนำเสนอตามที่พิพิธภัณฑ์จัดแสดงเอาไว้ ในส่วนของอันดับท้ายนั้นพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ในวัยเรียนคือนักเรียน นักศึกษา เลือกว่าคือ ขนาดของพิพิธภัณฑ์ ความสะดวกในการเดินทาง และระยะทางในการเข้าถึงและในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ในวัยทำงาน รัฐบาล พนักงาน เลือกคือระยะทางในการเข้าถึง ขนาดของพิพิธภัณฑ์ และความสะดวกในการเดินทาง

ตารางที่ 4-15 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านอาคาร จำแนกตามอาชีพ

รายการ	นักเรียน นักศึกษา (n =67)				รัฐบาล พนักงาน (n =53)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ระยะทางในการเข้าถึง	3.30	0.95	10	ปานกลาง	3.51	0.86	8	สูง
2. ความสะดวกในการเดินทาง	3.83	0.83	9	สูง	3.16	0.83	10	ปานกลาง
3. ขนาดของพิพิธภัณฑ์	3.86	0.87	8	สูง	3.23	0.88	9	สูง
4. ขนาดพื้นที่จัดแสดง	3.92	0.78	5	สูง	4.12	0.77	4	สูง
5. การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง	4.15	0.92	3	สูง	4.21	0.97	3	สูง
6. ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง	4.45	0.61	1	สูง	4.58	0.65	1	สูง
7. ความปลอดภัย	3.92	0.78	6	สูง	4.10	0.78	6	สูง
8. ความสะอาดเรียบร้อย	3.96	0.78	4	สูง	4.25	0.86	2	สูง
9. ป้ายบอกทาง	3.89	0.81	7	สูง	3.65	0.84	7	สูง
10. สภาพอาคารโดยรวม	4.19	0.81	2	สูง	4.10	0.80	5	สูง
เฉลี่ย	3.95	0.81		สูง	3.89	0.82		สูง

6. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านอาคาร จำแนกตามการเดินทางมาพิพิธภัณฑ์

จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านอาคารจำแนกตามการเดินทางมาพิพิธภัณฑ์พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่เดินทางมาคนเดียว ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง และความสะอาดเรียบร้อย และในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มาเป็นหมู่คณะ เช่น มากับเพื่อน ครอบครัว ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง และสภาพอาคาร โดยรวม ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า ทั้ง 2 กลุ่มประชากรนั้นให้ความสนใจด้านความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดงและการตกแต่งพื้นที่จัดแสดง เหมือนกัน และในส่วนของ 3 อันดับที่ได้รับคามสนใจน้อยคือ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่เดินทางมาคนเดียว สภาพอาคารโดยรวม ป้ายบอกทาง และขนาดพื้นที่จัดแสดงในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มาเป็นหมู่คณะ เช่น มากับเพื่อน ครอบครัว คือขนาดของพิพิธภัณฑ์ ความสะดวกในการเดินทาง และระยะทางในการเข้าถึง

ตารางที่ 4-16 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านอาคาร จำแนกตามการเดินทางมาพิพิธภัณฑ์

รายการ	คนเดียว (n =26)				เพื่อน ครอบครัว (n =94)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ระยะทางในการเข้าถึง	4.04	0.92	6	ปานกลาง	3.24	0.83	10	ปานกลาง
2. ความสะดวกในการเดินทาง	4.08	0.80	5	ปานกลาง	3.29	0.84	9	ปานกลาง
3. ขนาดของพิพิธภัณฑ์	4.12	0.86	4	สูง	3.33	0.87	8	สูง
4. ขนาดพื้นที่จัดแสดง	3.73	0.83	10	สูง	4.12	0.75	5	สูง
5. การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง	4.15	0.88	2	สูง	4.19	0.96	2	สูง
6. ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง	4.58	0.64	1	สูง	4.51	0.63	1	สูง
7. ความปลอดภัย	4.00	0.75	7	สูง	4.03	0.80	6	สูง
8. ความสะอาดเรียบร้อย	4.15	0.61	3	สูง	4.12	0.89	4	สูง
9. ป้ายบอกทาง	3.81	0.80	9	ปานกลาง	3.89	0.89	7	ปานกลาง
10. สภาพอาคารโดยรวม	4.00	0.85	8	สูง	4.18	0.79	3	สูง
เฉลี่ย	4.07	0.79		สูง	3.89	0.82		สูง

7. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานด้านบุคลากร จำแนกตามเพศ จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกด้านบุคลากรจำแนกตามเพศ พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานเพศชายให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือความรู้ความสามารถในการให้บริการ ความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ในส่วนของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานหญิงให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความรู้ความสามารถในการให้บริการ ความสามารถการตอบคำถาม และความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความสนใจในด้าน ความรู้ความสามารถในการให้บริการของบุคลากรมาเป็นอันดับหนึ่งเหมือนกัน นั่นก็อาจเป็นเพราะทั้งเพศชายและเพศหญิงเห็นว่าบุคลากรของพิพิธภัณฑสถานควรมีความรู้ความสามารถ รองลงมาคือความรอบรู้และการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เข้าชมในส่วนของ 3 อันดับท้าย คือ เพศชาย ได้แก่ ความพร้อมในการให้บริการ จำนวนบุคลากร และการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของเนื้อหา เพศหญิง ได้แก่ จำนวนบุคลากร การกำหนดภาระหน้าที่ และลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่ จากแบบสำรวจจะพบว่าการเลือกของทั้ง 2 เพศ จะต่างกันโดยเพศชายไม่ได้ให้ความสนใจกับการบริการและแรงกระตุ้นจากบุคลากรของพิพิธภัณฑสถาน ในส่วนของเพศหญิงไม่ได้ให้ความสนใจการกำหนดหน้าที่กับลักษณะของบุคลากร แต่ก็ใช่ว่าการบริหารจัดการในส่วนนี้จะไม่สำคัญหรือละลายเพราะทุกส่วนนั้นมีความเกี่ยวข้องกันในการดำเนินงาน

ตารางที่ 4-17 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานด้านบุคลากร จำแนกตามเพศ

รายการ	ชาย (n =57)				หญิง (n =63)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ความเหมาะสมในการแต่งกาย	3.67	0.81	7	สูง	3.54	0.88	5	สูง
2. ความพร้อมในการให้บริการ	3.65	0.81	8	สูง	3.46	0.88	7	ปานกลาง
3. ความรู้ความสามารถในการให้บริการ	4.00	0.82	1	สูง	4.13	0.85	1	สูง
4. การกำหนดภาระหน้าที่	3.81	0.88	4	สูง	3.10	0.64	9	ปานกลาง
5. ลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่	3.75	0.93	6	สูง	3.06	0.56	10	ปานกลาง
6. ความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร	3.91	0.87	2	สูง	3.83	0.75	3	สูง
7. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	3.82	0.85	3	สูง	3.76	0.83	4	สูง

ตารางที่ 4-17 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานด้านบุคลากร จำแนกตามเพศ (ต่อ)

รายการ	ชาย (n =57)				หญิง (n =63)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
8. ความสามารถการตอบคำถาม	3.79	0.77	5	สูง	3.94	0.86	2	สูง
9. การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของเนื้อหา	3.49	0.93	10	ปานกลาง	3.49	0.90	6	ปานกลาง
10. จำนวนบุคลากร	3.61	0.84	9	สูง	3.37	0.73	8	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.75	0.85		สูง	3.57	0.79		สูง

8. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานด้านบุคลากร จำแนกตามอายุ

จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกด้านบุคลากรจำแนกตามอายุ พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ ความรู้ความสามารถในการให้บริการ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และความเหมาะสมในการแต่งกาย และในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปี ขึ้นไป ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ ความรู้ความสามารถในการให้บริการ ความสามารถการตอบคำถาม และความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า ทั้ง 2 กลุ่มประชากรนั้น ให้ความสนใจด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรเป็นอันดับหนึ่งเหมือนกันอาจจะเป็นเนื่องจากการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานผู้เข้าชมก็ย่อมต้องการได้รับการบริการที่ดี เมื่อเป็นสถานที่เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้บุคลากรที่ให้บริการก็ต้องมีความรู้ความสามารถที่ดีทั้งด้านการถ่ายทอดข้อมูล การสื่อสาร ความรอบรู้ ที่ต้องมีความคู่กันไปในส่วนของ 3 อันดับท้าย คือเข้าชมพิพิธภัณฑสถานในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ให้ 3 อันดับท้าย คือความพร้อมในการให้บริการ จำนวนบุคลากร และลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่เข้าชมพิพิธภัณฑสถาน ในช่วงอายุ 30 ปี ขึ้นไป ให้ 3 อันดับท้าย คือ ความเหมาะสมในการแต่งกาย ลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่ และการกำหนดภาระหน้าที่

ตารางที่ 4-18 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานด้านบุคลากร จำแนกตามอายุ

รายการ	ต่ำกว่า 30 ปี (n =26)				30 ปี ขึ้นไป (n =94)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ความเหมาะสมในการแต่งกาย	3.85	0.93	3	ปานกลาง	3.27	0.56	8	ปานกลาง
2. ความพร้อมในการให้บริการ	3.63	0.83	8	ปานกลาง	3.44	0.87	5	ปานกลาง
3. ความรู้ความสามารถในการให้บริการ	3.93	0.82	1	สูง	4.25	0.84	1	สูง
4. การกำหนดภาระหน้าที่	3.69	0.85	6	สูง	3.10	0.69	10	สูง
5. ลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่	3.59	0.85	10	สูง	3.13	0.74	9	สูง
6. ความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร	3.84	0.82	4	สูง	3.90	0.80	3	สูง
7. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	3.91	0.79	2	สูง	3.67	0.87	4	สูง
8. ความสามารถการตอบคำถาม	3.82	0.79	5	สูง	3.92	0.86	2	สูง
9. การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของเนื้อหา	3.65	1.02	7	ปานกลาง	3.29	0.70	7	ปานกลาง
10. จำนวนบุคลากรเฉลี่ย	3.62	0.85	9	สูง	3.31	0.67	6	สูง
	3.73	0.85		สูง	3.55	0.77		สูง

9. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานด้านบุคลากร จำแนกตามการศึกษา จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกด้านบุคลากรจำแนกตามการศึกษา พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานในช่วงการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ ความรู้ความสามารถในการให้บริการ ความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปี ขึ้นไป ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ ความรู้ความสามารถในการให้บริการ ความสามารถในการตอบคำถาม และความเหมาะสมในการแต่งกาย ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มประชากรทั้ง 2 กลุ่มให้ความสนใจในด้านความรู้ความสามารถในการให้บริการของบุคลากรมาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมานั้นจะแตกต่างกันออกไปและในส่วนของ 3 อันดับท้ายคือพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานในช่วงการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีให้ 3 อันดับท้าย คือ ความพร้อมในการให้บริการ ลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่ และความเหมาะสมในการแต่งกาย และในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปี ขึ้นไป การกำหนด

ภาระหน้าที่ ลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่ ลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่ และการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของเนื้อหา

ตารางที่ 4-19 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านบุคลากร จำแนกตามการศึกษา

รายการ	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n=48)				ปริญญาตรีขึ้นไป (n=72)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ความเหมาะสมในการแต่งกาย	3.27	0.61	10	ปานกลาง	3.82	0.91	3	สูง
2. ความพร้อมในการให้บริการ	3.52	0.82	8	สูง	3.57	0.87	6	สูง
3. ความรู้ความสามารถในการให้บริการ	4.06	0.84	1	สูง	4.07	0.84	1	สูง
4. การกำหนดภาระหน้าที่	3.65	0.93	6	สูง	3.29	0.74	9	ปานกลาง
5. ลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่	3.35	0.70	9	ปานกลาง	3.42	0.92	8	ปานกลาง
6. ความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร	3.98	0.89	2	สูง	3.79	0.75	4	สูง
7. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	3.90	0.83	3	สูง	3.73	0.84	5	สูง
8. ความสามารถการตอบคำถาม	3.88	0.76	4	สูง	3.86	0.86	2	สูง
9. การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของเนื้อหา	3.81	0.87	5	สูง	3.28	0.88	10	ปานกลาง
10. จำนวนบุคลากร	3.58	0.79	7	สูง	3.42	0.78	7	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.70	0.80		สูง	3.62	0.84		สูง

10. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านบุคลากร จำแนกตามภูมิภาค จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านบุคลากรจำแนกตามภูมิภาค พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ในภูมิภาค กรุงเทพฯ/ ปริมณฑลให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ ความรู้ความสามารถในการให้บริการ การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของเนื้อหา และความสามารถการตอบคำถาม และในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ ความรู้ความสามารถในการให้บริการ ความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร และความสามารถการตอบคำถาม ในส่วนของ 3 อันดับท้าย พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ในภูมิภาค กรุงเทพฯ/ ปริมณฑลให้ 3 อันดับท้าย คือ

การกำหนดภาระหน้าที่ ลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่ และความพร้อมในการให้บริการ และ
 ในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด ให้ 3 อันดับท้าย คือการกระตุ้นให้เห็น
 ความสำคัญของเนื้อหา ลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่ และการกำหนดภาระหน้าที่

ตารางที่ 4-20 ค่าเฉลี่ยผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านบุคลากร จำแนกตาม
 ภูมิลำเนา

รายการ	กรุงเทพฯ/ ปริมณฑล (n =72)				ต่างจังหวัด (n =48)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ความเหมาะสมในการแต่งกาย	3.68	0.85	5	ปานกลาง	3.48	0.82	6	สูง
2. ความพร้อมในการให้บริการ	3.56	0.84	8	สูง	3.54	0.87	5	สูง
3. ความรู้ความสามารถใน การให้บริการ	3.96	0.88	1	สูง	4.23	0.75	1	สูง
4. การกำหนดภาระหน้าที่	3.44	0.90	10	สูง	3.42	0.74	8	ปานกลาง
5. ลักษณะการบรรยายของ เจ้าหน้าที่	3.47	0.65	9	ปานกลาง	3.27	1.05	9	ปานกลาง
6. ความรอบรู้ ในเนื้อหาของ บุคลากร	3.67	0.86	6	สูง	4.17	0.63	2	สูง
7. ความสามารถในการถ่ายทอด ความรู้	3.75	0.87	4	สูง	3.82	0.81	4	สูง
8. ความสามารถการตอบคำถาม	3.81	0.83	3	สูง	3.96	0.80	3	สูง
9. การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญ ของเนื้อหา	3.86	0.89	2	สูง	2.94	0.60	10	ปานกลาง
10. จำนวนบุคลากร	3.58	0.79	7	สูง	3.42	0.78	7	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.68	0.84		สูง	3.62	0.79		สูง

11. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านบุคลากร จำแนกตามอาชีพ
 จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการ
 ในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านบุคลากรจำแนกตามอาชีพพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ในวัยเรียนคือ
 นักเรียน นักศึกษา ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือความรู้ความสามารถในการให้บริการ
 ความเหมาะสมในการแต่งกาย และความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากรและในส่วนผู้เข้าชม
 พิพิธภัณฑ์ฯ ที่อยู่ในวัยทำงานรับราชการ พนักงาน ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือความสามารถ

การตอบคำถาม ความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าทั้ง 2 กลุ่ม ประชากรนั้นให้ความสนใจในด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรและ ความรอบรู้ด้านเนื้อหาของบุคลากรเป็นอันดับต้น ๆ ในส่วนของ 3 อันดับท้าย พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ในวัยเรียนคือนักเรียน นักศึกษาให้ 3 อันดับท้ายคือการกำหนดภาระหน้าที่ การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของเนื้อหา และลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่และในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ในวัยทำงานรับราชการ พนักงาน 3 อันดับท้ายคือความรู้ความสามารถในการให้บริการ ความเหมาะสมในการแต่งกาย และลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่

ตารางที่ 4-21 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านบุคลากร จำแนกตามอาชีพ

รายการ	นักเรียน/ นักศึกษา (n=67)				รับราชการ พนักงาน (n=53)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ความเหมาะสมในการแต่งกาย	3.94	0.86	2	สูง	3.33	0.73	10	ปานกลาง
2. ความพร้อมในการให้บริการ	3.75	0.92	5	สูง	3.39	0.76	8	ปานกลาง
3. ความรู้ความสามารถในการให้บริการ	4.15	0.84	1	สูง	4.00	0.83	1	สูง
4. การกำหนดภาระหน้าที่	3.40	0.77	10	สูง	3.46	0.89	6	ปานกลาง
5. ลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่	3.45	0.70	8	ปานกลาง	3.34	0.93	9	ปานกลาง
6. ความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร	3.87	0.79	3	สูง	3.87	0.83	3	สูง
7. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	3.72	0.82	6	สูง	3.82	0.85	4	สูง
8. ความสามารถการตอบคำถาม	3.77	0.80	4	สูง	3.94	0.83	2	สูง
9. การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของเนื้อหา	3.43	0.93	9	ปานกลาง	3.54	0.89	5	สูง
10. จำนวนบุคลากร	3.55	0.82	7	สูง	3.43	0.76	7	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.70	0.83		สูง	3.61	0.83		สูง

12. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านบุคลากร จำแนกตามการเดินทางมาพิพิธภัณฑ์

จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านบุคลากรจำแนกตามการเดินทางมาพิพิธภัณฑ์พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่เดินทางมาคนเดียว ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือความรู้ความสามารถในการให้บริการ ความเหมาะสมในการแต่งกาย และความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร และในส่วนตัวเข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มาเป็นหมู่คณะเช่นมากับเพื่อน ครอบครัว ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือความรู้ความสามารถในการให้บริการ ความสามารถการตอบคำถาม และความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากรในส่วนของ 3 อันดับท้าย พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่เดินทางมาคนเดียว ให้ 3 อันดับท้าย ได้แก่ ความเหมาะสมในการแต่งกาย การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของเนื้อหา และลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่และในส่วนตัวเข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มาเป็นหมู่คณะเช่นมากับเพื่อน ครอบครัว ให้ 3 อันดับท้าย ได้แก่ ความเหมาะสมในการแต่งกาย ลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่ และความพร้อมในการให้บริการ

ตารางที่ 4-22 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านบุคลากร จำแนกตามการเดินทางมาพิพิธภัณฑ์

รายการ	นักเรียน/ นักศึกษา (n =53)				รับราชการ พนักงาน (n =67)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ความเหมาะสมในการแต่งกาย	3.94	0.86	2	สูง	3.33	0.73	10	ปานกลาง
2. ความพร้อมในการให้บริการ	3.75	0.92	5	สูง	3.39	0.76	8	ปานกลาง
3. ความรู้ความสามารถในการให้บริการ	4.15	0.84	1	สูง	4.00	0.83	1	สูง
4. การกำหนดภาระหน้าที่	3.40	0.77	10	สูง	3.46	0.89	6	ปานกลาง
5. ลักษณะการบรรยายของเจ้าหน้าที่	3.45	0.70	8	ปานกลาง	3.34	0.93	9	ปานกลาง
6. ความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร	3.87	0.79	3	สูง	3.87	0.83	3	สูง
7. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	3.72	0.82	6	สูง	3.82	0.85	4	สูง
8. ความสามารถการตอบคำถาม	3.77	0.80	4	สูง	3.94	0.83	2	สูง
9. การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของเนื้อหา	3.43	0.93	9	ปานกลาง	3.54	0.89	5	สูง
10. จำนวนบุคลากร	3.55	0.82	7	สูง	3.43	0.76	7	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.90	0.89		สูง	3.58	0.81		สูง

13. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านจัดข้อมูล จำแนกตามเพศ จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านการจัดการข้อมูลจำแนกตามเพศ พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เพศชายให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ เป็นแหล่งเรียนรู้ค้นคว้าข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น และเนื้อหาการจัดนิทรรศการหลากหลาย ในส่วนของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เพศหญิง ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ค้นคว้าข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม และเนื้อหาการจัดนิทรรศการหลากหลาย ในส่วนของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เพศชายให้ 3 ลำดับ คือ ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้ เอกสารประกอบการเข้าชม และความเข้าใจในเนื้อหาของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ เพศหญิงให้ 3 ลำดับ คือ ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้ เอกสารประกอบการเข้าชม และความสมบูรณ์ของเนื้อหา

ตารางที่ 4-23 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านจัดข้อมูล จำแนกตามเพศ

รายการ	ชาย (n =57)				หญิง (n =63)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ความเหมาะสมของเนื้อหา	3.86	0.83	5	สูง	4.00	0.86	10	สูง
2. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา	4.00	0.87	10	สูง	3.71	0.97	7	สูง
3. ความต่อเนื่องของเนื้อหา	4.05	0.87	4	สูง	3.95	0.85	4	สูง
4. ความเข้าใจในเนื้อหา	3.74	0.94	7	สูง	3.94	0.78	5	สูง
5. ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้	3.49	0.89	9	ปานกลาง	3.29	0.91	9	ปานกลาง
6. เอกสารประกอบการเข้าชม	3.70	0.76	8	สูง	3.46	0.93	8	สูง
7. ป้ายบริการข้อมูล	3.82	0.85	6	สูง	3.73	1.05	6	สูง
8. เนื้อหาการจัดนิทรรศการ หลากหลาย	4.16	0.80	3	สูง	4.10	0.87	3	สูง
9. เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น	4.18	0.83	2	สูง	4.16	0.87	1	สูง
10. เป็นแหล่งเรียนรู้ค้นคว้าข้อมูล ทางศิลปวัฒนธรรม	4.26	0.81	1	สูง	4.14	0.86	2	สูง
เฉลี่ย	3.93	0.84		สูง	3.85	0.90		สูง

14. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านจัดการข้อมูล จำแนกตามอายุ จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านการจัดการข้อมูลจำแนกตามอายุพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ในช่วงอายุ

ต่ำกว่า 30 ปี ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือเป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น ความเหมาะสมของเนื้อหา และเป็นแหล่งเรียนรู้ค่าน้ำข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม และในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปีขึ้นไป ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือเนื้อหาการจัดนิทรรศการหลากหลาย เป็นแหล่งเรียนรู้ค่าน้ำข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม และความเข้าใจในเนื้อหาในส่วนของ 3 อันดับท้าย พบว่าผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์ในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ให้ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความเข้าใจในเนื้อหา ความสมบูรณ์ของเนื้อหา ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้ และในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปีขึ้นไป ให้ 3 ลำดับท้าย ได้แก่ ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้ เอกสารประกอบการเข้าชม และป้ายบริการข้อมูล

ตารางที่ 4-24 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านการข้อมูล จำแนกตามอายุ

รายการ	ต่ำกว่า 30 ปี (n =68)				30 ปี ขึ้นไป (n =52)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ความเหมาะสมของเนื้อหา	4.13	0.79	2	สูง	3.67	0.86	7	ปานกลาง
2. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา	3.66	0.77	9	สูง	4.10	1.07	5	ปานกลาง
3. ความต่อเนื่องของเนื้อหา	4.09	0.82	4	สูง	3.88	0.90	6	สูง
4. ความเข้าใจในเนื้อหา	3.56	0.76	10	สูง	4.21	0.85	3	ปานกลาง
5. ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้	3.68	0.80	8	สูง	3.00	0.89	10	ปานกลาง
6. เอกสารประกอบการเข้าชม	3.84	0.82	7	สูง	3.23	0.78	9	สูง
7. ป้ายบริการข้อมูล	3.91	0.82	5	สูง	3.60	1.09	8	สูง
8. เนื้อหาการจัดนิทรรศการ หลากหลาย	3.88	0.86	6	สูง	4.44	0.70	1	สูง
9. เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น	4.24	0.82	1	ปานกลาง	4.10	0.86	4	สูง
10. เป็นแหล่งเรียนรู้ค่าน้ำข้อมูล ทางศิลปวัฒนธรรม	4.12	0.82	3	สูง	4.27	0.85	2	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.91	0.81		สูง	3.85	0.88		สูง

15. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านการจัดการข้อมูล จำแนกตามการศึกษา

จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านจัดการข้อมูลจำแนกตามการศึกษา พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ในช่วงการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น ความเหมาะสมของเนื้อหา และเนื้อหาการจัดนิทรรศการหลากหลายและในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปี

ขึ้นไป ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เป็นแหล่งเรียนรู้ค้นคว้าข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม เนื้อหาการจัดนิทรรศการหลากหลาย และเป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น ในส่วนของ 3 อันดับท้าย พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ในช่วงการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ให้ 3 ลำดับ ได้แก่ ความต่อเนื่องของเนื้อหา ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้ และเป็นแหล่งเรียนรู้ค้นคว้าข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรมและ ในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปีขึ้นไป ให้ 3 ลำดับ ได้แก่ ความต่อเนื่องของเนื้อหา ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้ และเอกสารประกอบการเข้าชม

ตารางที่ 4-25 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านจัดการข้อมูล จำแนกตาม การศึกษา

รายการ	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n=48)				ปริญญาตรีขึ้นไป (n=72)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ความเหมาะสมของเนื้อหา	4.04	0.77	2	สูง	3.86	0.89	5	สูง
2. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา	3.79	0.79	7	สูง	3.90	1.05	4	สูง
3. ความต่อเนื่องของเนื้อหา	4.00	0.80	10	สูง	4.00	0.90	10	สูง
4. ความเข้าใจในเนื้อหา	3.90	0.99	4	สูง	3.81	0.76	6	สูง
5. ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้	3.54	0.85	9	สูง	3.28	0.92	9	ปานกลาง
6. เอกสารประกอบการเข้าชม	3.88	0.87	5	สูง	3.38	0.80	8	ปานกลาง
7. ป้ายบริการข้อมูล	3.83	0.86	6	สูง	3.74	1.02	7	สูง
8. เนื้อหาการจัดนิทรรศการ หลากหลาย	3.92	0.82	3	สูง	4.26	0.82	2	สูง
9. เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น	4.06	0.84	1	สูง	4.24	0.85	3	สูง
10. เป็นแหล่งเรียนรู้ค้นคว้าข้อมูล ทางศิลปวัฒนธรรม	3.71	0.90	8	สูง	4.53	0.60	1	สูง
เฉลี่ย	3.87	0.85		สูง	3.90	0.86		สูง

16. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านจัดการข้อมูล จำแนกตาม ภูมิภาค

จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการ ในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านการจัดการข้อมูลจำแนกตามภูมิภาค พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ภูมิภาคกรุงเทพฯ/ ปริมณฑล ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือเนื้อหาการจัดนิทรรศการ หลากหลาย เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น และเป็นแหล่งเรียนรู้ค้นคว้าข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม

และในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เป็นแหล่งเรียนรู้คุณค่าข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น และความต่อเนื่องของเนื้อหา ในส่วนของ 3 อันดับท้าย พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ฯ ในมีภูมิลำเนากรุงเทพฯ/ ปริมณฑลให้ 3 ลำดับท้าย ได้แก่ ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้ ป้ายบริการข้อมูล และเอกสารประกอบการเข้าชม และในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ฯ ที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด ให้ 3 ลำดับท้าย ได้แก่ ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้ เอกสารประกอบการเข้าชม และความเข้าใจในเนื้อหา

ตารางที่ 4-26 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านจัดการข้อมูล จำแนกตาม ภูมิลำเนา

รายการ	กรุงเทพฯ/ ปริมณฑล (n=72)				ต่างจังหวัด (n=48)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ความเหมาะสมของเนื้อหา	3.97	0.80	5	สูง	3.88	0.91	4	สูง
2. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา	3.92	0.82	7	สูง	3.75	1.08	7	สูง
3. ความต่อเนื่องของเนื้อหา	4.04	0.85	4	สูง	3.94	0.89	3	สูง
4. ความเข้าใจในเนื้อหา	3.97	0.86	6	สูง	3.65	0.84	8	สูง
5. ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้	3.44	0.77	10	ปานกลาง	3.29	1.07	10	ปานกลาง
6. เอกสารประกอบการเข้าชม	3.74	0.79	8	สูง	3.33	0.91	9	ปานกลาง
7. ป้ายบริการข้อมูล	3.71	0.81	9	สูง	3.88	1.14	5	สูง
8. เนื้อหาการจัดนิทรรศการ	4.35	0.79	1	สูง	3.79	0.80	6	สูง
หลากหลาย								
9. เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น	4.18	0.86	2	สูง	4.15	0.82	2	ปานกลาง
10. เป็นแหล่งเรียนรู้คุณค่าข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม	4.08	0.93	3	สูง	4.38	0.64	1	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.94	0.83		สูง	3.80	0.91		สูง

17. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านจัดการข้อมูล จำแนกตาม อาชีพ

จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านการจัดการข้อมูลจำแนกตามอาชีพพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ในวัยเรียน คือนักเรียน นักศึกษา ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความต่อเนื่องของเนื้อหา ความเหมาะสมของเนื้อหา และความสมบูรณ์ของเนื้อหา และในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ใน

วัยทำงาน รัฐบาล พนักงาน ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้คุณค่าข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม และเนื้อหาการจัดนิทรรศการหลากหลายในส่วน ของ 3 อันดับท้าย พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ในวัยเรียน คือ นักเรียน นักศึกษา ให้ 3 ลำดับท้ายคือ ความเข้าใจในเนื้อหา เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น และขนาดอักษรและภาษาที่ใช้ และในส่วน ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ในวัยทำงาน รัฐบาล พนักงาน ให้ 3 ลำดับท้าย คือ ขนาดอักษรและ ภาษาที่ใช้ เอกสารประกอบการเข้าชม และป้ายบริการข้อมูล

ตารางที่ 4-27 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านการจัดการข้อมูล จำแนกตามอาชีพ

รายการ	นักเรียน นักศึกษา (n =67)				รัฐบาล พนักงาน (n =53)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ความเหมาะสมของเนื้อหา	3.96	0.78	2	สูง	3.91	0.90	5	สูง
2. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา	3.89	0.82	3	สูง	3.82	1.01	7	สูง
3. ความต่อเนื่องของเนื้อหา	4.15	0.84	1	สูง	3.88	0.86	6	สูง
4. ความเข้าใจในเนื้อหา	3.40	0.77	10	สูง	4.19	0.76	4	สูง
5. ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้	3.45	0.70	8	ปานกลาง	3.33	1.04	10	ปานกลาง
6. เอกสารประกอบการเข้าชม	3.87	0.79	4	สูง	3.34	0.84	9	ปานกลาง
7. ป้ายบริการข้อมูล	3.72	0.82	6	สูง	3.82	1.06	8	สูง
8. เนื้อหาการจัดนิทรรศการ	3.77	0.80	5	สูง	4.40	0.76	3	สูง
หลากหลาย								
9. เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น	3.43	0.93	9	ปานกลาง	4.75	0.33	1	สูง
10. เป็นแหล่งเรียนรู้คุณค่าข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม	3.55	0.82	7	สูง	4.72	0.34	2	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.72	0.81		สูง	4.02	0.79		สูง

18. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านการจัดการข้อมูล จำแนกตาม การเดินทางมาพิพิธภัณฑ์

จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 12 0 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการ ในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านการจัดการข้อมูลจำแนกตามการเดินทางมาพิพิธภัณฑ์พบว่าผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์ที่เดินทางมาคนเดียว ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เป็นแหล่งเรียนรู้คุณค่า ข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้ และความต่อเนื่องของเนื้อหา และในส่วน ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มาเป็นหมู่คณะ เช่น มากับเพื่อน ครอบครัว ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก

ได้แก่ เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ค่านิยมข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรมและเนื้อหา
การจัดนิทรรศการหลากหลาย ในส่วนของ 3 อันดับท้าย พบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่เดินทางมา
คนเดียว ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับท้าย คือ เนื้อหาการจัดนิทรรศการหลากหลาย เอกสาร
ประกอบการเข้าชม และความสมบูรณ์ของเนื้อหา และในสวนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ที่มาเป็น
หมู่คณะ เช่น มากับเพื่อน ครอบครัว ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับท้าย คือ ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้
เอกสารประกอบการเข้าชม และเนื้อหาการจัดนิทรรศการหลากหลาย

ตารางที่ 4-28 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์การจัดการข้อมูล จำแนกตาม
การเดินทางมาพิพิธภัณฑ์

รายการ	คนเดียว (n=26)				เพื่อ ครอบครัว (n=94)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ความเหมาะสมของเนื้อหา	3.85	0.83	5	สูง	3.96	0.85	5	ปานกลาง
2. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา	3.73	1.08	8	สูง	3.88	0.89	6	ปานกลาง
3. ความต่อเนื่องของเนื้อหา	3.96	0.82	3	สูง	1.01	0.87	4	สูง
4. ความเข้าใจในเนื้อหา	3.81	0.90	7	สูง	3.85	0.85	7	ปานกลาง
5. ขนาดอักษรและภาษาที่ใช้	4.08	0.89	2	ปานกลาง	3.19	0.81	10	ปานกลาง
6. เอกสารประกอบการเข้าชม	3.73	0.78	9	สูง	3.53	0.88	9	สูง
7. ป้ายบริการข้อมูล	3.88	0.77	4	สูง	3.74	1.00	8	สูง
8. เนื้อหาการจัดนิทรรศการ หลากหลาย	4.00	0.89	10	สูง	4.16	0.82	3	สูง
9. เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น	3.85	0.83	6	ปานกลาง	4.26	0.83	1	สูง
10. เป็นแหล่งเรียนรู้ค่านิยมข้อมูล ทางศิลปวัฒนธรรม	4.12	0.82	1	สูง	4.22	0.84	2	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.90	0.86		สูง	3.88	0.87		สูง

19. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามเพศ
จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการ
ในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามเพศ พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เพศชายให้
ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เอกสารเพียงพอให้บริการ ข้อมูลที่น่าสนใจถูกต้อง/ ครบถ้วน
ช่องทางการประชาสัมพันธ์เหมาะสม ในสวนของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เพศหญิง ให้ความสำคัญใน

3 ลำดับแรก ได้แก่ เอกสารเพียงพอให้บริการ แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย และข้อมูลที่น่าเสนอถูกต้อง/ ครบถ้วน และในส่วนของ 3 อันดับท้าย พบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เพศชายให้ความสำคัญใน 3 ลำดับท้าย คือ ช่องทางการประชาสัมพันธ์หลากหลาย แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย และเรื่องที่ประชาสัมพันธ์สอดคล้องกับช่วงเวลา ในส่วนของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เพศหญิงให้ความสำคัญใน 3 ลำดับท้าย คือ การประชาสัมพันธ์ในโซเชียลเน็ตเวิร์ค ช่องทางการประชาสัมพันธ์หลากหลาย และความทันสมัยของข่าวสาร

ตารางที่ 4-29 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามเพศ

รายการ	ชาย (n=57)				หญิง (n=63)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ หลากหลาย	3.63	0.82	10	สูง	3.30	0.91	9	สูง
2. การประชาสัมพันธ์ในโซเชียล เน็ตเวิร์ค	3.91	0.89	4	สูง	3.11	0.83	10	สูง
3. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ เหมาะสม	3.95	0.89	3	สูง	3.44	0.82	6	สูง
4. ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์ น่าสนใจ	3.79	0.86	6	สูง	3.41	0.69	7	สูง
5. แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็น ขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	3.63	0.79	9	ปานกลาง	4.13	0.83	2	ปานกลาง
6. ข้อมูลที่น่าเสนอถูกต้อง/ ครบถ้วน	4.09	0.81	2	สูง	3.87	0.87	3	สูง
7. เอกสารเพียงพอให้บริการ	4.12	0.85	1	สูง	4.41	0.66	1	สูง
8. เรื่องที่ประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับช่วงเวลา	3.70	0.78	8	สูง	3.59	0.84	4	สูง
9. ความทันสมัยของข่าวสาร	3.72	0.82	7	สูง	3.41	0.93	8	สูง
10. ความน่าสนใจของสื่อ ประชาสัมพันธ์	3.84	0.86	5	สูง	3.49	0.97	5	สูง
เฉลี่ย	3.84	0.84		สูง	3.62	0.83		สูง

20. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพธิภณต์ด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามอายุ จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพธิภณต์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพธิภณต์ชาวบางกอกด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามอายุพบว่าผู้เข้าชมพิพธิภณต์ในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เอกสารเพียงพอให้บริการ ข้อมูลที่นำเสนอ ถูกต้อง/ครบถ้วน และช่องทางการประชาสัมพันธ์เหมาะสม และในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปี ขึ้นไป ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เอกสารเพียงพอให้บริการ แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหา เป็นขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย และข้อมูลที่นำเสนอถูกต้อง/ ครบถ้วน ในส่วนของ 3 อันดับท้าย พบว่า ผู้เข้าชมพิพธิภณต์ในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ให้ 3 ลำดับท้าย คือ ช่องทางการประชาสัมพันธ์ หลากหลาย การประชาสัมพันธ์ใน โซเชียลเน็ตเวิร์ค และข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์น่าสนใจ และในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปี ขึ้นไป ให้ 3 ลำดับท้าย คือ ช่องทางการประชาสัมพันธ์เหมาะสม ความทันสมัยของข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ใน โซเชียลเน็ตเวิร์ค

ตารางที่ 4-30 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพธิภณต์ด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามอายุ

รายการ	ต่ำกว่า 30 ปี (n =68)				30 ปี ขึ้นไป (n =52)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ หลากหลาย	3.46	0.90	10	สูง	3.46	0.85	7	ปานกลาง
2. การประชาสัมพันธ์ใน โซเชียล เน็ตเวิร์ค	3.53	0.94	9	สูง	3.44	0.96	8	ปานกลาง
3. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ เหมาะสม	3.96	0.85	3	สูง	3.33	0.81	10	สูง
4. ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์ น่าสนใจ	3.65	0.79	8	สูง	3.52	0.80	6	ปานกลาง
5. แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็น ขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	3.69	0.85	6	สูง	4.15	0.78	2	ปานกลาง
6. ข้อมูลที่นำเสนอถูกต้อง/ ครบถ้วน	3.97	0.79	2	สูง	3.98	0.92	3	สูง
7. เอกสารเพียงพอให้บริการ	4.01	0.84	1	สูง	4.62	0.49	1	สูง
8. เรื่องที่ประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับช่วงเวลา	3.66	0.78	7	สูง	3.63	0.83	4	สูง
9. ความทันสมัยของข่าวสาร	3.76	0.88	4	ปานกลาง	3.37	0.85	9	สูง

ตารางที่ 4-30 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามอายุ (ต่อ)

รายการ	ต่ำกว่า 30 ปี (n =68)				30 ปี ขึ้นไป (n =52)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
10. ความน่าสนใจของสื่อประชาสัมพันธ์	3.71	0.99	5	สูง	3.61	0.88	5	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.74	0.86		สูง	3.71	0.82		สูง

21. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามการศึกษา

จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามการศึกษา พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานในช่วงการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ .เอกสารเพียงพอให้บริการ ข้อมูลที่น่าสนใจถูกต้อง/ ครบถ้วน และช่องทางการประชาสัมพันธ์เหมาะสม และในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปี ขึ้นไป ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เอกสารเพียงพอให้บริการ แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย และข้อมูลที่น่าสนใจถูกต้อง/ ครบถ้วน ในส่วนของ 3 อันดับท้าย ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานในช่วงการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ให้ 3 ลำดับท้าย คือ ความน่าสนใจของสื่อประชาสัมพันธ์ แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย การประชาสัมพันธ์ในโซเชียลเน็ตเวิร์ค และในส่วนของผู้ที่อายุ 30 ปี ขึ้นไป ให้ 3 ลำดับ คือ ช่องทางการประชาสัมพันธ์หลากหลาย การประชาสัมพันธ์ในโซเชียลเน็ตเวิร์ค และความทันสมัยของข่าวสาร

ตารางที่ 4-31 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตาม การศึกษา

รายการ	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n =48)				ปริญญาตรีขึ้นไป (n =72)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ หลากหลาย	3.79	1.01	4	สูง	3.24	0.70	10	สูง
2. การประชาสัมพันธ์ในโซเชียลเน็ตเวิร์ค	3.64	0.95	8	สูง	3.35	0.93	9	สูง
3. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ เหมาะสม	3.81	0.91	3	สูง	3.56	0.86	6	สูง
4. ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์ น่าสนใจ	3.72	0.81	5	สูง	3.47	0.76	7	สูง
5. แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	3.60	0.84	9	สูง	4.16	0.77	2	สูง
6. ข้อมูลที่น่าสนใจถูกต้อง/ ครบถ้วน	3.97	0.90	2	สูง	3.98	0.80	3	สูง
7. เอกสารเพียงพอให้บริการ	4.19	0.78	1	สูง	4.35	0.75	1	สูง
8. เรื่องที่ประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับช่วงเวลา	3.67	0.80	7	สูง	3.61	0.82	5	สูง
9. ความทันสมัยของข่าวสาร	3.71	0.92	6	สูง	3.42	0.84	8	สูง
10. ความน่าสนใจของสื่อประชาสัมพันธ์	3.59	0.96	10	สูง	3.73	0.91	4	สูง
เฉลี่ย	3.77	0.89		สูง	3.69	0.81		สูง

22. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตาม ภูมิภาค

จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกด้านการจัดการข้อมูลจำแนกตามภูมิภาค พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มีภูมิลำเนากรุงเทพฯ/ ปริมณฑล ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เอกสารเพียงพอให้บริการ ข้อมูลที่น่าสนใจถูกต้อง/ ครบถ้วน และแผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย และในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก คือ เอกสารเพียงพอให้บริการ ข้อมูลที่น่าสนใจถูกต้อง/ ครบถ้วน และแผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน

อ่านแล้วเข้าใจง่าย ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าทั้ง 2 กลุ่มประชากรนั้นให้ลำดับความสนใจด้าน การประชาสัมพันธ์ ในส่วนของเอกสารและข้อมูลที่น่าเสนอเหมือนกัน ในส่วนของ 3 อันดับท้าย ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มีภูมิลำเนากรุงเทพฯ/ ปริมณฑล ให้ 3 ลำดับท้าย คือ การประชาสัมพันธ์ใน โซเชียลเน็ตเวิร์ค ช่องทางการประชาสัมพันธ์หลากหลาย และเรื่องที่ประชาสัมพันธ์สอดคล้องกับ ช่วงเวลา และในสวนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด ให้ 3 ลำดับ คือ ช่องทาง การประชาสัมพันธ์หลากหลาย ความทันสมัยของข่าวสาร และข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์น่าสนใจ

ตารางที่ 4-32 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑ์ด้านประชาสัมพันธ์ ภูมิลำเนา

รายการ	กรุงเทพฯ/ ปริมณฑล (n =72)				ต่างจังหวัด (n =48)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ หลากหลาย	3.42	0.95	9	สูง	3.52	0.77	10	สูง
2. การประชาสัมพันธ์ในโซเชียล เน็ตเวิร์ค	3.31	0.90	10	สูง	3.77	0.95	6	สูง
3. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ เหมาะสม	3.63	0.88	5	สูง	3.77	0.90	5	สูง
4. ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์ น่าสนใจ	3.56	0.73	6	สูง	3.65	0.89	8	สูง
5. แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็น ขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	3.68	0.80	3	ปานกลาง	4.21	0.82	3	ปานกลาง
6. ข้อมูลที่น่าเสนอถูกต้อง/ ครบถ้วน	3.75	0.88	2	สูง	4.31	0.66	2	ปานกลาง
7. เอกสารเพียงพอให้บริการ	4.08	0.85	1	สูง	4.56	0.50	1	สูง
8. เรื่องที่ประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับช่วงเวลา	3.51	0.71	8	สูง	3.83	0.91	4	สูง
9. ความทันสมัยของข่าวสาร	3.56	0.80	7	สูง	3.56	1.01	9	ปานกลาง
10. ความน่าสนใจของสื่อ ประชาสัมพันธ์	3.65	0.95	4	สูง	3.67	0.91	7	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.61	0.85		สูง	3.89	0.83		สูง

23. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามอาชีพ

จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามอาชีพพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานที่อยู่ในวัยเรียนคือนักเรียน นักศึกษา ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เอกสารเพียงพอให้บริการ ข้อมูลที่น่าสนใจถูกต้อง/ ครบถ้วน และช่องทางการประชาสัมพันธ์หลากหลาย และในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานที่อยู่ในวัยทำงาน รัฐบาล พนักงาน ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เอกสารเพียงพอให้บริการ ข้อมูลที่น่าสนใจถูกต้อง/ ครบถ้วน และเรื่องที่ประชาสัมพันธ์สอดคล้องกับช่วงเวลา ในส่วนของ 3 อันดับท้าย พบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานที่อยู่ในวัยเรียน คือ นักเรียน นักศึกษา ให้ 3 ลำดับ คือ การประชาสัมพันธ์ในโซเชียลเน็ตเวิร์ค เรื่องที่ประชาสัมพันธ์สอดคล้องกับช่วงเวลา และความทันสมัยของข่าวสาร และในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานที่อยู่ในวัยทำงาน รัฐบาล พนักงาน ให้ 3 ลำดับ คือ แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย ช่องทางการประชาสัมพันธ์หลากหลาย และการประชาสัมพันธ์ในโซเชียลเน็ตเวิร์ค

ตารางที่ 4-33 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามอาชีพ

รายการ	นักเรียน นักศึกษา (n =53)				รัฐบาล พนักงาน (n =67)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ หลากหลาย	3.75	0.90	3	สูง	3.22	0.79	9	ปานกลาง
2. การประชาสัมพันธ์ในโซเชียล เน็ตเวิร์ค	3.53	1.03	10	สูง	3.46	0.88	8	ปานกลาง
3. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ เหมาะสม	3.74	0.88	5	สูง	3.64	0.90	5	สูง
4. ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์ น่าสนใจ	3.60	0.79	7	สูง	3.58	0.80	6	สูง
5. แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็น ขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	3.75	0.85	4	สูง	4.00	0.83	10	สูง
6. ข้อมูลที่น่าสนใจถูกต้อง/ ครบถ้วน	3.85	0.82	2	สูง	4.07	0.86	2	สูง
7. เอกสารเพียงพอให้บริการ	4.06	0.86	1	สูง	4.45	0.63	1	สูง

ตารางที่ 4-33 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑชาวมางกอกด้านประชาสัมพันธ์
จำแนกตามอาชีพ (ต่อ)

รายการ	นักเรียน นักศึกษา (n =53)				รับราชการ พนักงาน (n =67)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
8. เรื่องที่ประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับช่วงเวลา	3.55	0.93	9	สูง	3.72	0.69	3	สูง
9. ความทันสมัยของข่าวสาร	3.57	0.91	8	สูง	3.55	0.88	7	สูง
10. ความน่าสนใจของสื่อ ประชาสัมพันธ์	3.66	1.07	6	สูง	3.66	0.81	4	สูง
เฉลี่ย	3.71	0.90		สูง	3.74	0.81		สูง

24. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑชาวมางกอกด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตาม
การเดินทาง

จากกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑชาวมางกอกจำนวน 120 คน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการ
ในพิพิธภัณฑชาวมางกอกด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามการเดินทางมาพิพิธภัณฑชาวมางกอกพบว่าผู้เข้าชม
พิพิธภัณฑชาวมางกอกที่เดินทางมาคนเดียว ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์
น่าสนใจ เอกสารเพียงพอให้บริการ และแผนผังการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย
และในส่วนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑชาวมางกอกที่มาเป็นหมู่คณะ เช่น มากับเพื่อน ครอบครัว ให้ความสำคัญใน
3 ลำดับแรก คือ เอกสารเพียงพอให้บริการ ข้อมูลที่นำเสนอถูกต้อง/ ครบถ้วน และแผนผัง
การจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย ในส่วนของ 3 อันดับท้าย พบว่า ผู้เข้าชม
พิพิธภัณฑชาวมางกอกที่เดินทางมาคนเดียว ให้ 3 ลำดับ คือ ช่องทางการประชาสัมพันธ์หลากหลาย
ความทันสมัยของข่าวสาร และช่องทางการประชาสัมพันธ์เหมาะสม และในส่วนผู้เข้าชม
พิพิธภัณฑชาวมางกอกที่มาเป็นหมู่คณะ เช่น มากับเพื่อน ครอบครัว ให้ 3 ลำดับ คือ ช่องทางการประชาสัมพันธ์
หลากหลาย การประชาสัมพันธ์ในโซเชียลเน็ตเวิร์ค และข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์น่าสนใจ

ตารางที่ 4-34 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการในพิพิธภัณฑสถานด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตาม
การเดินทาง

รายการ	คนเดียว (n =26)				เพื่อน ครอบครัว (n =94)			
	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ	\bar{X}	SD	ลำดับ	ระดับ
1. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ หลากหลาย	3.50	1.10	9	สูง	3.45	0.81	10	ปานกลาง
2. การประชาสัมพันธ์ในโซเชียล เน็ตเวิร์ค	3.65	1.13	5	สูง	3.45	0.89	9	ปานกลาง
3. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ เหมาะสม	3.62	0.98	8	สูง	3.70	0.87	4	สูง
4. ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์ น่าสนใจ	4.08	0.84	1	สูง	3.46	0.73	8	ปานกลาง
5. แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็น ขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	3.92	0.80	3	สูง	3.88	0.87	3	สูง
6. ข้อมูลที่น่าสนใจถูกต้อง/ ครบถ้วน	3.81	0.75	4	สูง	4.02	0.87	2	สูง
7. เอกสารเพียงพอให้บริการ	3.96	0.82	2	สูง	4.36	0.73	1	สูง
8. เรื่องที่ประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับช่วงเวลา	3.65	1.02	6	สูง	3.64	0.75	6	สูง
9. ความทันสมัยของข่าวสาร	3.50	1.14	10	สูง	3.57	0.81	7	สูง
10. ความน่าสนใจของสื่อ ประชาสัมพันธ์	3.65	1.02		สูง	3.66	0.91	5	สูง
เฉลี่ย	3.73	0.96		สูง	3.72	0.82		สูง

ซึ่งจากการศึกษาการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานชาวบางกอกนั้นผู้วิจัยได้ แยกการบริหาร
ออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านอาคาร ด้านบุคลากร ด้านการจัดการข้อมูล และด้านประชาสัมพันธ์
ผู้วิจัยเห็นว่าการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้านนี้ มีความสัมพันธ์ สอดคล้อง และเกื้อหนุนกันทั้งใน
รูปแบบการดำเนินการและการปฏิบัติงาน โดยเมื่อวิเคราะห์จากแบบสอบถามตามตารางข้างต้น
พบว่า การบริการจัดการทั้ง 4 ด้าน ที่ผู้เข้าชมให้ความสนใจในแต่ละด้านนั้น พอสรุปได้ดังนี้

การบริหารจัดการด้านอาคารวิเคราะห์จากแบบสอบถามพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานให้
ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง และ
สภาพอาคารโดยรวม ซึ่งสรุปได้ว่าความสนใจของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานด้านอาคารสถานที่นั้นเป็น

เรื่องของความดั้งเดิมในพื้นที่จัดแสดง ผู้เข้าชมอยากจะเห็นสภาพก่อนที่ยังคงสมบูรณ์ เป็นเอกลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ รองลงมาเป็นการตกแต่งพื้นที่จัดแสดงและ สภาพอาคารโดยรวม ซึ่งทั้ง 3 ข้อ มีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่งเพื่อความดั้งเดิมที่ผู้เข้าชมให้ความสนใจจะไม่เป็นอย่างนั้นถ้าการจัดพื้นที่แสดงไม่เอื้ออำนวยและสภาพอาคารมีความชำรุด ดังนั้นในการบริหารจัดการด้านอาคารนั้นจะเน้นการให้ความสำคัญด้านใดด้านหนึ่งคงไม่ได้เพราะทุกส่วนของอาคารมีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง

การบริหารจัดการด้านบุคลากรเมื่อวิเคราะห์จากแบบสอบถาม พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความรู้ความสามารถในการให้บริการ ความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร และความสามารถการตอบคำถาม ซึ่งวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสนใจนั้นเป็นด้านของข้อมูลต่างที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์ บุคลากรที่อยู่ภายในพิพิธภัณฑ์ต้องสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้อง หรือสื่อสารให้ผู้เข้าชมเข้าใจสถานที่จัดแสดงส่วนต่าง ๆ และวัตถุประสงค์ของการจัดแสดงได้ดี ดังนั้นในการบริหารจัดการด้านบุคลากรจึงควรมุ่งเน้นในด้านข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ให้ครบถ้วนและถูกต้อง

การบริหารจัดการด้านการจัดการเมื่อวิเคราะห์จากแบบสอบถามพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เป็นแหล่งเรียนรู้ค้นคว้าข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น และเนื้อหาการจัดนิทรรศการหลากหลาย ซึ่งสรุปได้ว่าผู้เข้าชมให้ความสนใจด้านการจัดการข้อมูลในส่วนของความเป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูล ทั้งข้อมูลด้านศิลปะ วัฒนธรรม ข้อมูลท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ทางพิพิธภัณฑ์ควรจัดการระบบข้อมูลให้ดีมีประสิทธิภาพเพราะเมื่อผู้เข้าชมมารับข้อมูลเหล่านี้ไป หากผู้เข้าชมไม่ได้รับความสะดวกและอาจส่งผลให้ข้อมูลคลาดเคลื่อน รวมไปถึงข้อมูลที่จะระบุในการสื่อสารอื่น ๆ ได้รับผลกระทบไปด้วย

การบริหารจัดการด้านประชาสัมพันธ์เมื่อวิเคราะห์จากแบบสอบถามพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เอกสารเพียงพอให้บริการ ข้อมูลที่นำเสนอถูกต้อง/ครบถ้วน แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอนอ่านแล้วเข้าใจง่าย ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าผู้ที่มาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสนใจกับเอกสารที่ทางพิพิธภัณฑ์จัดเตรียมให้หากเอกสารไม่เพียงพออาจจะทำให้ผู้เข้าชมเห็นว่าพิพิธภัณฑ์ไม่การเตรียมความพร้อม และรองลงมาคือความถูกต้องในเนื้อหาและการจัดแสดงเนื้อหาต้องมีความน่าสนใจและดึงดูดให้ผู้เข้าชมเกิดความสนใจ แม้จะเพียงดูเอกสารประชาสัมพันธ์ทำให้เกิดการสนใจและอยากเข้าชมพิพิธภัณฑ์

จากผลวิเคราะห์จากแบบสอบถามพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ผู้ดำเนินการบริหารพิพิธภัณฑ์สามารถนำข้อมูลเบื้องต้น ไปปรับใช้และพัฒนาพิพิธภัณฑ์ เพื่อให้มีความสมบูรณ์เหมาะสม และน่าสนใจสำหรับผู้เข้าชมได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้พิพิธภัณฑสถานชาวมังกร เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกรณีศึกษาในงานวิจัย เป็นหนึ่งในการดำเนินงานของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้พื้นที่ท้องถิ่นเป็นแหล่งการเรียนรู้ เขตบางรัก ซึ่งเดิมทีพิพิธภัณฑสถานชาวมังกร เจ้าของเดิมคือ รองศาสตราจารย์วราพร สุรวดี นำบ้านและทรัพย์สินที่ได้รับมรดกจากมารดาคือนางสาว (ต้นบุญเต็ง) สุรวดี มาจัดเป็นพิพิธภัณฑสถาน รศ.วราพร ได้จัดเรียง จัดแสดงทรัพย์สินที่ได้ตกทอดมาเป็นอย่างดีเพื่อให้กับผู้สนใจได้ศึกษา และยกบ้านหลังนี้ให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่กรุงเทพมหานคร และใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งในการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางรัก ตามนโยบายกรุงเทพมหานคร ซึ่งงานด้านพิพิธภัณฑสถานนั้นเป็นงานที่ละเอียดเฉพาะด้าน เป็นงานที่เคลื่อนไหวเพื่อปรับปรุงพิพิธภัณฑสถานให้ทันต่อสังคมและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่ตลอดทรัพยากรภายในพิพิธภัณฑสถานไม่ว่าจะเป็นอาคารจัดแสดง ส่วนนิทรรศการทั้งภายในภายนอก วัตถุที่จัดแสดง สระน้ำ ต้นไม้ บุคลากรภายในพิพิธภัณฑสถานนั้นทนทานการ ที่จอดรถ สวนย่อม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความปลอดภัย การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการบริหารจัดการ 4 ด้านด้วยกัน คือ ด้านอาคาร ด้านบุคลากร ด้านจัดการข้อมูล ด้านประชาสัมพันธ์ เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่างานบริหารทั้ง 4 ด้าน ที่กล่าวมา เป็นการจัดการพื้นฐานที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

จากเหตุผลข้างต้นที่กล่าวมานั้นวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการวิจัยในครั้งนี้ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาคือการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านจัดการข้อมูล และด้านประชาสัมพันธ์ ของพิพิธภัณฑสถานชาวมังกร เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เพื่อให้เห็นถึงแนวความคิดในการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานชาวมังกร 4 ด้าน และนำผลที่ได้จากการวิจัยเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อศึกษาการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานเพื่อการเรียนรู้ กรณีศึกษาพิพิธภัณฑสถานชาวมังกร เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการศึกษาและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ ใช้การสัมภาษณ์ร่วมกับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยและนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาผล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำการวิเคราะห์ครั้งนี้คือกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานชาวมังกร จำนวน 120 คน ในช่วงเวลาเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2559 ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยประมวล

ความคิดจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ค่าสถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

พิพิธภัณฑสถานแต่ละแห่งจะมีองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกันซึ่งจะประกอบไปด้วย ทรัพยากรกายภาพจำนวนมาก เช่น ตัวอาคารสถานที่ ที่ใช้สำหรับจัดแสดงทั้งภายในและภายนอก อาคารสำนักงาน ทางเดิน ลานกิจกรรม ที่จอดรถ สถานที่พักผ่อนสำหรับผู้เข้าชม ห้องน้ำ สระบ่อ สระน้ำ สวนไม้ ฯลฯ ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้ก็ล้วนต้องมีการจัดการบริหารเพื่อให้ทรัพยากรเหล่านี้ใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และมีความปลอดภัยใน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดึงเอาการบริหารจัดการ 4 ด้าน ของพิพิธภัณฑสถานบางกอกมาเป็นกรณีศึกษา นั่นก็คือ การบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ด้านบุคลากรด้านจัดการข้อมูล และด้านการประชาสัมพันธ์

การบริหารจัดด้านอาคาร

ในส่วนของการบริหารจัดการด้านอาคาร สภาพทางกายภาพของพิพิธภัณฑสถานซึ่งก็คือ อาคารจัดแสดงทั้งหมด เดิมอาคารเป็นอาคารเก่าแก่หากไม่ได้รับการดำเนินการที่ดีมักส่งผลให้เกิดสภาพอาคารชำรุดทรุดโทรม วัตถุที่จัดแสดงก็จะได้รับความเสียหาย ซึ่งอยากจะส่งไปถึงผู้เข้าชมได้เช่นกัน ไม่เพียงแต่ในด้านของโครงสร้างเท่านั้น ความสะอาด ขนาด พื้นที่จัดแสดง และการเข้าถึงของผู้เข้าชม ล้วนเป็นองค์ประกอบรวมที่จะทำให้ผู้เข้าชมอยากมาที่พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้หรือไม่ เพราะหากสิ่งทีกล่าวมาไม่มีความสมบูรณ์ก็จะทำให้พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ไม่ได้รับความสนใจจากผู้เข้าชม

จากการศึกษาการบริกรงานด้านอาคารของพิพิธภัณฑสถานบางกอกพบว่าสภาพ โดยทั่วไปของพิพิธภัณฑสถานนั้นจัดว่าอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ สภาพอาคารไม่มีการทรุดโทรม การชำรุดเล็กน้อย ทางเจ้าหน้าที่ประจำพิพิธภัณฑสถานจะจัดช่างเข้ามาซ่อมบำรุง หากเป็นงานต่อเนื่องหรือปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ ต่อเติมก็จะมีการดำเนินการวางแผนล่วงหน้า

เมื่อวิเคราะห์จากแบบสอบถามพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง การตกแต่งพื้นที่จัดแสดง และสภาพอาคาร โดยรวมซึ่งสรุปได้ว่าความสนใจของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานด้านอาคารสถานที่นั้น เป็นเรื่องของความดั้งเดิมในพื้นที่จัดแสดง ผู้เข้าชมอยากให้เห็นสภาพก่อนที่ยังคงสมบูรณ์ เป็นเอกลักษณ์ของพิพิธภัณฑสถาน รองลงมาเป็นการตกแต่งพื้นที่จัดแสดงและ สภาพอาคาร โดยรวม ซึ่งทั้ง 3 ข้อ มีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่งเพื่อความดั้งเดิมที่ผู้เข้าชมให้ความสนใจจะไม่เป็นอย่างนั้นถ้าการจัดพื้นที่แสดงไม่เอื้ออำนวยและสภาพ

อาคารมีความชำรุด ดังนั้นในการบริหารจัดการด้านอาคารนั้นจะเน้นการให้ความสำคัญด้านใดด้านหนึ่งคงไม่ได้เพราะทุกส่วนของอาคารมีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง

ดังนั้นพิพิธภัณฑฯจึงควรให้ความสำคัญกับงานด้านการบริหารจัดการอาคารสถานที่มากขึ้น ควรมีนโยบายแผนการบำรุงรักษาประจำปี มีการวางแผนการดำเนินงานด้านอาคารแบบในระยะยาวเพื่อใช้ทำงานเชิงรุกและเชิงป้องกัน ซึ่งเป็นการป้องกันทรัพยากรภายในอาคารและผู้เข้าชมพิพิธภัณฑฯ

การบริหารจัดด้านบุคลากร

เมื่อวิเคราะห์จากแบบสอบถาม พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑฯให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความรู้ความสามารถในการให้บริการ ความรอบรู้ในเนื้อหาของบุคลากร และความสามารถการตอบคำถาม ซึ่งวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑฯให้ความสนใจนั้นเป็นด้านของข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑฯ บุคลากรที่อยู่ภายในพิพิธภัณฑฯต้องสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้อง หรือสื่อสารให้ผู้เข้าชมเข้าใจสถานที่จัดแสดงส่วนต่าง ๆ และวัตถุประสงค์ของการจัดแสดงได้ดีดังนั้นในการบริหารจัดการด้านบุคลากรจึงควรมุ่งเน้นในด้านข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ให้ครบถ้วนและถูกต้อง

บุคลากรที่ต้องดำเนินงานพิพิธภัณฑฯหรือหน้าที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่งานของพิพิธภัณฑฯ ทุกหน้าที่ล้วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเพราะทุกส่วนงานที่ดำเนินการนั้นต้องมีแบบแผนและมีการวางแผนเพื่อให้พิพิธภัณฑฯดำเนินการได้อย่างราบรื่น เพราะบุคลากรนั้นมีหน้าที่การพิจารณาตัดสินใจให้ข้อวินิจฉัยที่เกี่ยวกับการรวบรวมการบันทึกหลักฐานการศึกษาค้นคว้าการเคลื่อนย้ายบรรจุหีบห่อที่เกี่ยวข้องกับวัตถุพิพิธภัณฑฯและการแลกเปลี่ยนเผยแพร่ข้อมูลของวัตถุพิพิธภัณฑฯดังกล่าวแก่สาธารณะส่วนในด้านการจัดการกับวัตถุพิพิธภัณฑฯภัณฑาคารักษ์มีบทบาทในการจัดทำงานทะเบียนการรับเข้ามามาการจัดเก็บในคลังการดูแลรักษา รวมถึงการจำแนกและให้ข้อมูลของวัตถุพิพิธภัณฑฯ รวมถึงเป็นผู้ให้ข้อมูลและความรู้แก่ผู้เข้าชม ซึ่งภายในพิพิธภัณฑฯชาวบางกอกได้มีการแบ่งหน้าที่ ที่ชัดเจน และสนับสนุนส่วนงานของแต่ละฝ่ายซึ่งถือเป็นการปฏิบัติงานที่ดี และผู้เข้าชมก็ยังได้รับความรู้และความสบายใจตลอดระยะเวลาที่เข้าชมพิพิธภัณฑฯ แต่ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นั้นยังไม่มีแผนงานที่ชัดเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งอาจจะผิดหลัก โครงสร้างของการบริการด้านบุคคลและที่สำคัญพิพิธภัณฑฯควรพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในการให้คำแนะนำและอธิบายเกี่ยวกับวัตถุที่จัดแสดงภายในพิพิธภัณฑฯแก่ผู้เข้าชมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมเพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องและเกิดการเรียนรู้จากการเยี่ยมชมเพราะพิพิธภัณฑฯอยู่ในอาณาบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

การบริหารจัดการด้านจัดการข้อมูล

พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกนั้นมีแนวคิดในการจัดตั้งที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งต้องการจะนำเสนอเรื่องราวของเขตบางรักแต่เริ่มสร้างถนน ผู้คนที่เข้ามาอาศัย แรกเริ่ม เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ทราบพื้นเพของเขตบางรัก ดังนั้นทรัพยากรที่มีภายในพิพิธภัณฑ์ จึงเทียบได้อายุไม่ต่ำกว่า 80 ปี ไปแล้ว เพราะฉะนั้นในการจัดเก็บข้อมูล หรือนำเสนอข้อมูลนั้นต้องมีความละเอียดรอบคอบและถูกต้องเพื่อให้ข้อมูลที่บันทึกหรือจัดเก็บหรือแสดงโชว์ให้กับผู้เข้าชมภายหลังจากทราบข้อมูลที่ต้องการ ในด้านการทำทะเบียนวัตถุการจัดทำทะเบียนวัตถุพิพิธภัณฑ์เป็นการบันทึกหลักฐานเกี่ยวกับรายละเอียดข้อมูลด้านต่าง ๆ ของวัตถุพิพิธภัณฑ์แต่ละรายการทุกชิ้นที่รวบรวมจัดแสดงและเก็บรักษาไว้ อีกทั้งยังเป็นการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยของวัตถุพิพิธภัณฑ์ ในกรณีที่มีการเคลื่อนย้ายชำรุดหรือสูญหายโดยจะเป็นหลักฐานในการตรวจสอบหรือเป็นหลักฐานในการตรวจพิสูจน์เพื่อติดตามกลับคืนมาได้ตามกฎหมาย

จากการสำรวจแบบสอบถาม พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เป็นแหล่งเรียนรู้ค้นคว้าข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่น เนื้อหาการจัดนิทรรศการหลากหลาย ซึ่งสรุปได้ว่าผู้เข้าชมให้ความสนใจด้านการจัดการข้อมูลในส่วนของ การเป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูล ทั้งข้อมูลด้านศิลปะ วัฒนธรรม ข้อมูลท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ทางพิพิธภัณฑ์ ควรจัดการระบบข้อมูลให้ดีมีประสิทธิภาพเพราะเมื่อผู้เข้าชมมารับข้อมูลเหล่านี้ไป หากผู้เข้าชม ไม่ได้ได้รับความสะดวกและอาจส่งผลให้ข้อมูลคลาดเคลื่อน รวมไปถึงข้อมูลที่จะระบุในการสื่อสารอื่น ๆ ได้รับความกระทบไปด้วย

ซึ่งทางพิพิธภัณฑ์มีการวางแผนงานไว้อย่างเป็นระบบ ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลมีทั้งในรูปแบบที่เป็นเอกสารและแบบไฟล์ข้อมูลเพื่อการสืบค้น (สำหรับเจ้าหน้าที่) ในการทำฐานข้อมูล แผ่นประชาสัมพันธ์และ/หรือเอกสาร โพรโมทพิพิธภัณฑ์ ในการนำเสนอข้อมูลให้กับผู้เข้าชมนั้น ผู้เข้าชมให้ความสนใจในเนื้อหาที่สมบูรณ์และถูกต้อง เพียงพอต่อความต้องการของผู้เข้าชม ซึ่งทางพิพิธภัณฑ์ก็ได้จัดเตรียมข้อมูลในส่วนนี้อย่างดีมี แต่ผู้วิจัยยังพบว่าการที่ผู้เข้าชมจะมาสืบค้นข้อมูลของทางพิพิธภัณฑ์ยังไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควรเนื่องจากไม่มีการสืบค้นในระบบ อินเทอร์เน็ต หากผู้เข้าชมอยากได้ข้อมูลประวัติ ฯลฯ จะสามารถศึกษาได้จากวารสารของทาง พิพิธภัณฑ์เท่านั้น

การบริหารจัดการด้านประชาสัมพันธ์

งานด้านการประชาสัมพันธ์จัดเป็นงานด้านหนึ่งที่มีส่งผลต่อปริมาณผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ เนื่องจากในปัจจุบันการสื่อสารที่ไร้ขีดจำกัดสามารถทำให้การประชาสัมพันธ์สื่อสารเข้าถึงได้รวดเร็วขึ้น ในการงานแผนปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์จากผลการวิเคราะห์ยังพบว่าใน

การนำเสนอความทันสมัยของข่าวสารภายในพิพิธภัณฑ์ยังไม่รวดเร็วและไม่ทันสมัยพอ ช่องทางในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ยังมีจำกัด จากผลวิเคราะห์ผู้เข้าชมมีความสนใจอยากให้เห็นบริบทการประชาสัมพันธ์ออนไลน์ให้มากขึ้นเพื่อจะได้เข้าถึงและทราบข่าวกิจกรรมได้ร่วมเร็วยิ่งขึ้น

ขณะเดียวกันความพึงพอใจของผู้เข้าชมที่มีต่อภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ทหารก็มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำแผนการประชาสัมพันธ์ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดให้มีการพร้อมทั้งด้านภูมิทัศน์โดยรอบและการบริการเสริมสร้างบรรยากาศและความสวยงามของพิพิธภัณฑ์ การให้บริการความรู้ที่ครบถ้วนเข้าใจง่ายและตรงกับวัตถุประสงค์ของผู้รับบริการดังนั้นพิพิธภัณฑ์จึงควรปรับปรุงสถานที่ทั้งภายในและภายนอกพิพิธภัณฑ์ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ชมด้วยการจัดให้มีป้ายแนะนำการเดินทางไปพิพิธภัณฑ์สถานที่จอดรถป้ายบรรยายวัตถุ พิพิธภัณฑ์ที่ชัดเจนพร้อมทั้งแนะนำขั้นตอนในการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อความสะดวกแก่ผู้เข้าชม นอกจากนี้จำนวนห้องน้ำและความสะอาดของสถานที่ก็เป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เข้าชมดังนั้นหากพิพิธภัณฑ์ทหารมีความพร้อมและสามารถสร้างความพึงพอใจแก่ผู้เข้าชมย่อมส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีของพิพิธภัณฑ์

จากการสำรวจแบบสอบถาม พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เอกสารเพียงพอให้บริการ ข้อมูลที่นำเสนอถูกต้อง/ ครบถ้วน แผ่นพับการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอนอ่านแล้วเข้าใจง่ายซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าผู้ที่มาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ความสนใจกับเอกสารที่พิพิธภัณฑ์จัดเตรียมให้ หากเอกสารไม่เพียงพออาจจะทำให้ผู้เข้าชมเห็นว่าพิพิธภัณฑ์ไม่มีการเตรียมความพร้อม และรองลงมาคือความถูกต้องในเนื้อหา และการจัดแสดงเนื้อหาต้องมีความน่าสนใจและดึงดูดให้ผู้เข้าชมเกิดความสนใจ แม้จะเพียงคู่มือสารประชาสัมพันธ์ทำให้เกิดการสนใจและต้องการเข้าชมพิพิธภัณฑ์

ซึ่งเอกสารประชาสัมพันธ์สำหรับผู้เข้าชมนั้นทางพิพิธภัณฑ์มีจัดไว้เพียงพอต่อปริมาณผู้เข้าชมเนื่องจากการลงชื่อผู้เข้าชมทุกวันทำให้สามารถประมาณการเอกสารที่จะจัดเตรียมได้อย่างเหมาะสม

ข้อมูลด้านประชาสัมพันธ์ที่ทางพิพิธภัณฑ์ยังขาดคือสื่อโฆษณาต่าง ๆ ทั้งสื่ออินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ประจำของพิพิธภัณฑ์ ที่ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้ให้ความสำคัญในส่วนนี้ ปัจจุบันมีเพียงเว็บเพจที่เจ้าหน้าที่ภายในสร้างขึ้นเองเพื่อสื่อสารกับผู้ที่สนใจสอบถามและใช้ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม นิทรรศการ สัมมนา เสวนาวิชา ที่ทางเจ้าของเดิม อาจารย์ยวราพร สุรวดี เป็นผู้จัดขึ้นเพื่อให้ผู้คนได้ทราบถึงการมีกิจกรรมและเชิญชวนให้มาเข้าชม สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อให้ผู้ที่อยู่

ห่างไกลสามารถเข้าถึงกิจกรรมของพิพิธภัณฑ์ การตีพิมพ์โฆษณาบริเวณพิพิธภัณฑ์เพื่อให้คนในชุมชนรับรู้และเข้ามามีส่วนร่วมของการจัดกิจกรรมนั้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกนั้นผู้วิจัยได้ แยกการบริหารออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านอาคาร ด้านบุคลากร ด้านการจัดการข้อมูล และด้านประชาสัมพันธ์ จากการสำรวจแบบสอบถามจำนวนประชากร 120 คน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายคือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก ในช่วงเวลา 3 เดือน (มีนาคมถึงพฤษภาคม พ.ศ. 2559) ผู้วิจัยพบว่าผู้เข้ามาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกให้ความสนใจในความดั้งเดิมของพื้นที่จัดแสดง (ค่าเฉลี่ย 4.53) อยู่ในระดับสูงมาก ส่วนในระดับสูงรองลงมาคือ การตกแต่งสถานที่ สถาปัตยกรรมโดยรวม และขนาดพื้นที่จัดแสดง ซึ่งที่กล่าวมากก็คือ อาคารสถานที่จัดแสดงนั่นเอง ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

การบริหารจัดการด้านอาคาร

เดิมนั้นตัวอาคารพิพิธภัณฑ์เป็นอาคารเก่ากว่า 70 ปี ที่ถูกนำมาจัดทำเป็นพิพิธภัณฑ์ ดังนั้นคุณค่าของตัวพิพิธภัณฑ์นอกจากวัตถุที่จัดแสดงยังร่วมไปถึงตัวอาคาร ซึ่งสถานที่ตั้งเองอาจจะเดินทางเข้าถึงยากในระดับหนึ่งเนื่องจากสถานที่ตั้งไม่ได้อยู่ติดกับถนนใหญ่ที่มีรถประจำทางหรือรถบริการสาธารณะผ่าน ก็ไม่ใช่ปัญหาหลักในการเดินทางเข้ามาถึง ซ้ำยังอยู่ใกล้แหล่งชุมชนบริเวณโดยรอบ สามารถสนับสนุนหรือส่งเสริมให้พิพิธภัณฑ์และชุมชนสามารถมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันได้ ตลอดทางก็มีป้ายบอกที่ชัดเจนระยะทางปลอดภัยสำหรับผู้เข้าชม ในส่วนของตัวอาคารเองก็มีที่สำหรับการผู้เข้าชมพร้อมทั้งที่ประชาสัมพันธ์/ สอบถาม สถานที่นั่งพักผ่อน และห้องน้ำ ในส่วนของอาคารจัดแสดงผู้เข้าชมส่วนใหญ่ให้ความสนใจด้านความดั้งเดิมของอาคาร สมกับที่เป็นอาคารอนุรักษ์ ตัวอาคารก็มีตัดออกแบบพื้นที่จัดแสดงได้โปร่งแม้วัตถุที่จัดแสดงมีขนาดใหญ่หลายชิ้นและขนาดเล็กที่มาก บุคลากรก็สามารถนำมาวางได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการสอดคล้องกับหลักการบริหารอาคารของ วิจิตร บุญบามารมย์ ที่กล่าวว่า “การบริหารจัดการอาคารไม่ใช่แค่การบริหารจัดการระบบอาคารเพียงอย่างเดียวแต่เป็นกระบวนการที่ทำงานสัมพันธ์กันระหว่าง 3 ปัจจัย คือ ผู้ใช้อาคาร กระบวนการทำงาน และอาคารสถานที่ ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัย จะต้องทำงานอย่างสอดคล้องกันเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร”

เพื่อให้อาคารสามารถตอบสนองต่อการใช้งานและเอื้อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้และเจ้าของอาคาร โดยการคำนึงถึงผู้ใช้อาคารสถานที่และกระบวนการทำงานเป็นหลักเพื่อนำไปสู่การวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติชาวนาบกอกได้รับรางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น จากสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปี พ.ศ. 2551 สำหรับตัวอาคารแสดงหลังที่ 1 ผู้เข้าชมจึงให้ความสนใจการคงสภาพของอาคาร ซึ่งในส่วนนี้ผู้ดูแลได้ก็ให้ความสำคัญในด้านอาคารเก่า แต่ยังคงขาดการบำรุงรักษา หรือการบูรณะที่เหมาะสม/ ถูกวิธี บุคลากรยังขาดความชำนาญในส่วนนี้ ซึ่งหน่วยงานที่ดูแลพิพิธภัณฑสถานหรือผู้บริหารควรให้ความสนใจเพิ่มเติมด้านการบำรุงรักษาและการดูแลอาคาร โบราณอย่างวิธีเพื่อให้สภาพอาคารคงอยู่เป็นแหล่งศึกษา แหล่งเรียนรู้สืบต่อไป

การบริหารจัดการด้านบุคลากร

นักเที่ยวที่เข้ามาชมพิพิธภัณฑสถานชาวนาบกอก ในช่วงเวลา 3 เดือน (มีนาคมถึงพฤษภาคม พ.ศ. 2559) ผู้วิจัยพบว่าผู้ที่มาเข้าชมพิพิธภัณฑสถานชาวนาบกอกให้ความสนใจในเรื่องความรู้ความสามารถในการให้บริการ ของบุคลากร (ค่าเฉลี่ย 4.07) อยู่ในระดับสูง จากการลงพื้นที่สำรวจเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานที่อยู่ประจำนั้นมีจำนวน 4 ท่าน จากการสัมภาษณ์พบว่าเจ้าหน้าที่มีการแบ่งการดำเนินงานชัดเจนมีฝ่าย อาคารสถานที่ ฝ่ายข้อมูล และฝ่ายบริการ แต่ทั้ง 3 ส่วน นั้นทำงานเป็นระบบสัมพันธ์กันดังนั้นหากกรณีเจ้าหน้าที่คนใดขาดไปเจ้าหน้าที่ที่เหลือสามารถดำเนินงานในส่วนนั้นต่อได้ ไม่ทำให้ระบบการทำงานขาดช่วงหรือหยุดชะงัก ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของพะยอม วงศ์สารศรี (2542) ที่กล่าวไว้ว่า “ทรัพยากรมนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งทุกอย่างจนกระทั่งกลายเป็นผลผลิต หรือการบริการตามแต่ละประเภทขององค์กร ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จและการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กร โดยทั่วไปมนุษย์แต่ละคนมีลักษณะหลากหลายแตกต่างกันในด้านความรู้ ทักษะ ทศนคติ ซึ่งจะประกอบกันทำหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการให้มนุษย์สามารถสร้างสรรค์งานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยคุณภาพทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร”

เมื่อเจ้าหน้าที่มีทักษะที่หลากหลายสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างสมดุลย์งานก็เกิดประสิทธิภาพ พิพิธภัณฑสถานก็มีคุณภาพ

“การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง การดำเนินงานที่จะส่งเสริมให้พนักงานมีความความสามารถ ทศนคติ และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและพร้อมที่จะรับผิดชอบในตำแหน่งที่สูงขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาพนักงานมิได้มีวัตถุประสงค์เพียง เพื่อให้พนักงานมีความรู้ความชำนาญในงานปัจจุบันเท่านั้น แต่มีความมุ่งหมาย เพื่อให้พนักงานได้ก้าวหน้าและเติบโตต่อไปในอนาคตด้วย”

คนัย เทียมพุ่ม (2545) สอดคล้องการผลการสำรวจที่ผู้เข้าชมให้ความสนใจเป็นอันดับ 1 คือ ความรู้ความสามารถในการให้บริการ เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑที่ให้บริการไม่ได้ต้องจำบทความ/ประวัติ มาเล่าให้ผู้เข้าชมเท่านั้น แต่ยังมีรู้ความสามารถอย่างแท้จริงและต้องมีการพัฒนาตนเองตลอด เพื่อให้ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑทำได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและส่งผลต่อพิพิธภัณฑได้อย่างยิ่ง

แต่เนื่องจากเจ้าหน้าที่ภายในพิพิธภัณฑยังขาดความรู้เฉพาะทางในการดำเนินงานด้านพิพิธภัณฑทั้ง 4 ด้าน จึงควรส่งเสริมการฝึกอบรมการบริหารงานด้านพิพิธภัณฑกับเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การบริหารจัดการด้านการจัดการข้อมูล

พิพิธภัณฑมีการวางแผนงานไว้อย่างเป็นระบบ ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลมีทั้งในรูปแบบที่เป็นเอกสารและแบบไฟล์ข้อมูลเพื่อการสืบค้น (สำหรับเจ้าหน้าที่) ในการทำฐานข้อมูลแผนประชาสัมพันธ์ และ/หรือ เอกสารประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ ในการนำเสนอข้อมูลให้กับผู้เข้าชม นั้นผู้เข้าชมให้ความสนใจในเนื้อหาที่สมบูรณ์และถูกต้อง เพียงพอต่อความต้องการของผู้เข้าชม ซึ่งทางพิพิธภัณฑก็ได้จัดเตรียมข้อมูลในส่วนนี้อย่างดีมี แต่ผู้วิจัยยังพบว่ากรณีที่ผู้เข้าชมจะมาสืบค้นข้อมูลของทางพิพิธภัณฑยังไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควรเนื่องจากไม่มีการสืบค้นในระบบอินเทอร์เน็ต หากผู้เข้าชมอยากได้ข้อมูลประวัติ ฯลฯ จะสามารถศึกษาได้จากวารสารของทางพิพิธภัณฑเท่านั้น

ปัจจุบันเจ้าของเดิมซึ่งยังคงดูแลพิพิธภัณฑอยู่นั้นเป็นผู้จัดทำระบบข้อมูลและทุนสนับสนุนเอง ซึ่งทางภาครัฐซึ่งเป็นหน่วยงานโดยตรง ขาดการดูแลในส่วนนี้อยู่

และนักเที่ยวที่เข้ามาชมพิพิธภัณฑชาวบางกอก ในช่วงเวลา 3 เดือน (มีนาคมถึงพฤษภาคม พ.ศ. 2559) ผู้วิจัยพบว่าผู้ที่มาเข้าชมพิพิธภัณฑชาวบางกอกให้ความสนใจในเรื่องการเป็นแหล่งเรียนรู้ค้นคว้าข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม (ค่าเฉลี่ย 4.20) อยู่ในระดับสูง พิพิธภัณฑชาวบางกอกเป็นบ้านเก่าในชุมชนที่มีการจัดนิทรรศการหมุนเวียนเพื่อให้คนเข้ามาชมงาน จึงเป็นที่พิพิธภัณฑ สถานที่ท่องเที่ยว และแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เข้าชม ซึ่งพิพิธภัณฑควรเน้นในการจัดทำข้อมูลสำหรับนำไปใช้ และการเก็บรักษาข้อมูลที่เป็นระบบมาตรฐาน เพื่อส่งเสริมให้พิพิธภัณฑชาวบางกอกเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้เข้าชมและชุมชน

การบริหารจัดการด้านประชาสัมพันธ์

นักเที่ยวที่เข้ามาชมพิพิธภัณฑชาวบางกอก ในช่วงเวลา 3 เดือน (มีนาคมถึงพฤษภาคม พ.ศ. 2559) ผู้วิจัยพบว่าผู้ที่มาเข้าชมพิพิธภัณฑชาวบางกอกให้ความสนใจในเรื่องเอกสารเพียงพอต่อการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 4.28) อยู่ในระดับสูง เนื่องจากการเข้าชมพิพิธภัณฑนั้นมีข้อมูลและรายละเอียดของประวัติมากมายผู้เข้าชมก็หวังจะได้รับข้อมูลทั้งจากทางเจ้าหน้าที่และเอกสาร

ที่ประชาสัมพันธ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาและยังเป็นการประชาสัมพันธ์ต่อกันไปยังผู้พบเห็นอื่น ๆ โดยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติชาวนาบกอกก็ได้จัดเตรียมเอกสารประชาสัมพันธ์และวารสารสำหรับแจกและจำหน่ายกับผู้เข้าชมอย่างครบถ้วน

แต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคที่พิพิธภัณฑสถานชาวนาบกอกเจอในด้านงบประมาณ การประชาสัมพันธ์จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พบว่า เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานไม่ได้ให้ความสำคัญในด้านของการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควร การประชาสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเกิดจากเจ้าหน้าที่ทำสื่อประชาสัมพันธ์ในโซเชียลมีเดียเองและยังไม่มีเว็บไซต์เป็นของตนเอง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบข่าวจากแผ่นพับ สื่อบุคคล และป้ายต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่จัดขึ้นเองการปรับปรุงนิทรรศการที่จัดแสดงไว้นั้นก็ต้องใช้เวลาในการพิจารณาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งใช้เวลานานและได้งบประมาณน้อยมาก ทฤษฎีของ ลักษณา สตะเวทิน (2540) กล่าวว่า

“การประชาสัมพันธ์ คือ สร้างความรู้ความเข้าใจเผยแพร่และชี้แจงสร้างความนิยมให้สาธารณชนได้รับรู้ถึงบทบาทนโยบายเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งสาธารณะนั้นประกอบด้วยสมาชิกขององค์กรและประชาชนนอกองค์กร เพื่อสร้างชื่อเสียงและป้องกันชื่อเสียงขององค์กรและสร้างความสัมพันธ์อันดีให้องค์กรเป็นที่รู้จักได้รับความไว้วางใจยกย่องศรัทธา โดยการแสดงเจตนารมณ์ที่ถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคม เพื่อแสวงหาความร่วมมือและการสนับสนุนจากประชาชนถ้ามีการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มประชาชนมีความรู้ความเข้าใจก็ย่อมได้รับความร่วมมือและสนับสนุนฉะนั้นการตรวจสอบและประเมินผลความคิดเห็นของประชาชนย่อมมีความสำคัญต่อองค์กร”

พิพิธภัณฑสถานชาวนาบกอกก็ยังมีข้ออ่อนในด้านนี้เพราะหากมองว่าโครงสร้างทุกด้านดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพแต่ในส่วนของการประชาสัมพันธ์ปีนส่วนที่อ่อนของโครงสร้างทำให้พิพิธภัณฑสถานชาวนาบกอกดำเนินการได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพและกลายเป็นปัญหาระยะยาวที่จะแก้ไขได้ยาก แต่ก็คิดว่ายังมีข้อได้เปรียบเพราะมีอาคารที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นสร้างความจำจดให้กับผู้เข้าชมจึงเป็นสื่อบุคคลที่คอยบอกต่อ ๆ ไป และอาคารเองก็สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ แต่ก็จำเป็นต้องปรับปรุงนิทรรศการที่จัดแสดงอยู่ในเหมาะสมกับสถานการณ์และช่วงเวลา ในส่วนของการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสมทางเจ้าหน้าที่และเจ้าของเดิม อาจารย์วรพรก็ได้มีการจัดสัมมนา/ อบรมวิชาการ ภายในพิพิธภัณฑสถานชาวนาบกอกอย่างต่อเนื่อง (จากทุนส่วนตัว) เพื่อมุ่งหวังให้ผู้สนใจมาเข้าชมพิพิธภัณฑสถานชาวนาบกอกมากขึ้นเพื่อให้รับความรู้ ความเพลิดเพลินที่พิพิธภัณฑสถานชาวนาบกอกจัดแสดงไว้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้ กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการให้บริการของพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 120 ชุด ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

- 1.1 ด้านการประชาสัมพันธ์กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อโซเชียลมีเดียในปัจจุบันที่มีอยู่หลายหลายรูปแบบ
- 1.2 การดึงดูดเด่นขอพิพิธภัณฑ์มาใช้ในการประชาสัมพันธ์ เช่น ย้อนรอยการถ่ายทำละคร ซึ่งเป็นละครที่เรียกเหมาะกับบรรยากาศของพิพิธภัณฑ์
- 1.3 สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ แก่ผู้เข้าชม
- 1.4 การพัฒนาร้านค้าและร้านขายของที่ระลึก
- 1.5 การจัดบริการตู้จำหน่ายอัตโนมัติ ซึ่งเป็นผลด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้เข้าชมและเป็นการหาแหล่งรายได้เข้าพิพิธภัณฑ์
- 1.6 การจัดกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้นน่าสนใจเพิ่มเติมในการดึงดูดผู้เข้าชม
- 1.7 ป้ายบอกทางต่าง ๆ ควรมีภาษาอังกฤษหรือภาษาที่ 3 อื่น ๆ เพิ่มเติม
- 1.8 การคมนาคมยังไม่สะดวก ทั้งการเข้ามาผ่านในพิพิธภัณฑ์
- 1.9 สถานที่จอดรถไม่เพียงพอและไม่เอื้ออำนวยต่อผู้เข้าชม
- 1.10 การเพิ่มรายได้ให้กับพิพิธภัณฑ์ เช่น การจัดจำหน่ายสินค้า การจำหน่าย

ผลิตภัณฑ์ของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปปรับใช้

2.1 ในด้านการบริหารจัดการอาคารควรมีการศึกษาการดูแล ปรับปรุง อนุรักษ์อาคารโบราณ ซึ่งบุคลากรภายในควรมีความชำนาญหรือความรู้เบื้องต้นที่เพียงพอ เพื่ออนุรักษ์อาคารให้สมบูรณ์

2.2 ในด้านบุคลากร การปฏิบัติงานของบุคลากรถือว่ามีความสำคัญต่อพิพิธภัณฑ์ ซึ่งหากบุคลากร ขาดวิสัยทัศน์ นโยบาย และการวางแผนในการปฏิบัติงานก็ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่ได้มาตรฐานและการบริหารไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นควรจักมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ตรงตามความถนัดและความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานของบุคลากร

2.3 ในด้านจัดการข้อมูล ทางหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือผู้บริหารควรให้ความสำคัญด้านฐานข้อมูลซึ่งเป็นเสมือนแหล่งความรู้ของพิพิธภัณฑ์ ซึ่งหากอยากให้พิพิธภัณฑ์อยู่คู่กับชุมชน

เป็นแหล่งเรียนรู้การจัดการข้อมูลอย่างมีระบบ รวมไปถึงรูปแบบที่เหมาะสมในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลรวมทั้งความถูกต้องของข้อมูล

2.4 ด้านประชาสัมพันธ์ควรเพิ่มช่องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นภายในพิพิธภัณฑ์อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจแก่ผู้ที่จะมาเข้าชม

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ตามหลักมาตรฐานเพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์และกำหนดขอบเขตของการวิจัย

3.2 ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์อื่น ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนเพื่อนำมาเป็นเปรียบเทียบในการเสนอแนะหรือปรับปรุงการบริหารจัดการ

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ จันทร. (2555). *การบริหารจัดการหอศิลป์ของรัฐในประเทศไทย*.
วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต, สาขาวิชาทฤษฎีศิลป์, คณะจิตรกรรมประติมากรรม,
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรมศิลปากร. (2536). *พิพิธภัณฑสถานสำหรับพระนครกับก้าวต่อไปหลังสมัยพระปกเกล้าฯ
ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการพิพิธภัณฑท์ไทย*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548ก). *การพัฒนาชุมชนเมืองแห่งการเรียนรู้สำหรับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ:
21 เซ็นจูรี่.
- _____. (2548ข). *รายงานวิจัยการจัดการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต: พิพิธภัณฑท์.
กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.*
- กองวิทยาการ กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ. (2550). *การประชาสัมพันธ์*. เข้าถึงได้จาก
<http://www.3.navy.mi.th>
- กิตพล เชิดชูกิจกุล. (2555). *ปัจจัยการจัดการสื่อสารอุทยานการเรียนรู้ที่มีผลต่อความสำเร็จของ
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวัฒนธรรม
วิทยาการจัดการสื่อสาร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- กิติมา ปรีดีดิลล. (2532). *กระบวนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ:
อักษรบัณฑิต.
- กุลชน ธนาพงศธร. (2532). *การพัฒนาบุคลากร เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล
หน่วยที่ 5 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. กรุงเทพฯ: วิศตอริ์พาเวอร์พอยท์.
- การบริหารงานจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑท์. (2558). เข้าถึงได้จาก [http://haab.catholic.or.th
/history/haabonline/ arch/arch.html](http://haab.catholic.or.th/history/haabonline/arch/arch.html).
- เฉลิมชัย ห่อนาค. (2544). *เอกสารประกอบการสัมมนาพิพิธภัณฑท์ไทยในศตวรรษใหม่*.
กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร. (2542). *วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณะ และ
ความเป็นอื่น*. กรุงเทพฯ: วิทยา.

- คณัย เทียนพุด. (2545). *การหารทรัพยากรบุคคลสู่ศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นาโกต้า.
- คำริ บุญชู. (2548). *การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2548). *การบริหารค่าจ้างและเงินเดือน ทฤษฎีและหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). *องค์การและการบริหารการศึกษาการจัดการแผนใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- นิคม มูลิทะคามะ. (2536). *คู่มือการปฏิบัติงานของภัณฑารักษ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
- นิคม มูลิทะคามะ, กุลพันธุ์ธาดา จันทรโพธิ์ศรี และมณีรัตน์ ท้วมเจริญ. (2540). *วิชาการพิพิธภัณฑ์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- นาคกนก. (2555). *เรื่องเก่าเล่าพิพิธภัณฑ์*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- บัณฑิต จันทรโรจนกิจ. (2548). *พิพิธภัณฑ์อาภิบาลแนวทางการบริหารและจัดการพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์ร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.
- บัณฑิต จุลาสัย และเสรีชัย โชติพานิช. (2547). *การบริหารทรัพยากรกายภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *หลักการวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). *การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง*. การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- บุญช่วย จินดา ประพันธ์. (2536). *การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- บุญเคิม พันรอบ. (2556). *วัฒนธรรมจีนที่ศาลเจ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ชลบุรี: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- _____. (2559). *การวิจัยเพื่อศึกษาวัฒนธรรมจีนที่ศาลเจ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ชลบุรี: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ปฎิวัติ เปริก. (2557). *การจัดการอนุรักษ์และพัฒนาวัดนิเวศธรรมประวัติราชวรวิหาร*
อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม, คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปริตรตา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล. (2550). *วิจัยและพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น*. สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.
- ประเภทแหล่งเรียนรู้. (2558). เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/124162>
- พยอม วงศ์สารศรี. (2538). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:
คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- _____. (2542). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: สุภา.
- _____. (2548). *องค์การและการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุภา.
- พิพิธภัณฑกรุงเทพฯ-ปริมนทล. (2556). *โลกกว้างอยู่ไม่ไกล*. กรุงเทพฯ: แพลนริตเตอร์ส.
- ภาวิดา ธาราศรีวิสุทธิ และวิบูลย์ ไทวะณะบุตร. (2542). *หลักและทฤษฎีบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภิญโญ สาธร. (2519). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ภูมิ เหลืองจามิกร. (2553). *เคล็ดลับ-วิธีการ บริหารเทคโนโลยี/สารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ยุรพร ศุขรัตน์. (2552). *องค์การเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลักษณา สตะเวทิน. (2540). *หลักการประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: เฟื่องฟ้าพริ้นติ้ง
- ระบบฐานข้อมูลเบื้องต้น. (2558). เข้าถึงได้จาก [http://tsl.tsu.ac.th/courseware/database/
lesson1/lesson1_4.htm](http://tsl.tsu.ac.th/courseware/database/lesson1/lesson1_4.htm)
- วราพร สุรวดี. (ม.ป.ป.). *ชุดความรู้ชุมชนบางรัก พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร เขตบางรัก*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2558). *พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก*. เข้าถึงได้จาก <http://th.wikipedia.org/wiki>
- วิจิตร ศรีสอาน. (2523). *หลักและระบบบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิจิตรบุษบา มารมย์. (2545). *การบริหารจัดการทรัพยากรอาคารการจัดการพื้นที่/ สถานที่สำหรับ*
สภาพแวดล้อมในอนาคต. วารสารวิจัยและสาระสถาปัตยกรรม
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณพร เสียงประเสริฐ. (2554). *แนวทางการออกแบบปรับปรุงอาคารไม่เพื่อการอนุรักษ์อาคาร*
และพลังงาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วิจิตร อาวะกุล. (2541). *การประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตรบุษบา มารมย์. (2545). การบริหารจัดการทรัพยากรอาคารการจัดการพื้นที่/ สถานที่สำหรับสภาพแวดล้อมในอนาคต. *วารสารวิจัยและสาระสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์*, (1), 232-236.
- วิรัช ฤทธิรัตนกุล. (2553). *การประชาสัมพันธ์* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2545). *แนวคิดและความหมายของการบริหารและการบริหารจัดการ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.wiruch.com/article>
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (2539). *ขั้นตอนการจัดทำพิพิธภัณฑที่ท้องถิ่นกรณีศึกษาพิพิธภัณฑที่พื้นบ้านวัดม่วง*. เอกสารการสัมมนาทางวิชาการพิพิธภัณฑที่ท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- สมคิด บางโม. (2546). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2523). *การบริหารงานบุคคลแผนใหม่*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สมยศ นาวิการ. (2540). *การบริหารและพฤติกรรมขององค์การเรื่องการจูงใจ จากแนวความคิดไปสู่การประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2548). *การบริหารงานบุคคลและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ.
- สมคิด บางโม. (2545). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สมาน อัสวภูมิ. (2545). *การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สุจารีย์ จรัสด้วง. (2552). *การบริหารจัดการพิพิธภัณฑที่ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานวัฒนธรรม, วิทยาลัยนวัตกรรม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2543). *การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จามจุรี.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). *21 วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบความคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร. (2554). *สรุปผลการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการพิพิธภัณฑที่ท้องถิ่นกรุงเทพมหานครตามโครงการพิพิธภัณฑที่ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). *ธรรมเนียมโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เสริชย์ โชติพานิช. (2549). *การบริหารทรัพยากรกายภาพ (เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 2506665)*. กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2553). *การบริหารทรัพยากรกายภาพ หลักการและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมฤทธิ์ เอี่ยมชนากุล. (2549). *แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ภายในพิพิธภัณฑสถานอื่นใน กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาเขตสัมพันธวงศ์*. วิทยานิพนธ์
สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อลงกรณ์ จุฑาเกตุ. (2557). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑสถานอื่น*.
กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- อิทธิวัฒน์ พัดเชื้อ. (2557). *การบริหารนิทรรศน์รัตนโกสินทร์เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต*.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม,
คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทัย หิรัญโต. (2523). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- _____. (2539). *การปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ข

ภาพการเข้าชมพิพิธภัณฑ์แห่งชาติชาวบังกอก เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ ข-1 ด้านหน้า ทางเข้าพิพิธภัณฑ์

ภาพที่ ข-2 ทางขึ้นอาคารหลังที่ 1

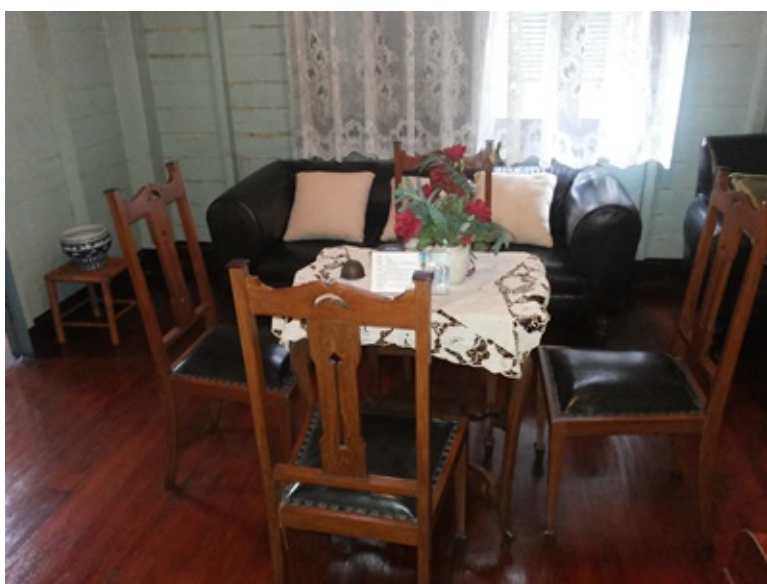
ภาพที่ ข-3 อาคารหลังที่ 1

ภาพที่ ข-4 ทางขึ้นอาคารหลังที่ 1

ภาพที่ ข-5 บริเวณนอกชาน อาคารหลังที่ 1

ภาพที่ ข-6 ชุดรับแขกที่ห้องรับรองแขก อาคารหลังที่ 1

ภาพที่ ข-7 ตู้มุกที่ใช้จัดแสดงในอาคารหลังที่ 1

ภาพที่ ข-8 ชั้นหนังสือที่ใช้เมื่อสมัยเจ้าของเดิม (คุณแม่สอาง)

ภาพที่ ข-9 ชุดเครื่องครัวที่มีโลโก้ห้างในยุคนั้น (พ.ศ. 2479)

ภาพที่ ข-10 ชุดเครื่องครัวที่มีโลโก้ห้างในยุคนั้น (พ.ศ. 2479)

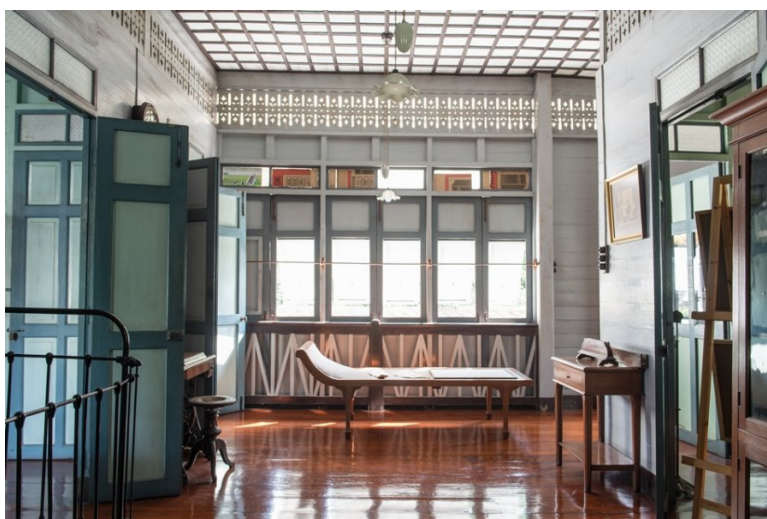
ภาพที่ ข-11 เจ้าหน้าที่กำลังปรับนาฬิกาโบราณที่จัดโชว์ไว้ให้ตรง

ภาพที่ ข-12 ทางขึ้นชั้น 2

ภาพที่ ข-13 ห้องแต่งตัว พร้อม โต๊ะเครื่องแป้งตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6

ภาพที่ ข-14 โถงทางเดินบนชั้น 2

ภาพที่ ข-15 ห้องน้ำ

ภาพที่ ข-16 ที่นั่งรับรอง บริเวณทางเข้าอาคาร

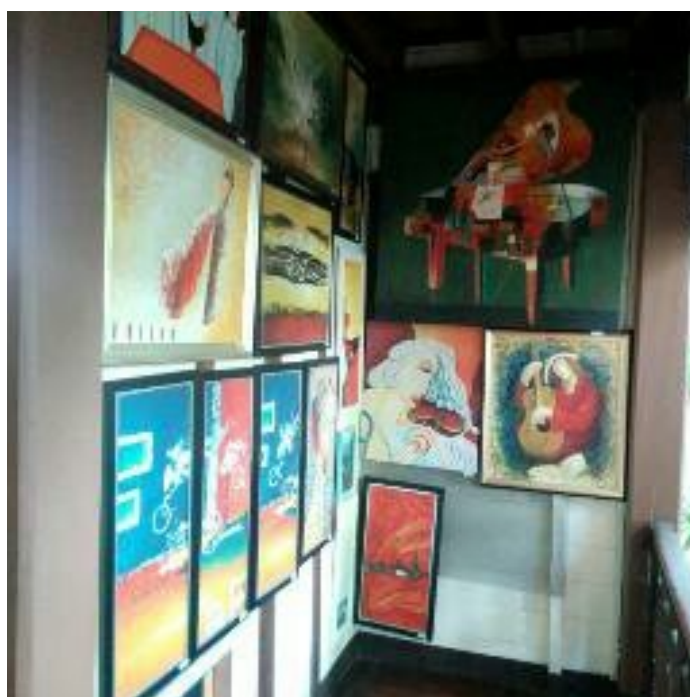
ภาพที่ ข-17 โครงสร้างหน้าต่างแบบดั้งเดิม

ภาพที่ ข-18 อาคารหลังที่ 2

ภาพที่ ข-19 วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 1 อาคารหลังที่ 2

ภาพที่ ข-20 วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 1 อาคารหลังที่ 2

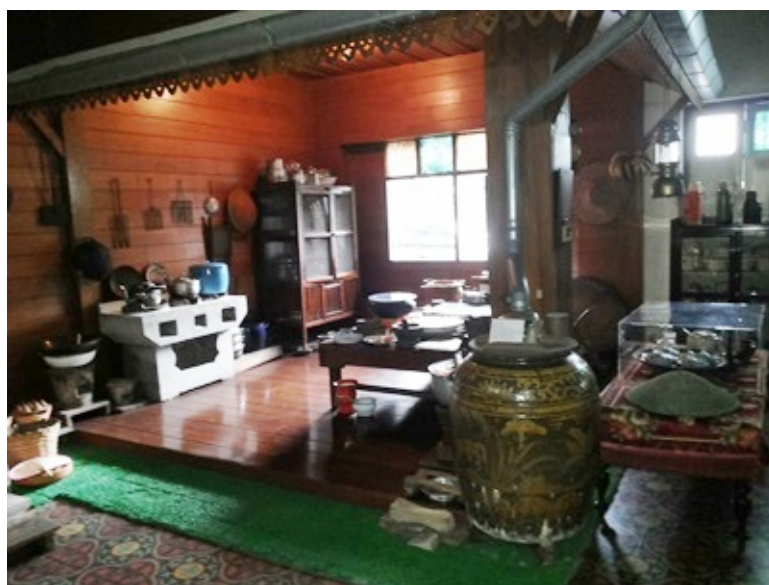
ภาพที่ ข-21 วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 2 อาคารหลังที่ 2

ภาพที่ ข-22 วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 2 อาคารหลังที่ 2

ภาพที่ ข-23 อุปกรณ์เครื่องมือแพทย์

ภาพที่ ข-24 วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 1 อาคารหลังที่ 3

ภาพที่ ข-25 วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 1 อาคารหลังที่ 3

ภาพที่ ข-26 วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 1 อาคารหลังที่ 3

ภาพที่ ข-27 วัตถุที่จัดแสดงบริเวณชั้น 1 อาคารหลังที่ 3

ภาพที่ ข-28 นิทรรศการบริเวณชั้น 2 อาคารหลังที่ 3

ภาพที่ ข-29 การจัดงานกิจกรรม/ นิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก